104E JAARGANG — NO.: 219 ZATERDAG 24 SEPTEMBER 1988

AMIGOE

VANDAAG

MARTIN VLIETMAN ...dorpspolitiek...

Preke

We hebben alles: zon, zee en strand, maar helaas ook politici

TONTON MACOUTES AFGEMAAKT

Opnieuw hoge militairen aan dijk gezet

Nieuw bewind belooft Haiti verkiezingen over twee jaar

PORT-AU-PRINCE — Over twee à tweeënhalf jaar wil de nieuwe president van Haiti verkiezingen houden. Dit heeft de voorzitter van de Christen-democratische partij, Sylvio Claude, vrijdag verklaard nadat hij gesproken had met het militaire staatshoofd, generaal Prosper Avril, en de leider van de onderofficieren en soldaten die hem zaterdag aan de macht brachten, sergeant Joseph Hebreux. Behalve de Christen-democratische politicus bracht vrijdag ook de leider van de links-radicale bond van Democratische eenheid een bezoek aan de nieuwe machthebbers, die in het weekeinde president Namphy aan de kant schoven.

De gesprekspartners waren het eens over de noodzaak dat er een kiesraad komt en dat men aan de voorbereiding van verkiezingen gaat werken. Claude had deze verkiezingen over een half jaar willen houden, maar deze termi n komt Avril — die nu een halve week als sterke man van Haïti geldt — als te kort voor. In november vorig jaar eindigden verkiezingen voor een volks- vergadering in een bloedbad, toen aanhangers van ex-president Duvalier aanslagen op stemlokalen pleegden waarbij tientallen doden vielen.

VOOR EERST

Avril en Hebreux zijn van plan in de komende dagen overleg te plegen met andere politieke leiders, die allen hun steun aan de nieuwe militaire machthebbers hebben uitgesproken. Waarnemers wijzen erop, dat het voor het eerst is sinds de val van de dictatuur van Jean-Claude Duvalier, in februari 1986, dat de militaire machthebbers serieus overleg plegen met burgerpolitici. Dit wijst volgens hen op de geest van samenwerking waarin generaal Avril gelooft, en die nogal verschilt van de mentaliteit van zijn voorganger, generaal Henri Namphy, die zijn misprijzen van de politici niet onder stoelen of banken placht te steken.

Er bestaat nog onzekerheid over de politieke of economische doelstellingen van de nieuwe regering in Port-au-Prince. Pas maandag wordt de **eerste kabinets- vergadering** gehouden. De Christen-democraten en de Nationale partij voor Landbouw en Industrie hebben in een gezamenlijk communiqué aan generaal Avril gevraagd de hoofdlijnen van beleid in een programma vast te leggen. Ook vragen zij hem de fundamentele vrijheden te waarborgen en de plegers van wreedheden in de afgelopen maanden te berechten.

ONGEMAKKELIJK

Zo'n twintig hoge militairen van het Haïtiaanse leger zijn vrijdag ontslagen door de nieuwe opperbevelhebber van het leger, generaal Herard Abraham. Dit is in het hoofdkwartier van het leger in Port-au-Prince meegedeeld. In de Haïtiaanse hoofdstad is, volgens waarnemers, een 'ongemakkelijke rust' teruggekeerd.

Door deze maatregel zijn sinds het begin van de staatsgreep van het leger afgelopen zaterdag 57 hooggeplaatste militairen, onder wie acht generaals, ontslagen. Een groot aantal van hen was deze week al door hun ondergeschikten afgezet. Onder de generaals die de wacht aan werd gezegd was de verdreven president generaal Henry Namphy.

EIGEN RECHT

Sinds zondag zijn rond de twintig mensen gedood van wie vermoed werd dat zij banden hadden met de Tonton Macoutes politie. Veel slachtoffers werden voor de ogen van juichende menigtes verbrand.

Een diplomaat, die anoniem wenste te blijven, zei dat de zuiveringen "zeer gewelddadig waren". En hij vervolgde "men is heel onzeker, niemand weet waar het ophoudt".

Mariniers in actie bij Fort Nassau

WILLEMSTAD — In het kader van bilaterale overeenkomsten heeft een Frans peloton uit Martinique deelgenomen aan een militaire oefening bij Fort Nassau. Op de ene foto ziet men de Franse mariniers die met rubberen boten aan wal worden gezet. Op de andere foto is een Franse marinier te zien die via een touw over de rand van de heuveltop naar boven klautert.

(Voor meer informatie zie binnenpagina.)

Nieuws in vogelvlucht

AYRUT — De voorzitter van Libanese parlement Hussain Hussaini heeft de verkiezing een nieuwe president door het lement voor onbepaalde tijd esteld. De stemming was al 2 r uitgesteld omdat de christeen de Islamieten het niet eens nnen worden over een aanrdbare kandidaat. Gemayels uit om een militaire regering e voeren waarin de Islamieten gerden plaats te nemen heeft veel Libanezen de angst verkt dat er uiteindelijk een tweeing van Libanon komt. Libanon t nu 2 regeringen: de militairistelijke van Gemayel en die olv Sunnitische premier Hoss, welvolgens de parlements- voorzithet wettige bewind is. Hoss egde overleg met de ambassars van de 5 permanente Veiligdsraads- leden.

*****

ANGOON — Met groot chtsvertoon slaagde het Buranse leger er in Mandalay weer er controle te krijgen, bij welke ie, volgens zeggen, 150 doden len. In deze stad hadden een and lang Buddistische monnin en studenten de dienst uitgeakt. Het dagelijkse leven in de rmaanse hoofdstad komt 5 dana de staatsgreep van genel Saw Maung weer langzaam op g. Er reden bv op sommige lijweer bussen. Het leger zet zijn ematische zoek- actie naar was voort.

*****

SIDON — Israel voerde vrijdag lucht- aanval uit op Palestijnse elen vlakbij de Libanese hastad Sidon, waarbij 6 gewonvielen en veel schade werd gericht. De doelen lagen aan de d van een Palestijns vluchtegen- kamp en was gericht tegen Fatah- centra. De Israelische rine bracht een bootje met 3 bepende opvarenden tot zinken. kwamen alle 3 om.

*****

ANKARA — Bij een ontploffing een munitie- depot van het rkse leger in Sanliurfa vielen 28 wonden, van wie er 4 in levensvaar verkeren. Er zouden 2000 izen zijn beschadigd. Er is mogesabotage in het spel.

*****

SEOUL — Uit woede over de arstatie van de radikale Zuidkorense studenten- leider Oh hebben udenten in Seoul gisteren geeigd de Olympische Spelen met nslagen te verstoren. Men zei h tot nu toe "terughoudend te bben opgesteld". De arrestatie t men als een "oorlogs- verklang der regering".

*****

MOSKOU — Een dag nadat in revan, de hoofdstad van de SUpubliek Armenie tanks verschen ter bescherming van overids- gebouwen tegen betogers is rust enigszins weergekeerd. Begers eisen nog steeds een speciazitting van de Opperste Sovjet er de omstreden enclave Nagor- Karabach, welke aansluiting ekt bij Armenie, waarmee de rebliek het eens is. Moskou wil dit iet.

*****

BEIJNG — De Chinese regeng zal gezien de hoge inflatie en toenemende economische problemen zijn economie tijdelijk oeten consolideren. Dit is de oofd- conclusie van de Centrale rbeids- conferentie van 5 dagen, elke door het Politburo werd geid. Daaraan nam een groot aanl regerings- functionarissen en rtij- leiders van nationaal en regionaal niveau deel. De consolidatie- fase gaat 2 jaar duren.

*****

PRETORIA — In Zuidafrika zijn 7 vermeende ANC- leden aangehouden. Dit gebeurde ivm een onderzoek naar de bomaanslag op een busstation in Johannesburg waarbij 19 gewonden vielen. Bij de arrestanten is een grote hoeveelheid explosieven van SU- makelij aangetroffen terwijl zij hun opleiding in Angola gevolgd hadden, aldus Wet en Orde- minister Vlok.

*****

AMSTERDAM — De dollarkoers onderging vrijdag geen verandering. De slotkoers in Amsterdam was 2,1155 gulden, precies als donderdag. De middenkoers was 2,117. De Dow Jones index in Wall Street steeg 11 punten tot 2090,68.

*****

Jan Boersma weer eerste!

PUSAN — Windsurfer Jan Boersma, op de Olympisch Spelen op jacht naar de eerste medaille voor de Nederlandse Antillen, leverde zaterdag een geweldige prestatie. In een door harde wind, veel regen en hoge golven getijsterd veld eindigde hij als eerste met een duidelijke voorsprong van 1 minuut en 20 seconden op de nummer twee, de Span aard Carlos Iniesta.

Boersma heeft nu als enige twee races gewonnen. De andere winnaars zijn Gebhardt (2e race), Kendall (3e) en Iniesta (4e). Door zijn prestatie steeg hij naar de tweede plaats in het algemeen klassement.

De windvoorspelling voor morgen in Pusan: harde wind, waardoor de kansen voor Boersma wederom gunstig liggen.

Zie voor een uitgebreid verslag de sportpagina.

ANKARA — De Turken kunnen zich morgen via een referendum over een wijziging van een grondwets- artikel ook uitspreken over premier Ozal. Deze laat zijn premierschap afhangen van de uitslag van het referendum, maar hij vertelde niet welk percentage voor hem beslissend is. Hij nam in 1983 de macht over van het militaire regiem.

In november Middenamerikaanse topconferentie

TEGUCIGALPA — De vijf Middenamerikaanse presidenten komen van 12 tot 15 november in San Salvador bijeen voor een top- conferentie over het stagnerende vredes- proces.

President Vinicio Cerezo Arevalo van Guatemala maakte dit bekend na een rondreis langs de Middeanamerikaanse hoofdsteden. De laatste keer dat men een dergelijke top hield was in augustus 1987 toen men zijn fiat gaf aan het vredes- plan dat de naam kreeg van de Costariaanse president Oscar Arias Het was de bedoeling dat men dit jaar in augustus weer bijeen zou komen. President Daniel Ortega van Nicaragua gaf als zijn mening dat Washington wel weer al zijn best zal doen om de nieuwe top te doen mislukken.

Garantie VN aan Pretoria

Onpartijdigheid inzake Namibie

JOHANNESBURG/PRETORIA — De secretaris- generaal van de Verenigde Naties, Javier Pérez de Cuellar, heeft vrijdag aan het eind van zijn tweedaags bezoek aan Zuidafrika gezegd dat onafhankelijkheid van Namibia in het nabije verschiet ligt. Ook beloofde hij Pretoria dat de VN zich neutraal zullen opstellen bij de op stapel staande verkiezingen in Namibia.

Pérez de Cuellar zei de Zuidafrikaanse president Pieter W. Botha ervan te hebben verzekerd dat de VN neutraal en onpartijdig zullen zijn in het onafhankelijkheids- proces van Namibia, dat na de Eerste Wereldoorlog een mandaatgebied van Zuidafrika werd. "Onder mijn leiding zullen de VN onpartijdig optreden tegenover alle politieke partijen, zodra de resolutie 435 van kracht wordt", aldus de secretaris- generaal die geflankeerd werd door Botha.

De al tien jaar oude resolutie van de Veiligheidsraad van de VN voorziet vrije verkiezingen voor de onafhankelijkheid van de voormalige Duitse kolonie. Pretoria heeft altijd getwijfeld aan de neutraliteit van de VN die alleen de zwarte bevrijdings- organisatie SWAPO als de legitieme vertegenwoordiger van Namibia erkennen. Als alles volgens plan verloopt, wordt op 1 november de eerste stap gezet op weg naar de onafhankelijkheid van Namibia die volgend jaar juni moet zijn bereikt.

BAYRUT — De Verenigde Staten hebben vrijdag een aantal diplomaten uit de Libanese hoofdstad geëvacueerd in verband met de "onzekere toestand" in dat land.

Om veiligheids- redenen werd niet meegedeeld hoeveel diplomaten er uit Bayrut worden teruggetrokken. Uit diplomatieke bron was op te maken dat het ging om zeventien man met hun familieleden. Zij zijn vrijdag nog per helicopter overgebracht naar Cyprus. De onzekere toestand is het gevolg van de onmacht van het Libanese parlement om een president te kiezen zodat Libanon nu twee verschillende regeringen heeft, maar geen president.

Republikeinen benauwd voor optreden Bush

Dukakis heeft zege in tv-debat hard nodig

WASHINGTON — Voor de twee Amerikaanse presidents- kandidaten, George Bush en Michael Dukakis, breekt zondag het uur der waarheid aan. Dan gaan de twee heren, die elkaar al maanden via de media bestoken, voor het eerst met elkaar in debat. Veel Amerikaanse kiezers weten nog niet op wie zij op 8 november zullen stemmen en het is voor Bush en Dukakis zaak een zo gunstig mogelijke indruk te maken in het anderhalf uur durende debat, dat rechtstreeks wordt uitgezonden door de drie grote Amerikaanse televisie- maatschappijen. Ook TeleCuraçao zendt het debat uit en wel om acht uur 's avonds.

In het Republikeinse kamp ziet men de tweekamp met enige bezorgdheid tegemoet. Bush staat niet bepaald bekend als een goed spreker — "Als ik debatteer, valt mijn vrouw in slaap" — en zijn adviseurs zijn dan ook doodsbenauwd dat hij onderuit zal gaan in het debat met zijn Democratische rivaal, die een gewiekst debater heet te zijn. Dukakis wilde graag vier keer de degens kruisen met Bush, maar de Republikeinen wilden niet verder gaan dan twee. Zij kregen verder gedaan dat de debatten ver voor de verkiezingen gehouden worden — het tweede debat is op 13 of 14 oktober — zodat Bush nog ruim de tijd heeft van zijn wonden te herstellen, als hij het onderspit delft tegen Dukakis.

VERSPEELD

De Democratische gouverneur van Massachusetts kan een overwinning op punten of, nog beter, een "knock-out", goed gebruiken. In juli had Dukakis nog een flinke voorsprong op Bush, maar die heeft hij inmiddels verspeeld. De jongste opiniepeilingen geven de Republikeinse kandidaat voor het Witte Huis een voorsprong van zo'n drie tot vier procent op Dukakis.

Bush werd een "doetje" genoemd, maar sinds de Republikeinse partijconventie in augustus heeft hi een complete metamorfose ondergaan en gaat hij zijn Democratische rivaal te lijf als een echte straatvechter. Zijn voornaamste boodschap luidt dat Dukakis een linkse slappeling is die de Verenigde Staten aan de Russen zal verkwanselen en binnen de kortste keren de complete inhoud van de schatkist erdoor zal jagen.

Daarentegen zal Dukakis het debat waarschijnlijk gebruiken om Bush in verlegenheid te brengen door de Irangate-affaire en de kwestie-Noriega op te rakelen. De vice-president is de afgelopen dagen weer in opspraak geraakt door berichten dat hij al in 1983 wist dat de Panamese "sterke man", Manuel Noriega, betrokken was bij drugssmokkel, maar nooit iets gezegd heeft om de betrekkingen met Noriega niet op het spel te zetten.

EERSTE FASE ONDERWIJS-PROJECT VOLTOOID

Mendes de Gouveia: Investering 2,2 miljoen gulden

Computers op scholen noodzakelijk gereedschap

WILLEMSTAD — Gisteren werd in de Eligia Martier Huishoudschool de ingebruikname gevierd van de eerste zeven computer- lokalen van het project 'Computers in het Voortgezet Onderwijs'. Hiermee is fase 1 van het 2,2 miljoen gulden kostende onderwijs- project voltooid. Het is een meerjarenplan project, waarvan 75 procent via het Kabinet voor Nederlands Antilliaanse Zaken (KABNA) door Nederland wordt gefinancierd. De rest wordt lokaal opgebracht. De eilandelijke overheid heeft hiervan 85 procent voor haar rekening genomen, terwijl het bedrijfsleven een bijdrage van 85.000 gulden heeft geleverd.

Bij de officiële opening van het computerlokaal van de Eligia Martier Huishoudschool waren vele genodigden, waaronder de minister voor Ontwikkelings Samenwerking, ing F.D. Crestian, en de directeur van KABNA, Frans van Wittmarschen, aanwezig. De gedeputeerde van Onderwijs, E. Mendes de Gouveia, zei in zijn toespraak dat de computer door de enorme vlucht van de informatika zich snel in de zakenwereld en de industrie verbreid heeft. "Dit brengt voor ons onderwijs een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Niet alleen dient het onderwijs op de komende arbeidssituatie, waarin het gebruik van computers een steeds belangrijker rol speelt, voor te bereiden, ook onze scholen dienen voor te bereiden op het dagelijks leven, waarin kennis en vaardigheid om met computers om te kunnen gaan, morgen een even onontbeerlijke culturele vaardigheid zal zijn als thans lezen, schrijven en rekenen".

GEBRUIK

De gedeputeerde zei verder dat computers op drie manieren in het onderwijs ingezet kunnen worden: de computer als administratief medium, waarop de vorderingen van de leerlingen worden bijgehouden. De computer kan het werk van de leerling analyseren en eventuele hiaten vaststellen. Verder kan de computer zelf als instructeur dienen. Via een systeem van geprogrammeerde instructie kunnen leerlingen òf antwoorden op vragen door alternatieven te kiezen, òf zelf antwoorden en zelf vragen formuleren. "Deze vorm van computergebruik zal de leerkracht zelf echter nooit kunnen vervangen, ook al ontwikkelt de computer zich tot een belangrijk leermiddel", aldus Mendes de Gouveia. Tenslotte vormt de instructie over de computer zelf en zijn toepassingen een leerveld dat al jaren geleden op enkele scholen van het voortgezet onderwijs is ingevoerd.

Voor dit onderwijsproject van 2,2 miljoen gulden heeft zich een groot aantal instanties en personen ingezet. Naast de fianciële steun uit Nederland is er uitgebreide assistentie vanuit het ministerie van Onderwijs en wetenschappen gegeven. In Nederland is door NIVO een gelijksoortig project opgezet, dat het Tulip- computer systeem reeds in het onderwijs beproefd en goedbevonden heeft. NIVO heeft ondermeer het nascholings- materiaal beschikbaar gesteld en voor vele belangrijke adviezen en contacten gezorgd. Verder zijn vele eilandelijke instanties, zoals de dienst Algemene en Juridische Zaken, de dienst Financiëen, Fundashon Kas Popular en de dienst Onderwijs bij het project betrokken. Tenslotte dragen de schoolbesturen met leerkachten en leerlingen ook een steentje bij.

NASCHOLING

De eerste fase van dit project is bijna voltooid. De tweede fase, waarbij nogmaals zeven scholen van computer- lokalen worden voorzien, is reeds begonnen. "Op het gebied van nascholing is nog een lang traject te gaan. Na de basiscursus voor de docenten wordt gedacht aan meer vakgerichte, kortere cusussen, waarin de toepassingen van de apparatuur in de verschillende vakgebieden aan de orde komen. Daarnaast staat er nog een cursus systeembeheer voor één of twee docenten per school op het programma. In het middelbaar beroeps onderwijs wordt al gebruik gemaakt van computerapparatuur, maar er zijn vele wensen ten aanzien van aanvullende apparatuur, geschikte software, maar ook coördinatie en informatie. Vooral in technische richtingen zijn dit kostbare zaken, waarvoor een goede opzet en coördinatie van plannen van belang is".

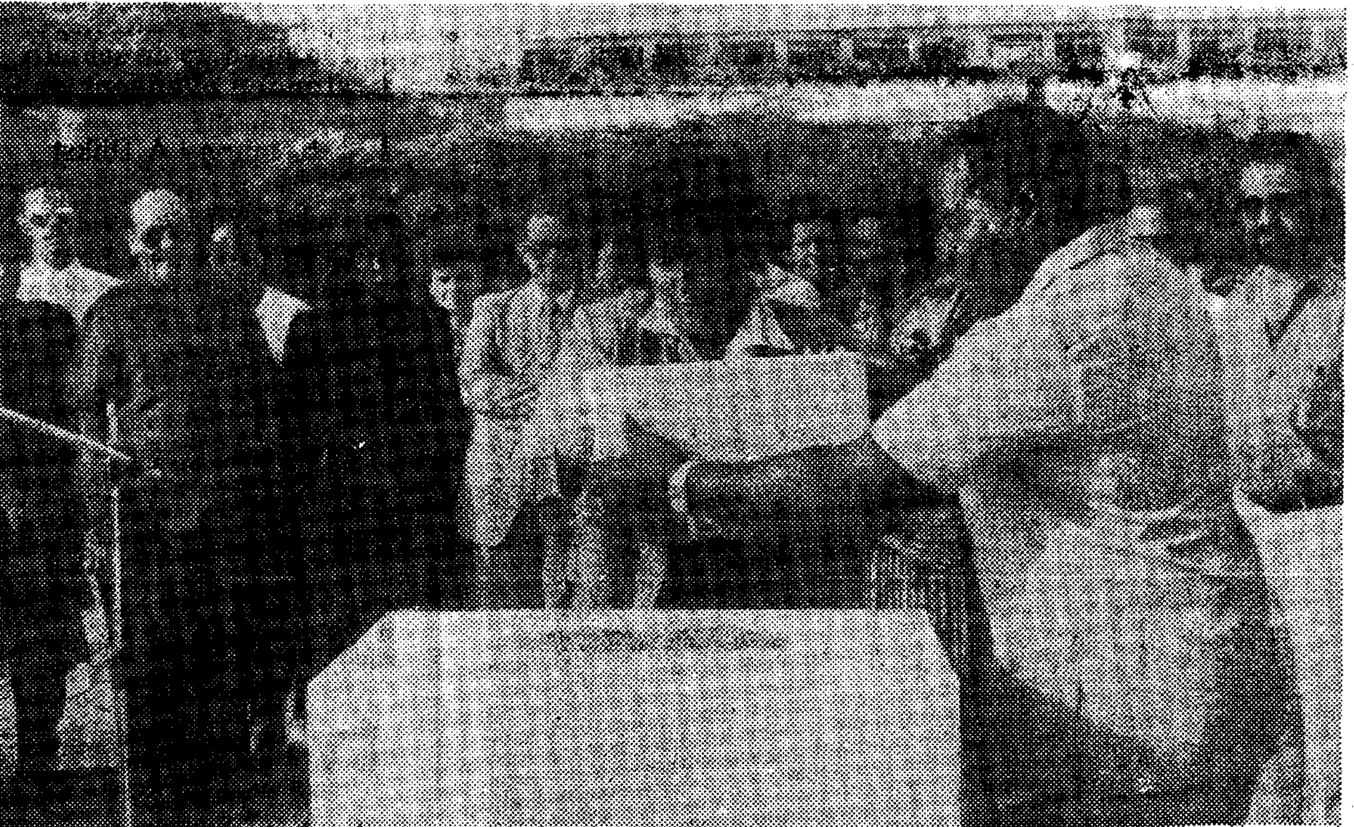
"Ook op enkele basisscholen, zoals de Don Sartoschool, wordt reeds van computers gebruik gemaakt. De overheid zal, rekening houdend met onze financiële situatie, al het mogelijke doen om het onderwijs in de Antillen gelijke tred te doen houden met de opmars van de informatika. De jeugd en ons eiland kan dan met vertrouwen de nieuwe eeuw, de eeuw van de computer, binnentreden". Tot zover gedeputeerde Mendes de Gouveia.

Vanavond modeshow 'Obession'

WILLEMSTAD — Mode- fanaten, maar ook de fans van bijvoorbeeld Ruddy Rodriguez (Niña Bonita) die in de laatste James Bondfilm speelde, kunnen vanavond de modeshow 'Obsession' niet missen.

Deze modeshow met internationale en lokale modellen en artiesten, wordt georganiseerd door het Curaçao Caribbean Hotel en Kirstan Productions. De modeshow wordt gehouden in de ballroom van het Caribbean Hotel en begint om half negen. De ceremonie- meester is Mariela Capriles uit de telenovela Alba Marina. Daarnaast treedt Ruddy Rordriguez op en de Venezolaanse zanger Eduardo Gil.

Aan de modeshow nemen ondermeer deel: Spritzer & Fuhrmann, Steps, Maison Ruth, Unisol, Gina's Boutique, Final Touch, Optica Oduber & Kan, Angelo Minishop, Yves Rocher. De kaarten kosten 30 gulden per persoon.

WILLEMSTAD — Gisteren vond aan de Pater Euwensweg de eerste steenlegging plaats van de nieuwe uitbreiding van de begrafenis- onderneming El Señoral. Tevens werd het vierjarig bestaan van deze onderneming gevierd. Op de foto ziet men het moment van de eerste steenlegging.

THE BOTTOM —

Op verzoek van verkopers van handenarbeidartikelen in The Bottom zal de verkoop van deze artikelen met ingang van 1 oktober plaatsvinden in het Sunny Valley Jeugdcentrum.

Met ingang van die datum dus, is het verboden om handenarbeidartikelen op straat te verkopen. De verkoop dient alleen te geschieden in het Jeugdcentrum of bij Fort Bay.

Nieuw bestuur Kiwanis Piscadera

WILLEMSTAD — Gisteren vond in het Curaçao Plaza Hotel de installatie plaats van het in mei gekozen bestuur van Kiwanis Club Piscadera. Het geheel stond onder leiding van Boy Mendez, luitenant gouverneur van Division 26, waaronder Curaçao valt. Het nieuwe bestuur is als volgt samengesteld: Rudolph de Wit (voorzitter), Errol Bardouille (1ste vice voorzitter), Raphael Yung (2de vice voorzitter), Aleco Schnell (secretaris), Allan Chatlein (penningmeester) en Haresh Daryanani (mentor).

Foto: vlnr Haresh Daryanani en Rudolph de Wit.

Geen naam voor verpleeghuis

WILLEMSTAD — Het nieuwe verpleeghuis te Groot Piscadera dat in november haar poorten zal openen, heeft nog geen naam. Daarom is de Stichting Verpleeghuizen Curaçao een campagne begonnen, waarin eenieder wordt uitgenodigd om te helpen bij het vinden van een naam voor het huis. De namen die binnen komen, zullen door een ury bestaande uit ondermeer Orlando Cuales, Joe Pinedo en Elis Juliana, beoordeeld worden. De namen dienen vóór 1 oktober te zijn ingestuurd naar postbus 3435. Ook kan men een naam indienen bij de school voor verpleging, IFE, vlak naast het ziekenhuis. De winnaar al tijdens de officiële opening de bijzondere gast zijn.

Het nieuwe verpleeghuis biedt zorg en verpleging aan personen die voor de specifieke hulp die er geboden wordt in aanmerking komen. Het kunnen personen zijn die ofwel tijdelijk ofwel blijvend van deze zorg afhankelijk zijn. De opening van dit verpleeghuis betekent een historisch feit voor Curaçao, omdat ons eiland nog niet een instituut kent voor het bieden van verpleeghuiszorg aan personen die om lichamelijke of psychische reden dit nodig hebben. Het verpleeghuis dat plaats zal bieden aan 160 personen, is tevens bedoeld om de mensen die daar zijn opgenomen, te leren zo zelfstandig mogelijk te functioneren. In totaal zullen er 120 mensen daar werkzaam zijn.

Door opname lokale banken:

Deviezenreserve centrale bank in augustus afgenomen

WILLEMSTAD — De deviezen- voorraad bij de Bank van de Nederlandse Antillen is in augustus met 8,6 miljoen gulden afgenomen tot 373,4 miljoen gulden. Dit is voornamelijk veroorzaakt doordat de maandelijkse overmaking van Amerikaanse dollars door PdvsA aan de Isla- raffinaderij niet voldoende was om de netto- aankoop van deviezen door de centrale bank aan de commerciële banken te compenseren.

Dat blijkt uit een verslag van de Bank van de Nederlandse Antillen. Aangezien de deviezen- reserves bij de commerciële banken met 4,8 miljoen gulden zijn toegenomen, is de totale deviezen- voorraad van de Nederlandse Antillen slechts met 3,8 miljoen gulden gedaald.

Het tegoed van de landsontvanger bij de centrale bank is met 7,5 miljoen gulden afgenomen tot 3,3 miljoen. Dit wordt verklaard door het voldoen van een voorschot ter betaling van pensioen- bijdragen ten behoeve van overheidswerknemers aan het APNA, rentebetalingen over obligatie- leningen en een bijdrage van de landsoverheid aan het solidariteits- fonds.

Van de middelen op de 'Rekening meerjarenplan- projecten' is 6,1 miljoen gulden aangewend voor het verrichten van betalingen aan ontwikkelingsprojecten, namelijk 2,9 miljoen ten behoeve van landsprojecten en 3,2 miljoen gulden ten behoeve van projecten in Curaçao.

De tegoeden van de overige binnenlandse rekening- houders bij de centrale bank, die tot uitdrukking komen op de balanspost 'Deposito's overige ingezetenen' zijn met 13,1 miljoen gulden afgenomen. Dit is het gevolg van betalingen verricht door de pensioenfondsen.

Diefstal

WILLEMSTAD — De 29-jarige vrouw M.P. deed gisteren aangifte van diefstal van de geluidsversterker uit haar auto, die op de kaya Nubia stond geparkeerd. Zij meende de dief te kennen.

In oktober straatcollecte

Dierenbescherming: diensten verlening aan gemeenschap

DIERENBESCHERMING, Dierenasiel, Dierenkliniek, Veterinaire Dienst... voor velen is het niet duidelijk wat deze instanties nu eigenlijk precies met elkaar te maken hebben. Hierdoor ontstaan nogal eens verwarrende, pijnlijke situaties. Vandaar dat wij beginnen met u hierover wat informatie te verstrekken.

De stichting Dierenbescherming Curaçao bestaat uit een groep enthousiaste mensen — allen vrijwilligers — die samenwerken voor het belang en het welzijn van de dieren, in het bijzonder huisdieren, op ons eiland.

Dit is ook hard nodig, want er is hier nog onnoemelijk veel dierenleed! De cijfers spreken voor zich. In het jaar 1987 werden er op het Asiel 1695 volwassen honden, 819 puppies en 434 poezen afgemaakt. De eilandelijke Veterinaire Dienst die, op verzoek, ook dieren ophaalt, registreerde ongeveer een gelijk aantal dieren. In totaal zo'n 6000 dieren dus! Een trieste zaak waar iets aangedaan moet worden.

DIERENASIEL

De belangrijkste taak van de stichting Dierenbescherming is, om ervoor te zorgen, dat het Dierenasiel op Parera goed functioneert. Het Asiel verleent de volgende diensten: men kan er terecht om er een gezonde hond of poes te adopteren; vakantiegangers kunnen hun dieren onderbrengen in het pension van het Asiel; men kan er huisdieren brengen waarvoor men niet meer kan zorgen. De Asieltruck haalt, op verzoek, deze dieren op; wij regelen voor u transport van en naar de dierenarts als dat nodig is en u kunt uw hond of poes door ons een "goede beurt" laten geven (baden, behandeling tegen vlooien of karpatten).

Daarnaast hebben wij de taak om de bevolking meer bewust te maken van de verantwoordelijkheid die men heeft als eigenaar van een huisdier.

Wij trachten dit doel te bereiken door middel van onze jaarlijkse informatieve / educatieve campagne via kranten, radiostations en basisscholen en door het organiseren van de zogenaamde "kijkdagen" op het Asiel.

Wij propageren onder andere een goede dagelijkse verzorging, verantwoorde voeding, medische zorg en vooral sterilisatie en castratie. Dit laatste om het groot aantal loslopende dieren op ons eiland in te dammen.

Wist u trouwens van het bestaan van ons sterilisatiefonds? Huisdiereigenaren, die hun dieren willen laten steriliseren, maar problemen hebben met de daaraan verbonden kosten, komen in aanmerking voor een bijdrage uit dit fonds.

TEKORT

Naast het beheer van het Asiel en het verstrekken van informatie aan de gemeenschap zijn er nog talloze projecten die op uitvoering wachten. Bijvoorbeeld: het vangen van de vele loslopende, vaak zieke en broodmagere honden; het opzetten van een inspectiedienst die klachten over mishandeling en verwaarlozing onderzoekt en behandelt; de aanschaf van een dierenambulance etc. etc.

Op het Asiel moet er een aantal zéér dringende verbouwingen plaatsvinden. U ziet het, activiteiten en plannen in overvloed!

Wilt u in contact komen met het bestuur van de stichting? Belt u dan tel.: 371605. Het telefoonnummer van het Dierenasiel is 54300. Echter, als u een dierenarts nodig heeft, dan moet u bij de Dierenkliniek, tel.: 55182, of bij de Veterinaire Dienst, tel.: 614000, zijn. In het Dierenasiel vindt u dus geen dierenartsen!

Zowel bij de exploitatie van ons Asiel als bij het uitvoeren van onze plannen, is het nijpende tekort aan vrijwilligers en de doorlopende zorg om de ontoereikende financiële middelen, een grote handicap.

De subsidie, door de overheid aan onze stichting verstrekt, dekt slechts een klein gedeelte van de exploitatie- kosten van het Asiel. Dat wij het Asiel draaiende konden houden, danken wij aan onze donateurs, aan de opbrengst van de jaarlijkse collecte en andere fundraising projecten. Deze gelden zijn echter eigenlijk niet bestemd voor de exploitatie van het Asiel, maar voor alle andere, zo bitter nodige, projecten van onze buitendienst.

Opnieuw hebben wij de overheid benaderd met het verzoek om tenminste de loonkosten van het personeel, werkzaam op het Asiel, te dekken. En wij hopen op een gunstige beslissing!

ONZEKER

Vorig jaar heeft een dierenvriendin uit Nederland, geschokt bij het zien van de vele loslopende, vaak zieke, broodmagere honden op Curaçao, een actie gehouden ten behoeve van onze stichting.

Deze actie heeft in totaal Nf.24.000,- opgebracht en is speciaal bestemd om deze honden te vangen op een georganiseerde, efficiënte en humane wijze. Op onze navraag om vergunning tot uitvoering van een dergelijk project, hebben wij helaas tot nu toe geen reactie van de gezaghebber ontvangen.

Dit alles maakte dat wij zeer onzeker zijn over de toekomst van onze organisatie. Toch móet het Dierenasiel blijven bestaan!

Op 4 oktober is het Wereldierendag. Daarom willen wij wederom een beroep op de gemeenschap doen. Op zaterdag 1, zondag 2, vrijdag 28 en zaterdag 29 oktober wordt onze straatcollecte gehouden. Gedurende de hele maand oktober zullen onze vrijwilligers u benaderen met inzamelingslijsten.

Steun het werk van de Dierenbescherming! U kunt er zeker van zijn dat uw donatie goed besteed zal worden!

En... wipt u ook even binnen op het Asiel op zondag 2 oktober a.s.? We hebben 'open house' van negen uur 's morgens tot één uur 's middags. De entree is gratis. Er zijn deurprijzen, een grabbelton voor de kinderen en om elf uur is er een hondenshow.

Het Kabinet van de Gouverneur

MAAKT BEKEND

dat wegens de beëindiging van de restauratie van het Gouverneurshuis

DE GOUVERNEUR van de Nederlandse Antillen

weer verblijf houdt in

Het Gouverneurshuis

te Fort Amsterdam 1, Curaçao

De telefoonnummers aldaar zijn:
611289 (centrale/secretaresse Gouverneur)
612148 (adjudant Gouverneur)

Het postadres van de Gouverneur is
het Kabinet van de Gouverneur,
Fort Amsterdam 2,
Willemstad.

VEEL BELANGSTELLING VOOR TOERISME-SEMINAR VAN ROTARACT

Vlietman hekelt dorps- en gelegenheids- politiek

Politieke bemoeienis fataal voor toerisme

WILLEMSTAD — "Er is een toekomst voor het toerisme, omdat er een toekomst móet zijn. Het management van de ontwikkeling van het toerisme, is één van de belangrijkste economische activiteiten, waardoor een eiland als Curaçao op natuurlijke wijze zijn eigen toekomst kan bepalen en op relatief korte termijn veel nieuwe arbeidsplaatsen geschapen kunnen worden. Dit, omdat we iets hebben wat niemand weg kan nemen: zon, zee en nu ook stranden."

Dat zei Martin Vlietman, exploitant van het Princess Beach Hotel op Curaçao en initiatiefnemer/directeur van het zeer bekende 'time-sharing' project Pelican Resorts op Sint Maarten. Hij had gisteravond tijdens een seminar van de Rotaract over toerisme, kritiek op de overheid: "om het botweg te zeggen, dorpspolitiek en gelegenheids- politiek hebben er voor gezorgd dat er nooit een lange termijn beleid is uitgestippeld, ongeacht welke politieke partij aan de macht was. Het ging zelfs zover dat regelmatig, bij de komst van een nieuwe regering, projecten abrupt werden stopgezet en 'nep- projecten' op gang werden gebracht waarbij de schaarse financiële middelen op onjuiste en niet- productieve wijze werden gebruikt."

Er was vrij veel belangstelling voor de opening van het seminar 'The Curaçao tourism marketing strategy' dat georganiseerd is door de jongeren-service club Rotaract. Voor dit seminar zijn verschillende lokale en internationale gastsprekers uitgenodigd die vanmorgen het seminar voortzetten.

Nadat het seminar gisteravond officieel was geopend door premier Maria Liberia- Peters, voerde Martin Vlietman, die al jarenlang in het toerisme werkzaam is en verschillende succesvolle projecten op gang heeft gebracht, het woord.

INGREDIENTEN

Hij blikte terug op de cijfers van het aantal toeristen dat de afgelopen jaren het eiland bezocht en concludeerde dat, afgaande op die cijfers, er niet veel toekomst is voor het toerisme op Curaçao. Terwijl verschillende omringende eilanden in het Caribisch gebied de afgelopen jaren een enorme toename van het aantal toeristen kenden, is dat aantal op Curaçao juist enorm teruggelopen.

Toch is Vlietman ervan overtuigd dat er een toekomst is: er moet dan wel veel werk verzet worden. De ingrediënten voor het toerisme zijn er, zo bracht hij naar voren, zon, zee en stranden. "Dat is wat de gemiddelde toerist verwacht van een vakantie in het Caribisch Gebied." Curaçao heeft zelfs meer te bieden, vervolgde Vlietman, die ondermeer de historische omgeving noemde, de binnenstad, de landhuizen, goede restaurants, en een vriendelijke bevolking. "Ik ben er van overtuigd dat Curaçao een aantrekkelijk eiland is met een grote variëteit voor de toeristen. Een eventuele afwezigheid van basis- ingrediënten voor de ontwikkeling van het toerisme, is er dan ook zeker niet de oorzaak van dat onze toeristen- industrie momenteel in zo'n slechte situatie verkeert."

KRITIEK

Wat daar wél toe heeft bijgedragen is een slechte coordinatie van de pogingen van diverse groeperingen om het toerisme te ontwikkelen. Vlietman stak zijn kritiek niet onder stoelen of banken: dorpspolitiek en gelegenheids- politiek zijn volgens hem de grootste factoren geweest waardoor het toerisme is gaan kelderen. Vlietman verhaalde hoe in de jaren zestig de eerste hotels op Curaçao kwamen. Het ging hier om internationale ketens: "De aanwezigheid van internationale bekende en erkende hotelketens op het eiland, is van enorm belang. Zowel voor wat betreft kwaliteit van het produkt als marketing. Het is daarom een zeer slechte beslissing geweest om deze belangrijke ketens als Intercontinental, Hilton en Holiday Inn en Canadian Pacific (Plaza Hotel), van het eiland weg te laten gaan."

Sinds in 1970 het Arthur Frommer Hotel (nu Las Palmas) werd geopend, heeft het 17 jaren geduurd voor er weer nieuwe hotelkamers zijn gebouwd, aldus Martin Vlietman. Dat was de nieuwe Pelican vleugel van het Princess Beach Hotel. Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan een tweede nieuwe vleugel, het Lions Duik Hotel is onder constructie en bij het ITC zijn twee grote hotels geprojecteerd. "Als ik zeg dat niettegenstaande de negatieve trend in onze statistieken van 'stay- over'- toerisme, ik toch een goede toekomst zie voor Curaçao, is dat vanwege deze recente ontwikkelingen."

INVESTEREN

"Het is evenwel van doorslaggevend belang dat alle sectoren uit onze gemeenschap die een belang hebben bij een verdere ontwikkeling van ons toerisme, gaan samenwerken." Het mag volgens Vlietman niet meer gebeuren dat de hotels vervallen en vanwege de komst van te weinig toeristen, overgenomen moeten worden door de overheid. "Er moet in de komende vijf jaar enorm geinvesteerd worden (100 tot 200 miljoen dollar) in de renovatie van de hotels en constructie van nieuwe hotels. Dat moet gepaard gaan met een goede marketing programma om meer Noord- Amerikaanse toeristen aan te trekken. Een toename van 500 procent in 5 jaar lijkt onwaarschijnlijk, maar dat betekent slechts 35.000 Amerikaanse toeristen meer per jaar. Het is mogelijk, dat hebben andere bestemmingen bewezen."

We hoeven volgens Vlietman niet langer geld en tijd te spenderen aan onderzoeken, studies en het schrijven van rapporten. Het is duidelijk wat er allemaal gedaan moet worden: de hotels moeten worden gerestaureerd en er moeten nieuwe hotels bijkomen; er moet een marketing- beleid gevoerd worden gericht op de Noord- Amerikaanse markt; de luchtvaart- maatschappijen moeten geinformeerd blijven over de ontwikkelingen zodat zij hun stoelen- capaciteit en vluchten- schema kunnen aanpassen — in het begin zal dit waarschijnlijk financieel ondersteund moeten worden —; het hotel- personeel moet bijgeschoold worden; er moet een liberaler beleid komen voor wat betreft de werkvergunningen voor professioneel hotelstafpersoneel en er moet een 'tourist- board' geinstalleerd worden met échte experts zodat er minder invloed is van de eeuwig wijzigende regeringen, aldus Martin Vlietman. Hij benadrukte in dit kader nogmaals dat als het toerisme niet volledig losgemaakt kan worden van de politiek, we nooit iets zullen bereiken.

STOKPAARDJE

Tot slot van zijn speech, kon Vlietman het niet nalaten om even zijn stokpaardje te beklimmen: "Ik wil nogmaals met nadruk waarschuwen voor het verlies van de kennis om andere talen naast het Papiamentu te spreken (en op z'n best heel slecht). Deze trend moet onmiddellijk gewijzigd worden omdat het Engels de wereldtaal is van het toerisme", aldus Martin Vlietman.

'Deux Tricolores'

Militaire oefening

WILLEMSTAD — Een Frans peloton afkomstig uit Martinique heeft gisteren bij Fort Nassau deelgenomen aan de militaire oefening 'Deux Tricolores'. Dit in het kader van uitwisselings- bezoeken tussen Nederlandse en Franse militairen. Doel van het bezoek was de Fransen kennis te laten maken met een vreemd terrein, andere wapens en procedures. Aan de oefening namen in totaal 28 Franse mariniers deel.

Het peloton, onder leiding van brigade- generaal J.C. Gautier verblijft sinds 9 september op Curaçao. Hier hebben ze deelgenomen aan militaire oefeningen bij Wacao en Jeremy. Een amfibische mars bij San Juan, waarbij de route gedeeltelijk door het water liep en oefeningen op de schietbaan stonden eveneens op het programma.

Kapitein J.A. Dijkstra gaf aan de aanwezige bezoekers en journalisten uitleg over de militaire manoevres bij Fort Nassau. Er werd een snelle uitval gesimuleerd, waarbij de aanvallers 'een tik uitdeelden' en vervolgens weer snel vertrokken. De Fransen werden daartoe in snelle rubberen boten vanaf de marinebasis Parera naar de voet van de stijle heuvel bij Fort Nassau gebracht. Daar klommen de aanvallers in drie groepen via knopentouwen naar de radarpost boven op de top van de berg. De post werd geëlimineerd, waarbij met losse flodders geschoten werd. Vervolgens bliezen de Fransen ijlings de aftocht. Langs de voorzijde van de berg gingen de aanvallers via touwen naar beneden, waarna zij in de rubberen boten weer koers richting marinebasis Parera zetten.

De gehele oefening heeft in totaal minder dan zestig minuten geduurd. Maar de bezoekers hadden vanaf de uitkijkpost op de top van Fort Nassau een fantastisch uitzicht op het hele gebeuren.

'Borrelbijeenkomst' van KPMG

WILLEMSTAD — Gisteren hielden organisatie- adviseurs KPMG Klynveld Bosboom Hegener een bijeenkomst in Zeelandia Business Center. Als gastspreker trad op Gerrit Eveleens, voorzitter van KPMG Klynveld Bosboom Hegener Nederland. In zijn lezing getiteld 'een organisatie- adviseur, wat moet ik ermee' belichtte hij verschillende aspecten met betrekking tot het inschakelen van een organisatie- adviseur bezien vanuit het standpunt van de opdrachtgever. Verder werden de huidige ontwikkelingen binnen de organisatie- advies wereld in Nederland en de Verenigde Staten aangegeven. Op de bijeenkomst waren ongeveer 150 genodigden aanwezig. Foto: vlnr Reno Pietersz, Minguel Pourier (directeur ABN), Gerrit Eveleens, Peter Grootens (partner in KPMG) en minister Franklin Crestian.

Premier Liberia-Peters opent seminar:

'We hebben het toerisme laten schieten om snel geld te maken'

WILLEMSTAD — "We hebben het in de zestiger jaren bewezen: onze gemeenschap reageerde positief en het toerisme ontwikkelde zich gunstig. We hebben echter de verleidingen van de financiële offshore sector niet kunnen weerstaan en hebben niet volhard in de overtuiging om het toerisme te ontwikkelen. Dat terwijl we alle basis- ingrediënten hebben waarmee een goede toeristen- industrie kan worden opgezet. We moeten dit keer dan ook volharden en een continu- beleid op gang brengen, ongeacht hoe aantrekkelijk korte- termijn economische mogelijkheden ook mogen zijn."

Dat verklaarde premier Maria Liberia- Peters tijdens het seminar 'The Curaçao tourism marketing strategy' van de Rotaract dat door de minister- president werd geopend.

HISTORIE

De premier dook in de geschiedenis van het toerisme: dat woord werd pas in het begin van de negentiende eeuw in de Engelse taal opgenomen. Niet zo verwonderlijk, aldus Liberia- Peters, omdat reizen voor die tijd aan een kleine elitegroep was voorbehouden en niet zozeer als 'vakantie' was bedoeld. De meerderheid van de bevolking kwam amper verder dan het meest dichtbij gelegen dorp omdat het leven in die tijd niet verdeeld was in werken en rusten.

Het was de industriële revolutie die de basis legde voor wat we nu kennen als toerisme, aldus Liberia- Peters. In de twintigste eeuw hebben met name de twee wereldoorlogen grote invloed gehad op de ontwikkeling van het toerisme. "De eerste wereldoorlog bevestigde het belang van de auto en de tweede wereldoorlog het belang van luchtvaart als passagiers- vervoer."

Ook de Curaçaose geschiedenis liet de premier de revue passeren: hoe de overheid de ontwikkeling van het toerisme beinvloedde en hoe daar door de prive- sector op gereageerd werd: "Curaçao werd de 'boutique' van het Caribisch Gebied. Curaçao werd een van de eerste Caribische bestemmingen voor zowel cruise- toerisme als 'stay-over'- toerisme." In de eerste helft van de zeventiger jaren bleef de situatie stabiel, in de tweede helft veranderde dat evenwel drastisch.

VRAGEN

"Wat is er in de zeventiger jaren gebeurd? Waarom deden we het zo goed in de jaren zestig en ging het fout in de jaren zeventig? Waarom horen we keer op keer dat onze gemeenschap niet 'service- minded' is en dat het zeer moeilijk zal zijn om het toerisme te ontwikkelen?" Deze vragen en meer stelde de premier zichzelf en de aanwezigen gisteravond.

"We zijn het toerisme gaan ontwikkelen in de jaren vijftig om werkgelegenheid en deviezen te creëren", zo vervolgde de premier die naar voren bracht dat van dit pad is afgeweken omdat er eenvoudigere wegen bleken te zijn voor de overheid om inkomsten en deviezen te creëren. "Is het niet zo dat we het toerisme negeerden omdat de financiële offshore sector zoveel voor de regering als de prive- sector veel geld in het laatje bracht? En is het niet zo dat we het toerisme negeerden omdat de 'boutique van het Caribisch gebied' zo veel te bieden had — bijvoorbeeld Europese artikelen en kleding — zodat zonder al te veel inspanningen de kopers toch wel in grote getalen kwamen?"

Terwijl Curaçao zich niet langer inspande, trachtten de eilanden elders in het Caribisch gebied hun toeristische industrie te ontwikkelen. Toen de kopers niet langer naar Curaçao kwamen door de wereldrecessie en de problemen van buitenlandse valuta, gingen ze wel naar de andere eilanden omdat ze nog steeds op vakantie bleven gaan.

De premier is toch optimistisch gestemd: in de jaren zestig is gebleken dat onze gemeenschap zich wel degelijk kan verbinden aan het toerisme. Bovendien hebben we alles in huis wat een toerist zich kan wensen. "Is er enige andere industrie waarvoor we zoveel basis- elementen zelf in huis hebben? We hoeven voor het toerisme niet de belangrijkste 'grondstoffen' te importeren", aldus de premier. "Dus deze keer moeten we volharden." Dat ondanks het feit dat de concurrentie ook is toegenomen: Curaçao is de laatste jaren immers achtergebleven in ontwikkeling van het toerisme in vergelijking met de andere Caribische eilanden.

"Het is daarom van uitermate belang dat er een toerisme ontwikkelings programma komt om de concurrentie aan te kunnen. Om dit programma ten uitvoer te brengen, zijn er twee belangrijke factoren noodzakelijk: een sterke en efficiënte regerings organisatie voor de toeristen- sector en een strategisch marketing plan." Het is daarom, zo besloot de minister- president dat zij met veel plezier het symposium officieel geopend verklaarde om dat mogelijk tijdens dit seminar een aanzet wordt gegeven voor een daadwerkelijk ontwikkeling van ons toerisme.

Minister spreekt werknemers toe:

Personeel Landsradio krijgt aandelen na decentralisatie

WILLEMSTAD — De privatisering van landsradio dienst en integratie van dit bedrijf in het Curaçaose telefoonbedrijf Setel NV, zal geen ontslagen tot gevolg hebben, dat bracht minister Louis Gumbs van Verkeer en Vervoer deze week naar voren in een speech voor het personeel van de Landsradio dienst. In tegenstelling tot de andere overheidsdiensten waar het personeel met tien procent verminderd moet worden, blijven de arbeidsplaatsen bij de Landsradio dienst gespaard omdat deze krachten hard nodig zijn als de decentralisatie- plannen zijn verwezenlijkt.

Zoals bekend is er momenteel een commissie bezig met het opzetten van een plan om de Landsradio dienst te decentraliseren en deze gedeeltelijk op te nemen in het telefoonbedrijf Setel. Deze plannen hebben voor de nodige onrust gezorgd. Ook het personeel van de Landsradio dienst maakt zich zorgen over haar toekomst.

PERSONEEL

Om die reden sprak minister Gumbs eerder deze week het personeel toe. "Er is geen enkele reden voor bezorgdheid", zo liet hij hen weten. Integendeel, terwijl de andere overheidsdiensten personeel moeten afvloeien in het kader van de bezuinigingen, is dat bij Landsradio niet nodig. Als de plannen gerealiseerd zijn, komt er naast de telefoondienst een internationaal orgaan en een lokaal orgaan. "Om die twee diensten te kunnen handhaven, hebben we al het personeel nodig", aldus Gumbs.

AANDELEN

Hij deelde daarnaast mee dat het in de bedoeling ligt om het personeel tien procent van de aandelen van de nieuwe landsradio dienst in handen te geven. De regering zal zelf 51 procent van de aandelen houden en de resterende 39 procent wordt op de kapitaalmarkt te koop aangeboden.

Tot slot verklaarde de minister dat de overheids- vakbond ABVO nauw betrokken wordt bij de uitvoering van de decentralisatie- plannen: "er is dus geen enkele reden voor bezorgdheid", aldus de minister.

Winklaar naar cursus van Verenigde Naties

WILLEMSTAD — Door de secretaris- generaal van de Verenigde Naties zijn voor het jaar 1989 studiebeurzen aangeboden aan de Lidstaten van de Verenigde Naties, in het kader van het programma van adviserende diensten op het terrein van de rechten van de mens.

Om in aanmerking te komen voor zo'n studiebeurs, zijn strikte vormeisen verbonden aan de kandidaat- stelling met als belangrijkste criterium voor deelname dat de kandidaat de te verwerven kennis en inzichten in direct overheidsverband zal kunnen toepassen. Bovendien genieten vrouwelijke kandidaten de voorkeur.

De Antilliaanse regering heeft besloten mevrouw drs Nilovis Winklaar, hoofd van de Afdeling Verdragen bij het Bureau Buitenlandse Betrekkingen als kandidate voor te dragen.

Het is de bedoeling dat zij gedurende vier weken in de periode van juni tot augustus 1989 de studie bij de Verenigde Naties volgt.

Zangkoor

WILLEMSTAD — In verband met het 150-jarig bestaan van de kerk te Santa Rosa wordt zondag een muzikale avond gehouden. Er is een optreden van Grupo Nos Mensahe onder leiding van Isaira Gomes, jeugdkoor Santa Rosa onder leiding van Jenny Vlaun, jeugdkoor Los Carmelitas onder leiding van Roland Walter en het koor Rosa di Lima onder leiding van Pablo Walter. Kaarten voor deze avond kosten tien gulden. De aanvangstijd is 20.00 uur.

BEKENDMAKING

Austin Thomas wint ...

Personeel Landsdiensten
handelen na decentralisatie

Miel Hooijdonk en Rudi Breuring zijn rozenkwekerij gestart:

Curaflor NV ziet toekomst rooskleurig tegemoet

Het dorpje Boca San Michiel, dat voorheen alleen maar om haar vis bekend stond, is sinds kort ook de thuishaven van Curaflor NV. Een rozenkwekerij die is opgezet door Miel Hooij-nk en Rudi Breuring. Curaflor heeft nu een produk- van 8000 tot 9000 rozen per maand die gretig aftrek -aden op de lokale markt. Niet alleen omdat ze goed- -per zijn dan de rozen die voorheen geimporteerd -erden, maar ook omdat deze rozen — tot grote ver- -zing van sommige klanten — zeer lang goed blijven. Een bezoek aan deze rozenkwekerij is enerzijds te- -urstellend: het eindprodukt is wel mooi, maar daar -e je in de kas niets van. Logisch ook, want de rozen -orden reeds geoogst als de bloemknop amper ge- -arsten is. Het beeld van prachtige rijen rozen dat ik mijn gedachten had, gaat hierdoor in rook op. Ook -oet er door de rozen- kwekers nog heel wat vertim- -erd worden. Het project heeft geruime tijd leeg ge- -aan en er is ontzettend veel vernield.

In een gesprek met de twee rozenkwekers blijkt -chter hun liefde voor dit project. Zij hebben beiden -esloten op Curaçao, met Curaflor, een toekomst op te -ouwen. Dat pad gaat uiteraard niet over rozen, maar -iel en Rudi zijn ervan overtuigd dat de 'Sami- rozen' -e markt kunnen veroveren.

door HANNEKE VAN KOUWEN

Miel Hooijdonk en Rudi -reuring werkten in Neder- -nd op hetzelfde kantoor. Ru- -i, die de hogere tuin- -ouwschool heeft gedaan, -erkte als adviseur, met name -oor rozenkwekers. Miel, die -e bosbouw en cultuur- -echnische school heeft gedaan -n een opleiding marketing -erkte als adviseur voor -roenvoorzieners: hoverniers- -edrijven, tuincentra en -lantsoenen- diensten.

Ze kwamen voor het eerst op -uraçao toen ze twee jaar gele- -en in deze regio op vakantie -ingen: de Verenigde Staten, -anama en Santo Domingo. In -anama wilde het tweetal de -ogelijkheden bekijken om -en sier- bananenbomen pro- -ect op te zetten. Die plannen -leken niet haalbaar maar op -uraçao werd het idee geboren -m een rozenkwekerij op te -etten.

INDRUKWEKKEND

Ruud: "We stapten een flo- -wershop binnen en hoorden de -nogal indrukwekkende prijzen -die men voor bloemen vroeg. Als je die vermenigvuldigt met -normale producties in Nederland, dan kwamen daar gigan- -tische opbrengsten uit. Er ble- -ken ook kassen te staan op Cu- -raçao die we toen bezocht heb- -ben. Dat bleek het voormalige Aquasol project te zijn." *(Het Aquasol project was in 1981 op- -gezet door de Amerikaan Lee Schalckman. Het was de bedoe- -ling om via het systeem van hy- -droponics landbouw te gaan be- -drijven in deze kas. Het miljoe- -nen- project is uiteindelijk — -korte tijd nadat het was gereali- -seerd — op zeer vreemde wijze failliet gegaan; HVK)*

Miel valt bij: "We hadden het idee dat hier iets moest kunnen. We wisten dat ze bezig waren met het faillisement van dit bedrijf, maar het was niet helemaal duidelijk hoever dat was. Er waren bovendien een aantal vragen: of het technisch mogelijk was om hier rozen te kweken; of het mogelijk was om ze hier commercieel te verkopen en of het project financieel haalbaar was. Die drie zaken moesten eerst uitgezocht worden."

...Rudi Breuring aan het werk met de rozen...

Alhoewel het een goed plan leek, bleef het idee, terug in Nederland, een tijd rusten. Totdat Rudi en Miel samen aan een 'kerstflora' deelnamen in de RAI in Amsterdam. Er werd daar een grote tentoonstelling gehouden met alle soorten bolbloemen: tulpen, hyacinten, narcissen enz. Die worden voor die tentoonstelling geforceerd in bloei getrokken om onder de aandacht van het grote publiek te brengen. Miel en Rudi hadden op die RAI een zeer aparte stand ingericht met grote bananenplanten. Dat was voor Nederland best bijzonder en het tweetal sleepte dan ook een gouden medaille in de wacht.

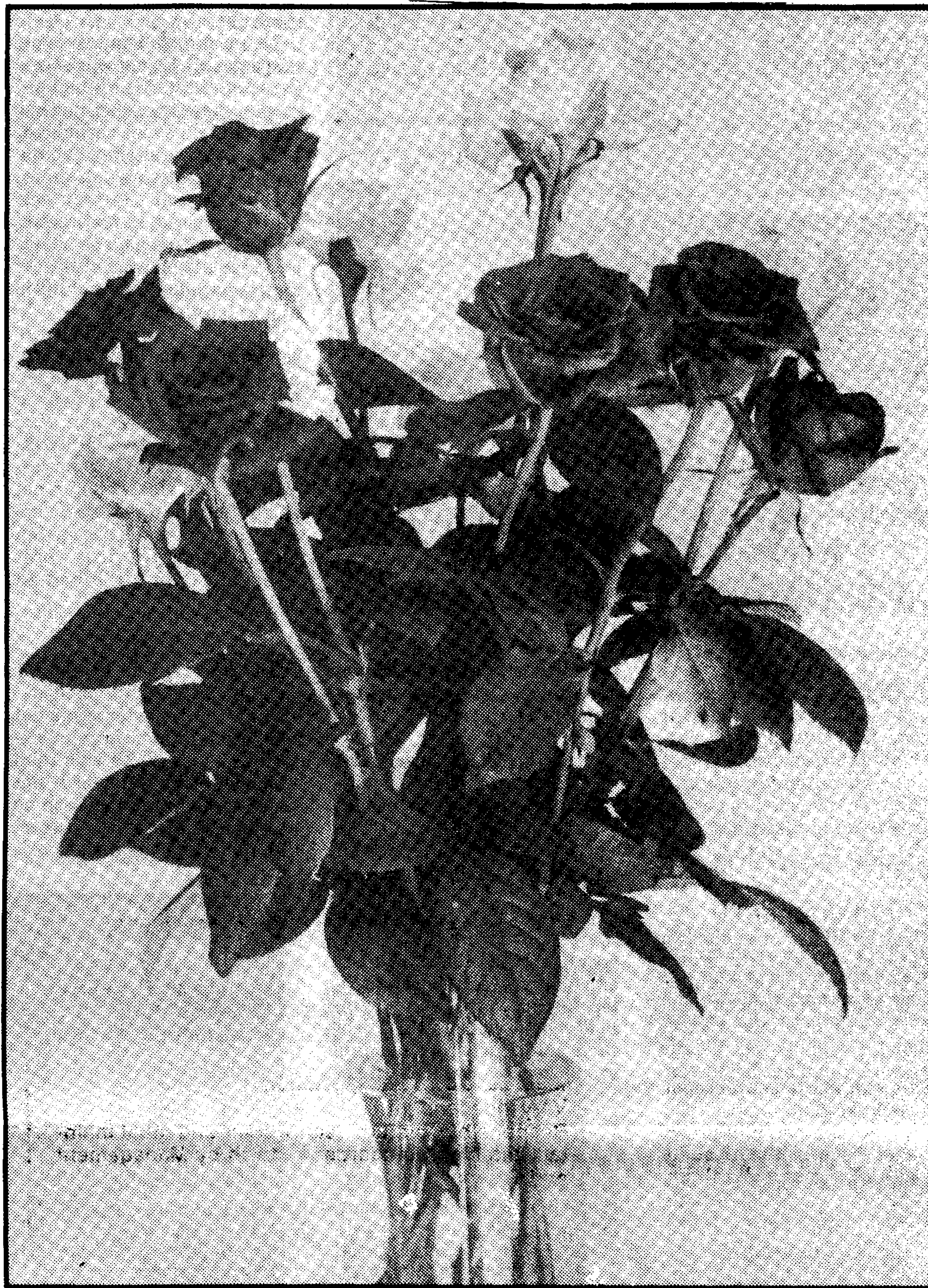
TWEEDE REIS

Toen kwam ook het rozenverhaal weer boven water en Rudi en Miel besloten het project serieus uit te pluizen. Er werd een planning gemaakt welke informatie vergaard moest worden en financiële instanties op de Antillen werden aangeschreven. In maart 1987 werd een tweede reis naar Curaçao gemaakt waarbij de plannen werden geconcretiseerd.

Uiteindelijk werd de ontwikkelingsbank bereid gevonden het project te financieren. Een deel van de investering — een paar ton — legden Miel en Rudi zelf op tafel. Het bedrijf Curaflor NV zag het daglicht. Terwijl zij in Nederland de zaken afrondden, hun banen opzegden en alles klaar maakten voor de emigratie, werden op Curaçao de kassen steeds verder gesloopt. Het was teleurstellend voor het tweetal dat er zoveel vernield is in de twee jaar dat het project leeg stond. Uiteindelijk is Rudi halsover kop naar Curaçao gekomen om te voorkomen dat er helemaal niets meer overeind zou staan tegen de tijd dat ze hier arriveerden.

Jullie hebben een goede baan opgezegd in Nederland en zijn naar Curaçao gekomen om hier een project te beginnen dat in principe een gok is. Hoe kwamen jullie zover om je in een avontuur te storten op een eiland waarover de Nederlandse pers bovendien niet zo positief schrijft?

Miel: "Ik denk dat we sowieso allebei ondernemend van aard zijn. Bovendien, we geloven in dit project. Er wordt in Nederland natuurlijk wel veel geschreven over de Antillen en zo..." Rudi vult aan: "Maar je hebt je natuurlijk toch geen indruk van de Antillen gevormd. Een beetje beschamend misschien, maar ik wist twee jaar geleden heel weinig van de Antillen. Ik moest in de atlas opzoeken waar het precies lag."

...een boeket Curaçaose rozen...

PARADIJS

Miel: "Ik had ook het idee dat Curaçao, in vergelijking met andere eilanden in deze regio, er goed uit kwam. We zijn een paar keer in de Dominikaanse republiek geweest en vergeleken daarmee is Curaçao een paradijs. We hebben ook door Panama getoerd en dan zie je dat het er daar heel anders aan toe gaat."

Afkomstig uit Amsterdam, hield het tweetal rekening met de 'sociale beperkingen' van zo'n klein eiland. "Maar", aldus Rudi, "het leek ons een eiland waar goed te leven is. En zakelijk moest het een haalbaar project zijn."

Miel en Rudi zijn al enkele maanden bezig en zijn tevreden over de resultaten. Miel: "Er zijn altijd zaken die beter kunnen. We weten wat we willen verbeteren: zowel technisch, het groeien van de rozen, als de verkoop daarvan. Maar alle rozen die we oogsten, verkopen we en voor de prijs die we in gedachten hadden."

'De consument is verbaasd dat onze rozen zo goed blijven'

Curaflor NV is in eerste instantie op de lokale markt gericht. Uiteraard met uitbreidings- mogelijkheden, ook voor wat betreft de afzet- markt. Miel: "Het voordeel dat we hebben, en uiteindelijk ook de flowershops en de consument, is dat er geen transport- kosten, die relatief hoog zijn, bij komen. De markt op zich is groot genoeg."

"Het is hier een echte 'cadeau-markt': als er een feestje of partijtje is, komt er een bloemetje aan te pas. Er is ook meer vraag naar bloemstukken, als naar losse bloemen."

VOOROORDELEN

Rudi: "Het bleek toch dat de vraag heel groot bleek te zijn. Als we hier voor het eerst gekomen waren en ze zouden gezegd hebben dat er één bloemenwinkel was, had ik dat ook geloofd. Er blijken dus heel veel bloemenwinkels te zijn en die hebben een behoorlijke omzet."

De consumenten- prijs van de lokale rozen, blijkt van flowershop tot flowershop te verschillen. Ruud daarover: "Er zijn hier een heleboel oordelen en vooroordelen over bloemen in het algemeen en zeker over rozen. Hoe duur ze moeten zijn omdat ze moeilijk te importeren zijn enz. We hebben daar andere gedachten over en we hebben natuurlijk de Nederlandse instelling dat een grotere omzet door meer stuks tegen een lagere prijs te verkopen, nog altijd aantrekkelijker is dan weinig verkopen voor een hoge prijs. En vooral op een kleine markt als Curaçao. We hopen dat te kunnen beinvloeden."

Hoe wordt er gereageerd op lokale rozen, door de flowershops bijvoorbeeld?

Miel: "Dat wisselt per flowershop, maar over het algemeen vinden ze het produkt goed. Het is verser dan wat ze vroeger kregen. Vooral de grotere flowershops krijgen wel drie keer per week rozen van ons: dat zijn elke keer verse rozen. Vroeger bestelden ze één keer per week een grotere lading: die rozen zijn tegen het einde van de week ouder. De consument kijkt ook verbaasd op als ze deze rozen hebben gekocht en ze blijven zo lang mooi. De flowershops zijn zeker tevreden over de houdbaarheid van het produkt."

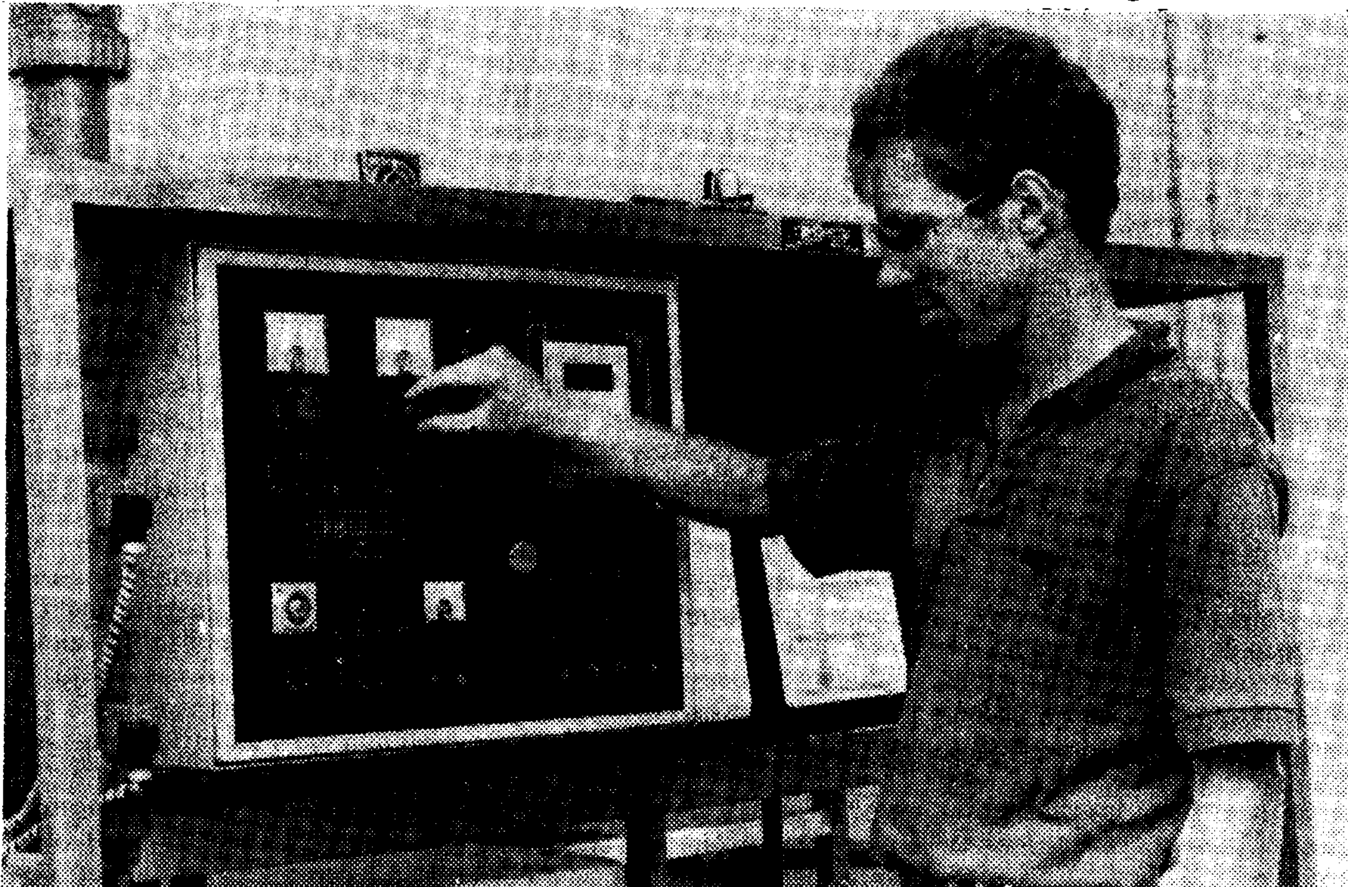
Rudi: "De meeste mensen dachten dat een roos maar één dag meekan en we hebben er nu bij die zelfs buiten de airco bijna twee weken goed blijven."

TELEFONISCH

Het ziet er naar uit dat Curaflor commercieel kan draaien met alleen Curaçao als afzet markt. Dit, ondanks het feit dat er op Curaçao — in vergelijking met bijvoorbeeld Nederland — veel minder bloemen verkocht worden. Miel: "De consument zou hier meer bloemen moeten zien. De afhandeling van aankoop van bloemen geschiedt hier voornamelijk via de telefoon. Het is zelfs zo dat degene die het bloemstuk bestelt, dit niet eens ziet. Dat stimuleert natuurlijk niet om bloemen mee te nemen. Als je in Nederland een bloemetje bestelt voor iemand ga je naar de bloemenwinkel en zeg je doe dat maar, en dat en dat samen met een lintje erbij en een kaartje om te bezorgen, en geef me zelf nog dat bosje dat daar staat. Dat komt hier heel weinig voor. De meeste flowershops zijn ook ingericht als een kantoor: er staat een bureau en een telefoon. Er is wel een koelkamer waar alle bloemen in staan, maar dat zit achter een gesloten deur. Dat stimuleert niet om bloemen te kopen."

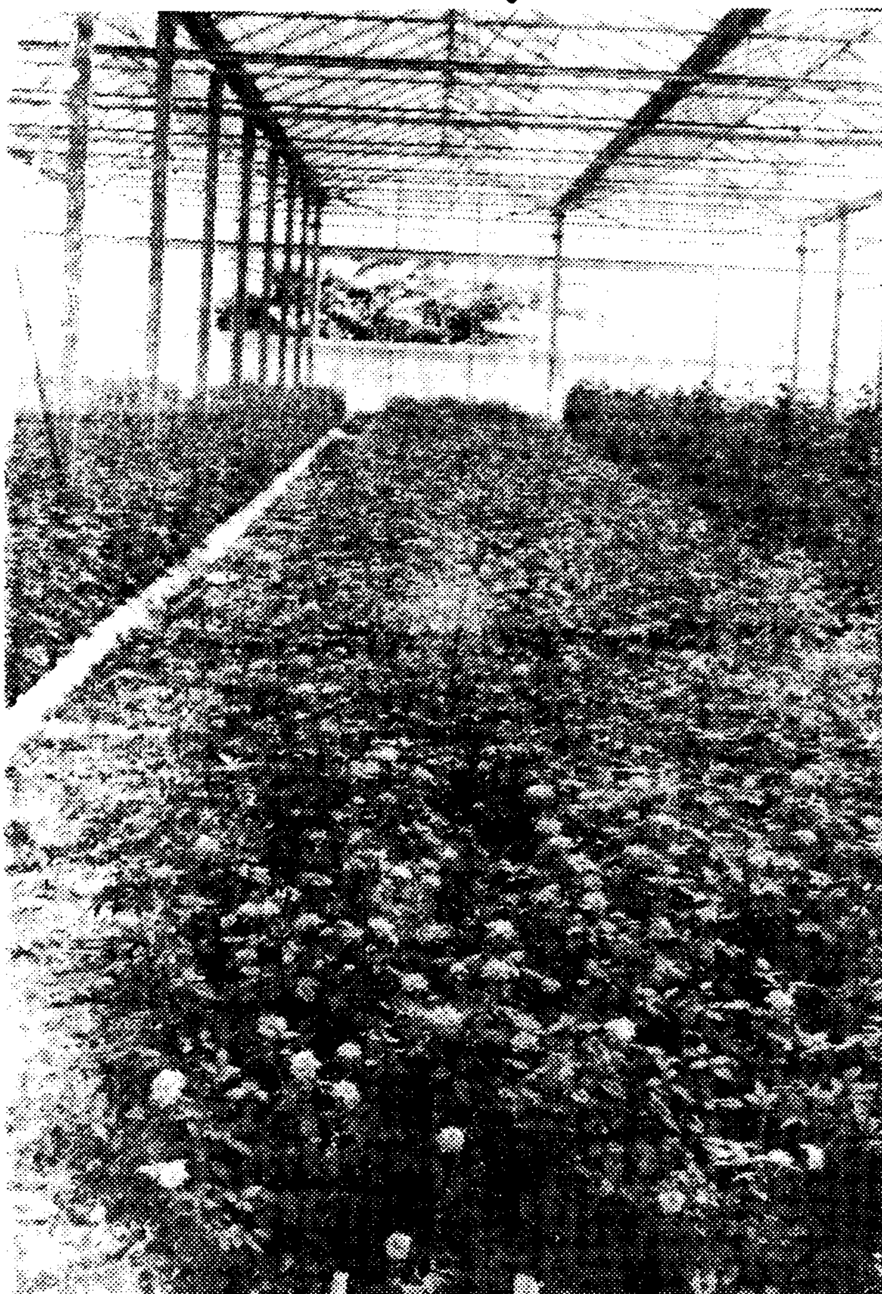
Rudi; "De impuls-verkoop is hier niet aanwezig. Op de Plaza di Flor in Punda breek je niet je nek over een emmer chrysanten, en dat doe je in elke winkelstraat of markt in Nederland

(vervolg op pag.6)

...Miel Hooijdonk bij de apparatuur die de voeding in het water regelt...

'Misschien worden de zijden bloemen in restaurants nog eens vervangen door echte lokale rozen'

Curaflor

...een blik in de grote kas...

(vervolg van pag.5)

wel. Of je ziet ze dan toch tenminste achter de etalageruit staan. De verkoop is erg passief: het is alleen druk als veel mensen besluiten de telefoon te pakken om bloemen te bestellen. Als de mensen dat niet doen, wordt er weinig verkocht."

CONCURREREN

Rudi en Miel gaan er ook van uit dat Curaflor geen marktbescherming nodig heeft. Miel: "We hebben toentertijd wel geinformeerd wat er allemaal mogelijk was. We zijn er echter vanaf het begin vanuit gegaan dat we geen bescherming nodig hebben omdat we een produkt hebben dat zeker niet duurder is dan de geimporteerde roos. Dus prijstechnisch kunnen we daartegen concurreren. Het voordeel moet vooral zitten in de versheid en de verkrijgbaarheid van onze lokale rozen. Er zijn voldoende voordelen voor de flowershops om de lokale rozen te kopen."

De rozen hebben uiteraard veel water nodig om te kunnen groeien. Dat water is op Curaçao niet goedkoop. Toch waren Miel en Rudi van deze kosten

'Het is hier een echte cadeaumarkt'

uitgegaan. Dat er op Curaçao toch aardig wat regen valt, blijkt nu een financiële meevaller. Rudi: "De begroting was gebaseerd op leidingwater. We hebben een grote silo staan, die we wilden gebruiken als buffer indien het leidingwater het zou begeven. Er werd hier echter helemaal geen regenwater opgevangen. We hebben toen langs de kas een regenpijp geinstalleerd en die naar de silo gelegd. We hebben nu pas een paar keer de ton met leiding- water moeten vullen, voor de rest gebruiken we regenwater. Dat is een aardige kostenbesparing." Ze hebben nu dan ook het plan om een tweede opslagtank te plaatsen zodat er meer — en langer — regenwater gebruikt kan worden.

STEENWOL

Curaflor brengt een aantal verschillende rozen op de markt. Miel: "We hebben bijvoorbeeld drie verschillende soorten rode rozen. Voordat we onze keuze maakten, hebben we gekeken welke rozen voor dit klimaat en voor ons systeem geschikt zijn. We telen namelijk niet in de grond maar op substraat: in ons geval steenwol, een soort spons waar in de planten groeien. De spons houdt het water vast dat voorzien wordt van voeding. Het is een vrij nieuw systeem dat in Nederland een aantal jaren draait."

Rudi: "Dit systeem is ontstaan omdat men zocht naar een oplossing voor grondziektes. Dat is het probleem van een [illegible] dat ziektes zich [illegible] specialiseren en dat je de grond niet meer zodanig kunt ontsmetten dat die anjer, roos of komkommer toch nog kan groeien. Die grondziektes komen dan steeds sneller terug."

Omdat in dit substraat geen voeding zit, wordt dat voor honderd procent geregeld via het water. Rudi: "In de grond kun je een deel van je voeding baseren op wat er al in zit en wat in kleine beetjes vrij komt. Dat is hier niet het geval. Steenwol is een soort isolatie- materiaal dat door de fabrikant is aangepast aan plantenteelt. Die houdt alles vast en vormt een stevigheid voor de wortels. En je hebt toch een soort buffer, zoals grond, zodat — we hebben het hier een keer gehad: een dag geen stroom dus een dag geen water — de planten niet meteen droog staan. Als je de voeding goed stuurt, dan zijn de groei- mogelijkheden en opname- mogelijkheden voor de plant groter dan in de grond waar ze tegen bepaalde fysieke- en beestjes- weerstanden moeten knokken."

SOORTEN ROZEN

De helft van de oppervlakte van de kas wordt in beslag genomen door grote rode rozen; een kwart van de oppervlakte is voor grote roze rozen. Daarnaast heeft Curaflor de zogenaamde 'theerozen' in de kleur geel: een klein type roos dat heel sterk is en witte rozen die zeer geliefd blijken te zijn. Ook zijn er trosrozen: één steeltje met vier tot vijf roosjes er aan. Deze roos is nieuw op deze markt en blijkt nog niet zo aan te slaan. Miel: "We hebben hiervoor gekozen omdat je hiervan goed boeketjes kunt vormen. Bovendien wil men hier het toerisme promoten en dat betekent dat hotels en restaurants wat meer werk van het geheel gaan maken. Misschien komen ze dan een keer zover dat ze de zijden bloemen gaan vervangen voor echte Curaçaose rozen. Dan hebben wij dus een roos die in ieder geval een week blijft staan. En je hoeft ze niet af te stoffen zoals zijden bloemen, dat is een voordeel..."

Miel: "We denken nog wel aan andere produkten en daar experimenteren we ook al een beetje mee. Als snijbloem bijvoorbeeld gerbera's. Dat zal waarschijnlijk wel gaan maar dat moeten we nog verder onderzoeken, zowel de technische als financiële kant."

Miel en Rudi werken vooralsnog met z'n tweeen bij Curaflor. Als er uitgebreid gaat worden, zal er personeel bij moeten komen. Dat personeel zal waarschijnlijk wel opgeleid moeten worden, omdat de landbouw- of tuinbouwkundigen — en zeker bekend met het systeem dat Curaflor gebruikt — niet voor het oprapen liggen. Miel: "Dat is wel het voordeel van het op deze schaal beginnen, de investering is kleiner en de afzet komt langzamer op gang. Kortom, je kunt er in groeien."

Josine is sero-positief:

Een doorsnee mens kan het ook gebeuren'

ZE IS sero-positief. Draagster van het virus dat aids kan veroorzaken. Josine (29) weet dit nu bijna twee jaar en heeft in die ti d haar leven redelijk kunnen bijsturen.

Want het gaat goed met haar. Ze heeft geen klachten, voelt zich prima. Ook de strenge controle elke drie maanden wijst niets uit. De vriendenkring is hecht en ze werkt met plezier. Maar dat het evenwicht wankel is, besefte Josine kort geleden toen zij in haar hals een opgezet kliertje ontdekte. In paniek belde ze haar internist.

"Kom morgen maar even langs, zei hij. En dat was al een geruststelling. Als hij had geroepen: meteen komen, had het mijn paniekgevoel verhevigd. Nu dacht ik: zo erg kan het dus niet zijn. Het was ook niets, bleek achteraf. Gewoon een beetje grieperig. Ik realiseerde me toen wel: het gaat goed met je. Maar als er werkelijk iets met je aan de hand is, blijf je niet zo laconiek".

In Nederland zijn naar schatting ruim duizend seropositieve vrouwen. Zij dragen het virus bij zich, maar hoeven niet echt ziek te worden. Van alle sero- positieven ontwikkelt ruim dertig procent na verloop van tijd aids. Dat kan net zo goed een half jaar na de besmetting, maar ook pas na tien jaar of meer. Het virus wordt overgedragen via bloed en sperma.

BLOEDDONOR

Josine kreeg in december 1986 de schokkende mededeling dat zij draagster is van het hiv-virus (human immunodeficiency virus). Ze was toen bloeddonor en dan wordt het bloed immers automatisch op aids getest. Maar ook op de leverontsteking hepatitis b en de geslachtsziekte gonorroe. En daaraan dacht Josine eigenlijk toen ze van de bloedbank het briefje kreeg met het verzoek om langs te komen. Dat ze besmet zou zijn met het aids-virus kwam geen moment bij haar op.

"Ik denk dat ik het onbewust heb verdrongen, want ik had wel risico gelopen. De laatste vriend met wie ik ruim twee jaar heb samengewoond, ging ook met andere vrouwen naar bed.

Toen ik hoorde dat ik seropositief was, stond het voor me vast dat ik het van mijn exvriend had opgelopen. Maar toen ik wat rustiger was, dacht ik: wacht even, jij kan ook hèm besmet hebben. Voor die relatie begon, waren er andere vriendjes. Het idee dat ik hem dat misschien had aangedaan, was nog veel bedreigender dan om te weten dat ik draagster van het virus was".

Hoewel Josine haar vroegere vriend in die tijd nog wel eens zag, durfde ze er met geen woord over te praten. Later kon ze de moed wel opbrengen. "Hij kwam een keer op bezoek. Had allerlei klachten en moest naar de dokter. Het zal wel niets zijn, zei hij, in de hoop dat ik het zou bevestigen. Ik vond dat ik toen niet meer laf mocht zijn en heb hem over mezelf verteld. Hij reageerde heel rustig en eigenlijk op dezelfde manier als ik had gedaan. Want ook hij vond het een verschrikkelijke gedachte dat hij mij besmet kon hebben".

Haar vroegere vriend, weet Josine nu, bleek ook sero- positief. "Maar wie van ons beiden het eerst besmet is geraakt, is niet te achterhalen. Dat is in het bloed niet meer te herleiden".

VONNIS

Josine was de eerste vrouw bij wie via de bloedbank werd ontdekt dat zij draagster van het virus is. "De arts die het mij vertelde, was tactvol, heel lief.

Achteraf kan ik zeggen dat ik goed ben opgevangen. Toen drong dat niet tot me door. Mijn hele wereld stortte in. Ik had het gevoel dat mijn vonnis was geveld. Ik ga dood. Het is binnenkort afgelopen met mij. Dat was het enige waaraan ik kon denken. Die enorme paniek verdwijnt langzamerhand. Er zijn nu dagen dat ik er zelfs niet aan denk. Maar de eerste maanden hield het me voortdurend bezig. Als ik op straat liep en om me heen naar de mensen keek, dacht ik: ze moesten het eens weten".

De arts van de bloedbank verwees Josine naar een psychiater. Maar meer steun vond ze bij een aantal vrienden en vriendinnen. "In mijn vriendenkring heb ik heel duidelijk geselecteerd. Enkelen, van wie ik heel erg op aan kan, heb ik het meteen verteld. En in de loop van de tijd aan meer mensen. Aan de ene kant omdat ik mijn verhaal kwijt moet, maar ook omdat het nu een groot gedeelte van mijn leven in beslag neemt. Ik ben actief bij de BSP (Belangenbehartiging Seropositieven) en als ik daar niet over kan praten, heb ik het gevoel dat ik iets heel wezenlijks achterhoud".

Ook een zus heeft ze in vertrouwen genomen. Haar ouders heeft ze willen sparen. "Voor mij gaat het leven door, maar als zij het horen denk ik dat voor hen op dat moment het leven ophoudt. Ze hebben al eerder een kind verloren en ik heb gezien wat dat aanricht".

BABY

Zelf kinderen krijgen — haar grote wens — heeft Josine uit haar hoofd gezet. De kans dat de baby besmet wordt geboren is vijftig procent. "Maar ook al zou het tien procent zijn, dan wil ik dat niet op mijn geweten hebben.

Zelf zwanger worden en baren is dus uitgesloten. Maar ik kan ooit wel een pleegkind in huis nemen. Dat is een wens die heel nadrukkelijk bij me leeft. Ik heb al geïnformeerd en het mogelijk voor een alleenstaande, want een vaste relatie heb ik voor mezelf afgeschreven. Alleen zou ik het pleegkind nog niet willen.

Ik woon veel te klein en bovendien bevalt mijn baan me nog prima. Die zou ik dan moeten opgeven. Maar misschien over een aantal jaren. Als ik denk, betrap ik me er op dat met de toekomst bezig ben. het begin leefde ik met de dag. Nu maak ik plannen voor ov[illegible] een paar jaar. Het geeft me een goed gevoel en ook een beetje een houvast".

Ze heeft dapper haar verhaal verteld, met beheerste emotie. Josine heeft het gedaan omdat ze vindt dat het nodig is. "Want", zegt ze, "in de hetero wereld wordt aids nog steeds weggeduwd onder het motto van 'dat is een homoziekte'. Dat merk ik aan vriendinnen. Aids is toch een hot item, iedereen praat er over. Maar als ze iemand ontmoeten, vrijen ze de eerste keer nog wel met een condoom, later al niet meer. Want dan hebben ze een vaste relatie, denken ze. Condooms hoeven dan niet meer".

"Iedereen kan besmet worden met het aids-virus. De kans dat het vrouwen treft is net zo groot als iedere homoseksuele buurman. Een doorsnee vrouw zoals ik is het ook overkomen.

Wie zorgt er voor aids-kinderen in de VS?

— door George Esper —

HIJ IS DRIE jaar oud, draagt een rood T-shirt en vertelt vol branie dat hij met zijn vader naar het vuurwerk is wezen kijken. Zijn vriendje likt aan een ijslollie en laat zijn paarse tong zien.

"Je kan me toch niet pakken papa", roept een van de jongetjes en hij rent lachend door de hal van de ziekenhuis- vleugel waar de peuters wonen. Hun onschuld en volkomen normaal gedrag verbergt de ziekte die hen in de speciale afdeling van het ziekenhuis in Boston heeft doen belanden: ze hebben aids.

Niet alle patiëntjes kunnen vrolijk rondrennen en spelen. Sommigen zijn te vroeg geboren en bij hun geboorte al verslaafd aan drugs. Velen lijden aan ontwennings- verschijnselen. Ze hebben opgezwollen klieren, soms een vergrote lever en milt. Ze worden geplaagd door voortdurende misselijkheid en diarree, ze gloeien van de koorts en liggen hele nachten te zweten.

In de Verenigde Staten zijn al meer dan 500 kinderen bezweken aan aids, en zijn er 3.000 kinderen met de dodelijke immuunziekte besmet. Dat zegt dokter James Oleske, medisch directeur van het kinder-aids- programma van het kinderziekenhuis in Newark, New Jersey.

En een aantal aids-patiëntjes groeit alarmerend in een land dat niet in staat is goed voor de aids-kinderen te zorgen. In vele steden fungeren ziekenhuizen als peperdure baby-opvang terwijl wanhopig gezocht wordt naar pleeggezinnen.

Kinderarts Martha Rogers, in het federale centrum voor de controle op besmettelijke ziektes in Atlanta verantwoordelijk voor de studies naar de gevolgen van aids bij kinderen en in gezinnen, zegt te verwachten dat in de komende paar jaar in de VS 10.000 kinderen onder de dertien besmet zullen raken met aids.

Dokter Oleske is pessimistischer. Hij verwacht er in de komende twee jaar tussen de 10 en 20.000 besmette kinderen bij zullen komen. "Ik verwacht dat een op de tien tot vijftien bedden in kinderziekenhuizen bezet zal worden door aids- patiëntjes. Dat is een zorgwekkend aantal", aldus Oleske.

Ongeveer 13 procent van de kinderen kreeg aids via een bloedtransfusie. Bijna alle anderen echter waren al voor hun geboorte gedoemd te sterven omdat hun moeders met aids besmet waren. Hetzij via besmette naalden bij drugsgebruik, of door seksueel contact met iemand die besmet was. Zestig procent van die aids-kinderen sterft voor de derde verjaardag, zegt Oleske.

De tragedie wordt nog erger als de moeder alleenstaand is en niet voor haar baby kan zorgen vanwege haar drugsverslaving of omdat ze zelf door aids te ziek is. Soms neemt een grootmoeder de zorg voor beiden op zich, om haar dochter en kleinkind langzaam weg te zien kwijnen en sterven.

Maar meestal kan de familie niet helpen. "Waar moet het toenemende aantal aids-baby's opgevangen worden? Wie gaat er voor die kinderen zorgen?" vraagt Oleske.

Een oplossing is het oprichten van opvanghuizen, waar de kinderen kunnen wonen tot er een pleeggezin is gevonden. De afgelopen anderhalfjaar zijn in het noordoosten van de VS dergelijke huizen opgezet in ondermeer Boston, in Albany en in Elisabeth, ten westen van de stad New York. Er zijn plannen voor meer van dergelijke opvanghuizen.

In een vernieuwde vleugel van het Bostonse stadsziekenhuis, bekend onder de naam Dowling 5 Zuid, kunnen vier aids- kinderen wonen. Onder de huidige patiëntjes zijn twee jongetjes wier vaders niet fulltime voor hen kunnen zorgen, maar die ze wel geregeld mee kunnen nemen voor een uitje zoals naar het vuurwerk.

Sinds de Dowling-vleugel in 1987 werd geopend zijn twee moeders van patiëntjes aan aids gestorven. Anne Murphy, een 31-jarige sociaal werkster in Dowling 5 Zuid, vertelt hoe ze stervende moeders had meegemaakt die naar de kindervleugel kwamen om wat met hun kind te spelen, het te verzorgen eten te geven of in bed te stoppen. "Sommige van de dagelijkse routinezaken die zoveel meer betekenen als je weet dat je tijd maar beperkt is", aldus Murphy.

Veel potentiële pleegouders zijn terughoudend als het om aids-kinderen gaat. Uit angst of onwetendheid over de ziekte, of omdat het verzorgen van een aids-kind veel extra tijd en energie vergt. Maar toch zijn, sinds in mei 1987 in de stad Elisabeth het St. Clara Huis werd geopend, zeven pleeggezinnen gevonden voor patiëntjes. Oprichters Terry en Faye Zealand hebben plannen voor nog twee opvanghuizen in de staat New Jersey.

(De Gelderlander).

Tommy, 19 jaar, katholiek

"IK BEN geboren in een lein katholiek vissrsdorpje in County Down. ben ik zeven jaar oud was heidden mijn ouders. Mijn beder besloot naar Belfast verhuizen. Ik had het idee t ik op een totaal andere aneet terecht kwam.

"We gingen wonen op alls Road in de onrustigste tholieke wijk van de stad. et was eind jaren zeventig, enkele maanden voor de ngerstakingen in de gengenissen begonnen.

"Ik was een kalm, onhuldig jongetje voordat we rhuisden. In Belfast ging de straat op en zag de reltjes. Ik begon ook stenen te oien naar de politie en het ger. Niet om politieke reenen, maar gewoon omdat dereen het deed. Je moest el stenen gooien, want je oonde toch op de Falls Rol dacht ik.

"In die tijd waren er zoveel roblemen op straat dat we et naar school konden. Ik ad intussen mijn haar afeschoren en was skinhead eworden. Tien of elf was ik en. Mijn moeder kon me ok niet dwingen om naar chool te gaan, want ik was genlijk nooit thuis.

Ik sliep op straat. Mijn moeder kwam me overal oeken, maar ze kon me niet eer aan. Ik werd tenslotte n een verbeterings- geticht gestopt. De deuren aren daar op slot. Maar ik as verslaafd aan het snuien van lijm en steeds brak k uit.

"Brachten ze me terug, lan stond ik een uur later weer op straat. Mijn moeder erhuisde naar een andere vijk van Belfast met betere uizen en liet me thuiskonen. Hongerstaker Bobby Sands woonde in diezelfde vijk.

"Ik ging terug naar school. Ik hield het er weer niet uit. Met vrienden begon k winkels te beroven; puur uit verveling. Mijn moeder vond toen dat het tijd werd om uit Belfast weg te gaan en op mijn twaalfde vertrokken we naar Antrim. "Daar werd het niet echt beter. Ik was nog steeds verslaafd aan de lijm, nam tabletten en begon te drinken. Alles stal ik. Twee keer kreeg ik een hartstilstand.

"Ik werd opnieuw in een tehuis geplaatst, maar ik wilde de hulp van die socio's niet. Ze zetten me buiten de deur en maandenlang zwierf ik rond.

"Ik ging steeds verder het criminele pad op en kwam in de gevangenis terecht. Ik mocht er met niemand contact hebben. Ze waren bang dat de IRA- aanhangers een terrorist van me zouden maken. Maar de IRA vermoordt onschuldige mensen en dat zal ik nooit doen.

"Toen ik vrij was werd ik bedreigd door leden van de IRA. De IRA wil alle misdaad zelf onder controle houden. Ze vertelden me dat als ik me niet gedeisd zou houden ze mijn knieschijven aan flarden zouden schieten. Maar ik heb nooit naar ze geluisterd, ze maken mij niet bang.

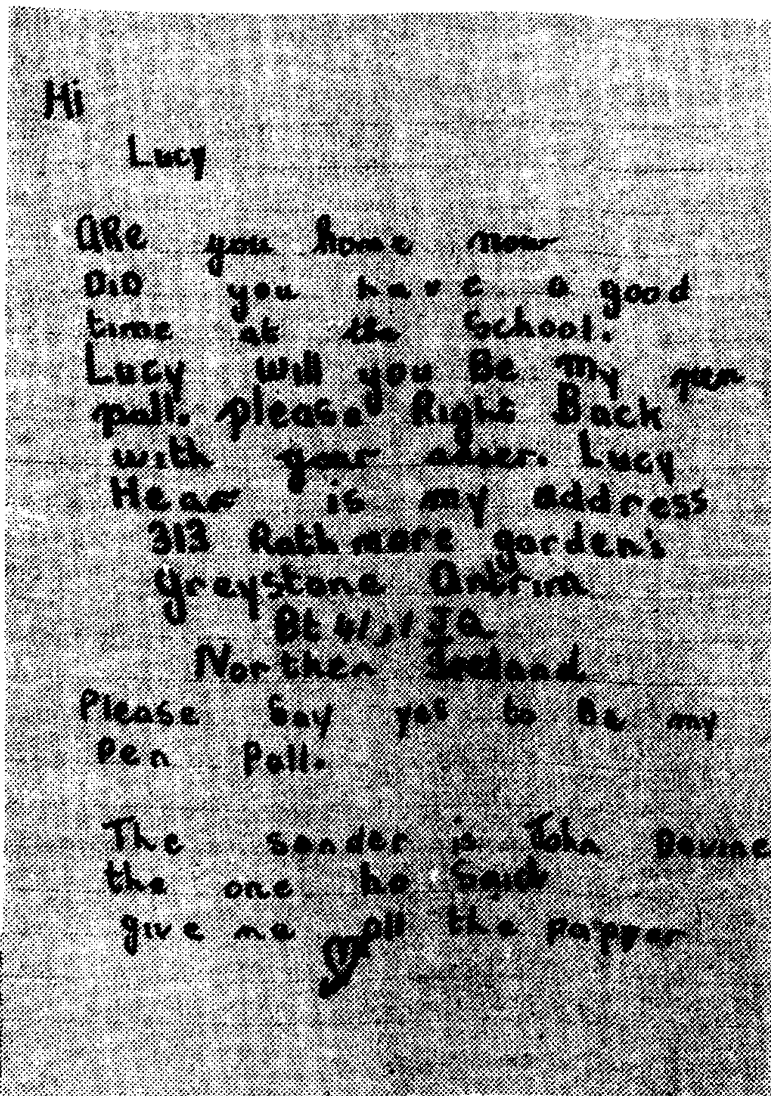
"Toen ik achttien werd, vond ik opeens dat mi n leven zo niet verder zou gaan. Ik ging in een jongerencentrum helpen en probeerde de anderen uit de problemen te houden. Nu werk ik in de bouw. We zijn bezig voor het Britse leger. Dus als de IRA daar achter komt betekent dat mijn dood. Maar het betaalt goed.

"Binnenkort wil ik met een vriend naar Europa vertrekken. Ik zie hier in Noord-Ierland totaal geen toekomst voor mijzelf. Ik weet niet waarheen we gaan, als het maar ver weg is. Er is hier niets wat ik zal missen. Eens zal ik ergens mijn eigen bedrijfje hebben. Maar ik weet zeker dat dat nooit in Noord-Ierland zal zijn".

Drie weken 'spelen' in wijk Greystone Estate van het Noordierse Antrim

Lang Kind blijven is er niet bij

HI LUCY. Did you have a good time at the school. Will you be my pen pall. Please right back with your anser". Nog geen week ben ik terug in eigen land of dit niet geheel foutloos geschreven briefje van een tienjarig Noordiers jongetje zit tussen de post. En natuurlijk zal ik schrijven dat ik zijn correspondentievriendin wil zijn. Het zal hem en zijn vriendjes eraan helpen herinneren dat de wereld niet ophoudt bij het eind van de straat.

Hi

Lucy

ARe you home now
DiD you have a good time at the School.
Lucy will you Be my pen pall. please Right Back with your anser. Lucy
Hear is my address
313 Rathmore garden's
Greystone Antrim
Bt 41,1 JA
Northen Ireland
Please Say yes to Be my pen Poll.

The sender is John Devine the one he Said give me [illegible]ll the papper

Drie weken lang heeft een team van achttien vrijwilligers uit zeer uiteenlopende landen zich deze zomer ontfermd over enkele honderden Noordierse kinderen in Antrim, een kleine stad ruim twintig kilometer ten noordwesten van Belfast. Om precies te zijn in Greystone Estate, de wijk in Antrim waar zowel katholieken en protestanten hun over het algemeen weinig solide behuizing hebben.

"Denk niet dat we geen problemen hebben, omdat we vredig naast elkaar wonen", zegt Eleanor Bailey, al elf jaar de motor achter de 'Greystone Summerscheme' voor de jeugd. De mensen in deze wijk van 420 huishoudens zijn òf werkloos òf worden slecht betaald. Niemand woont er voor de lol. Wie de kans of het geld krijgt, trekt weg en in elk blok van zo'n tien huizen is dan ook wel een woning leeg en dichtgetimmerd.

Vandalisme, diefstal, alcoholisme. Geen enkel probleem dat een sociaal en economisch achtergebleven gebied kenmerkt ontbreekt. Eens was Akzo de grootste werkgever in Antrim. Maar dit concern pakte zijn biezen en drieduizend mensen stonden op straat.

STRAATBEELD

Veel kinderen van de Greystone Estate woonden het eerste deel van hun leven in het roerige Belfast, in gescheiden wijken. Alle vriendjes waren van dezelfde godsdienst. Ze wisten waar ze aan toe waren en hoe ze zich te gedragen hadden. Zo gooide je stenen naar de soldaten op straat. Ze verhuisden naar Antrin, omdat hun ouders het te heet onder de voeten vonden worden, of simpelweg meer dan genoeg van de eeuwige Troubles hadden.

Een moeder, die negen jaar geleden met haar twee zoons uit Belfast vertrok omdat het straatleven er te gevaarlijk en uitdagend was voor haar kinderen: "Ik overweeg nog steeds om helemaal uit Noord-Ierland weg te gaan. Als mijn zoons in de toekomst elders betere kansen zien, houd ik ze niet tegen. Dit land heeft ze werkelijk niets te bieden en het zal hier niet snel veranderen. In politiek geloof ik niet meer: politici zijn de grootste clowns die er rondlopen".

Vrijwel iedereen in de Greystone Estate is het erover eens, dat de jacht op geld en macht de problemen aan de gang houdt. "Godsdienst is alleen nog maar een excuus. De Troubles brengen bij teveel mensen inkomsten in het laatje, bijvoorbeeld omdat ze voor de paramilitaire organisaties werken.

En een man als Paisley heeft de angst en haat van de protestanten nodig om zijn macht te behouden".

CRIMINELEN

Over hoeveel bewoners van de wijk actief zijn binnen organisaties als de katholieke IRA of de protestantse UDA wordt in alle talen gezwegen. Maar dat ze er zijn is zeker. Maar de wil om de onderlinge verstandhouding goed te houden is in Greystone echter nog steeds sterker gebleken.

Bang dat hun kinderen actief worden binnen bijvoorbeeld de IRA zijn de ouders dan ook niet echt. Een moeder van een katholiek gezin: "We wonen hier een paar maanden. Mijn oudste zoon is bijna negen. In Belfast begon hij al met stenen te gooien en anti- protestantse liedjes te zingen. Nog een paar jaar langer in Belfast en hij was het verkeerde pad opgegaan".

Wonen in Antrim geeft overigens niet de garantie dat dat laatste nooit gebeurt. Er zijn er die gevoelig zijn voor wat ze ook in Greystone op straat aantreffen. Dat zijn niet zozeer de uitvloeiselen van de Troubles, maar de problemen van de armoede. Door hun 'vriendjes' worden ze ingewijd in diefstal, geweld, drankmisbruik of verslaving.

Zoals de Troubles tussen protestanten en katholieken door relatief kleine, maar machtige groepen in stand worden gehouden, zijn ook die jeugdige probleemmakers in de minderheid, maar drukken ze wel hun stempel op de wijk.

Om daarmee weer jongere kinderen op het verkeerde pad te brengen. Zo kwam een meisje tijdens de kinderspeelwijken van vorig jaar aanzetten met cadeaus voor alle vrijwilligers. 'Uit dankbaarheid', zei ze. Maar de hele partij bleek gestolen. "Ik heb eens een ongetje van tien dronken op de stoep voor een winkel gevonden", geeft een inwoonster van Greystone een ander voorbeeld. "Zijn ouders moeten wel blind, doof en stom zijn, willen ze dat niet merken. Maar het kan ze niet schelen; ze kunnen hun eigen situatie nauwelijks aan".

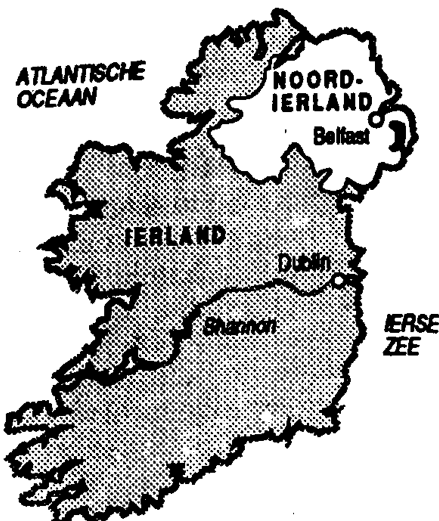
NIET LANG KIND

Drie weken 'spelen' in de wijk leert dat de kinderen de kans niet krijgen lang kind te blijven. Op tien-, elfjarige leeftijd spelen ze niet echt meer, want de 'anderen' doen dat ook niet meer en de groep is heilig. Ze hangen maar wat rond en zijn moeilijk — laat staan voor lange tijd — enthousiast te krijgen voor sport of spel.

De pubers van dertien, veertien jaar leken overigens hun 'topdag' te hebben aan het eind van de speelweken: met zakken vol waterbalonnen kwamen ze op de internationale vrijwilligers af. Een spuitbus met deodorant werd op mijn gezicht gericht en ingedrukt.

Drie weken lang hebben mensen uit andere landen en uit vooral geheel andere milieus geprobeerd de kinderen iets te vertellen over de wereld buiten Ulster. 'Is er leven voor de dood', wordt er al jaren op de Noordierse muren gekalkt. De vrijwilligers kennen het antwoord, maar drie weken is te kort om de kinderen te overtuigen.

Misschien dat ik in ieder geval mijn nieuwe pen-pal zover kan krijgen, dat hij drank, stenen, lijm en deodorantbussen gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn.

...."Ik heb nu een katholiek vriendje en ben niet bang daar voor uit te komen"...

...kinderen in Belfast: "ik ging de straat op en zag de relletjes. Ik begon ook stenen te gooien naar politie en leger"...

Twintig jaar 'Troubles'

SHALL ONLY our rivers run free? heeft iemand in een poëtische bui op een muur in Belfast gekrabbeld. Graffiti- liefhebbers kunnen hun hart ophalen in Noord-Ierland. Overal wijzen teksten, tekeningen en levensgrote muurschilderingen op de voortdurende 'Troubles', zoals katholiek en protestant Ulster de onderlinge strijd aanduidt.

In augustus was het precies twintig jaar geleden dat die Troubles begonnen. De Civil Rights Movement ging indertijd de straat op om de regering in Groot-Brittannie op een vreedzame manier te wijzen op het gebrek aan behoorlijke huizen en werk.

"Meer dan wat meer gelijkheid tussen protestanten en katholieken vroegen we eigenlijk niet", verklaarde strijdster van het eerste uur Bernadette Devlin op een herdenkings- bijeenkomst in Belfast. "Maar we werden beantwoord met geweld".

De geschiedenis heeft geleerd dat het sindsdien nooit meer goed gekomen is in Noord-Ierland. Twee decennia en zo'n 2.600 doden later is de belangstelling voor deze 'terrible beauty', dan ook niet meer wat hij vroeger was. Het duurt allemaal te lang en het is alleen maar meer van hetzelfde, oordeelt de wereld. Alleen zeer bloedige aanslagen van de IRA, het verboden Iers Republikeinse Leger, halen de buitenlandse kranten nog. En daarvan zijn in de afgelopen weken weer voldoende voorbeelden te noemen. In deze roerige zomerperiode reisde verslaggeefster Lucy Holl van 'De Gelderlander' naar Noord-Ierland. Niet om politici of andere machtigen aan te horen, maar met het streven de Noordierse jeugd van de straat te houden.

Lorraine, 14 jaar, protestant

"IK BEN geboren in Engeland. Mijn vader werkte bij het leger en we werden overgeplaatst naar Belfast. We kwamen in een huis in een katholieke buurt terecht. Ik moest weleens boodschappen doen in de katholieke winkels en werd dan geslagen en uitgescholden, want ze hielden niet van protestanten.

"Toen verhuisden we naar de rand van een protestantse en katholieke wijk. Ik vond het fijn om daar te wonen, omdat ik er mijn vrienden had. Dat waren bijna allemaal protestantse kinderen van mijn school.

"Bij ons in de straat werden soms bommen geplaatst. Af en toe gooiden de kinderen stenen naar elkaar. Er waren barricades in de straat en ik geloof dat de kinderen aan onze kant daarom dachten, dat de kinderen aan de andere kant van die barricades anders waren.

"Ik houd er niet van om stenen te gooien. Begin dit jaar werd er voor de deur van ons huis een landrover van het leger opgeblazen. Mijn moeder was doodsbang en ik mocht niet meer op straat spelen. Ze wilde dat ik uit de problemen bleef. "Mijn vader besloot toen om naar Antrim te verhuizen. Ik mis mijn vrienden, maar het is hier wel een stuk rustiger. In Belfast lag veel glas op de straat. Hier vind je gras om in te spelen. Ik ben blij dat het hier gemixt is, want protestanten en katholieken kunnen best samenleven.

"Ik heb nu een katholiek vriendje en ik ben niet bang om daar voor uit te komen. Ik kan goed opschieten met de kinderen hier. Ik zit op een protestantse school. Soms zijn er gevechten tussen kinderen van de katholieke en de protestantse school. Maar dan blijf ik gewoon weg totdat het voorbij is.

"Als ik Antrim vergelijk met Belfast zijn hier weinig moeilijkheden. Sommige kinderen drinken en snuiven lijm en ik denk dat dat heel slecht is. Mijn broertje heeft ook eens lijm gesnoven en moest toen direct naar het ziekenhuis. Ik denk dus niet dat ik er ooit aan begin.

"Ik weet nog niet wat ik in de toekomst ga doen, maar ik wil wel hier in Antrim blijven wonen. Ik lees elke dag de krant om te zien wat er gebeurt in Noord-Ierland. Ik wil weten wat er aan de hand is in de straten in Belfast waar ik eens gewoond heb".

...veel kinderen in Noord-Ierland groeien op temidden van geweld en sociale ellende...

Vernieuwde lanceerraket space-shuttle uitgetest

122 Seconden in de hel

Meer dan twee jaar geleden stagneerde het ruimtevaartprogramma van de Verenigde Staten door de mislukte lancering van de Challenger.
In de reactie op de shuttleramp, die de voltallige bemanning het leven kostte, werden de Amerikaanse reizen met de ruimteveren stopgezet tot er inzicht was in de oorzaak van de ramp.
Onlangs werden de voor het lanceren van de nieuwe spaceshuttle noodzakelijke - aangespaste - startraketten uitgetest. Morton Tiokol, gevestigd in Noord-Utah, levert deze motoren aan het Amerikaanse ruimtevaartbureau Nasa. Verslagever Christopher Thomas van de Gelderlander was getuige van de testshow.

Donderdag 18 augustus. Freeway 5-North vanuit Salt Lake City is drukker dan normaal om twaalf uur's middags. Over een uur wordt in het testgebied van Morton-Thiokol in noord-Utah de vijfde en laatste test uitgevoerd van de lanceerraket voor de nieuwe spaceshuttle. Veel ruimtevaart-fans zijn nog onderweg naar een plaatsje van waaruit ze de proefneming goed kunnen zien.

Utah zindert in de brandende zon. Het is al dagen rond de 100 graden Fahrenheit, circa 38 graden Celsius. De hemel is helblauw, geen wolkje te zien. De berghellingen zijn bruin, rivierbeddingen opgedroogd. De waterstand van de kunstmatig aangelegde meren daalt met de dag.

Deze Amerikaanse staat in het Midden-Westen smeekt om regen. Maar vandaag denkt het personeel van Morton-Thiokel aan andere dingen. Zo ook Bod Emenger, ingenieur bij Morton-Thiokol. Hij begeleidt ons naar de plek van waaruit het testgebied in al zijn glorie te zien is.

Op ongeveer een mijl afstand staat op een glooiing van de woestijn de startraket voor de Space-Shuttle opgesteld. 126 Voet lang (±-42 meter) is het huis van de motor, die op zijn plaats wordt gehouden door een rood geverfde cementen klomp van twaalf bij twaalf meter.

De Amerikaanse vlag wappert tussen de opgestelde tv-camera's en tientallen van indrukwekkende telelenzen voorziene fototoestellen.

Op het podium wordt door Allan McDonald, vice-president van Morton-Thiokol, breedvoerig uitgelegd wat aan de test van vandaag is voorafgegaan. Niemand praat meer over het Challenger-ongeluk in 1986.

Bob Emenger licht intussen samen met collega Pete Debeer enthousiast toe wat zich de laatste maanden bij Morton-Thiokol allemaal heeft afgespeeld. Met deze testdag als hoogtepunt, die met alles erop en eraan zo'n slordige miljoen dollar kost.

Emenger, in 1985 aan de universiteit van Los Angeles afgestudeerd, kwam na de rampzalige lancering van de Challenger in de winter van 1986 in dienst van de rakettenfabriek. Thiokol was genoodzaakt na de Shuttle-ramp meer ingenieurs in dienst te nemen.

"Wij kregen de schuld van het ongeluk met de Challenger, en dat terwijl onze mensen gewaarschuwd hadden dat de temperatuur die dag te laag was om het ruimteveer te lanceren. Maar er stonden teveel belangen op het spel..." Collega Pete Debeer: „...Nasa wilde per se de lucht in. De adviezen van Morton-Thiokol werden van tafel geveegd."

Na de berichtenstroom over de ramp zelf en de eventuele fouten die gemaakt zouden zijn, werd het al gauw stil rond het ruimteveer-project.

Behalve bij Morton-Thiokol. Het bedrijf kreeg de schuld van de ramp — de afdichtingsringen (o-rings) tussen de raketromp- segmenten zouden gelekt hebben — en wilde daarom laten zien dat zij in staat was om het shuttle-programma nieuw leven in te blazen. Ruim honderd ingenieurs zijn twee jaar lang bezig geweest met het experimenteren met en het bestuderen van die beruchte koppeling.

De uitleg van de twee Thiokol-ingenieurs wordt onderbroken door een mededeling van de Nasa: „...Three minutes to go to the last hurdles. We have to pass before we are a 'go' for launch..." Daarmee is het aftellen voor de try-out begonnen.

De raket zal 122 seconden stuwkracht moeten leveren, exact de tijd die de shuttle nodig heeft om gelanceerd en op hoogte gebracht te worden. Na die 122 seconden zorgt een andere raket voor de energie om de Space-Shuttle verder de ruimte in te brengen.

"...Two minutes...", galmt het door de luidsprekers. De spanning stijgt, iedereen kijkt vol verwachting naar de eenzaam opgestelde raket. Ondanks de drukte is het stil. Zelfs de warme wind is gaan liggen. ..80 Seconds...76...75...10...6 ..5..4..3..2..1..0.

De Morton-Thiokol-raket braakt vuur, de aarde trilt onder het geweld van de losgekomen stuwkracht. Binnen een fractie groeit de spuwende vlam uit tot een hel van 5.000 graden Fahrenheit. De helling achter de raket staat in brand. Het oververhitte woestijngrond wordt het luchtruim van Utah ingeperst. Eerst stijgt de rook- en - stofwolk huizenhoog, daarna hoger en hoger, waaierd uit.

Na precies 122 seconden is deze hel op aarde voorbij. Het applaus duurt langer dan de hele test-show zelf.

Later op de dag, wanneer de Utahwoestijn er weer stil en verlaten bij ligt, verschijnt een extra editie van de bedrijfskrant met als kop:..WE DID IT!...('Het is ons gelukt!').

Discovery volgende maand klaar voor lancering

Shuttle is terug van weggeweest

De honderdtweeëntwintig seconden die de test op 18 augustus met de raket in de Utahwoestijn in beslag nam, waren de spannendste seconden in het hele Discovery-project. Vanachter de enorme rookwolk en de verstikkende walm van gebruikte brandstof, daagde nieuwe hoop. Amerika werkt weer aan een bemand ruimtevaartuig; de spaceshuttle is terug van weggegeweest.

In januari '86 waren de medewerkers van het Kennedy Space Center wanhopig. Honderden van hen werden op nonactief gesteld in de kwellende nasleep van de ramp met de geëxplodeerde Challenger, die zeven astronauten het leven kostte. De Challenger zou de vijfentwintigste space-shuttle zijn geweest die sinds het begin van de lanceringen in 1981 de ruimte in ging.

Tot dan toe was alles, ondanks de onvermijdelijke storingen en fouten, uiteindelijk goed verlopen, waardoor de mislukking nog eens extra hard aankwam. De medewerkers van het Kennedy Space Center lijken hun zelfvertrouwen, mede dankzij de geslaagde test met de stuwraketten, langzaam te herwinnen.

Het is de bedoeling dat de discovery volgende maand klaar is voor lancering, hoewel het waarschijnlijker is dat het pas in oktober zover is. De uiterst nauwkeurige contrôles, die de veiligheid tegenwoordig moeten waarborgen, brengen telkens nieuwe mankementen aan het daglicht.

BIJNA ZIEKELIJK

Kleine brandstoflekken zijn erg moeilijk op te sporen. Vóór de ramp met Challenger zou men aan dergelijke kleine lekken waarschijnlijk niet eens aandacht hebben besteed. Maar de veiligheidscontroleurs van nu streven bijna ziekelijk naar perfectie.

"We waren helemaal kapot van het ongeluk met de Challenger," zegt Kenneth Jernigan, een veiligheids-adviseur.

"We trokken het ons erg aan en we willen niet dat het nog eens gebeurt. Voorheen was de veiligheid een zaak van het lageren middenkader, maar nu is het een zaak van de directie."

Er staat dan ook veel op het spel. Als het mis gaat met de Discovery, hangt het toch al veelbesproken programma voor bemande ruimtevaartuigen een forse inkrimping van het budget boven het hoofd. De Amerikaanse senaat heeft tot nu toe kolossale bedragen besteed aan het project, ondanks de kritiek die de Amerikanen op deze geldverbrassing hebben.

Na het succes in Utah zijn de Amerikanen weer rechtop gaan zitten in afwachting van de lancering dit najaar. In het geval van een tweede mislukking, komen de zaken vanzelfsprekend weer totaal anders te liggen.

SCHANDE

Het project ging tweeëneenhalf jaar lang gebukt onder vernedering en schande. Het ongeluk met de Challenger heeft veel veranderd. De nieuwe bemanning zal uitsluitend bestaan uit betaalde luchtverkenners. Er zal geen burger bij zijn, zoals de vorige keer. Geen leraressen, geen journalisten, geen amateurs. Het ongeluk met zijn zeven doden heeft meer emoties opgeroepen bij het Amerikaanse publiek, dan een willekeurige vliegramp met vierhonderd doden.

Na de explosie van de Challenger besteedde men twee jaar aan wijzigingen in het ontwerp van de shuttles. Op 4 juli jl. (Amerika's grootste nationale feestdag) werd de Discovery, een torenhoge witte kolos met oranje brandstoftank aan de buitenkant en symmetrisch bevestigde ontstekingsraketten - centimeter voor centimeter van de hangar naar het lanceerplatform gereden. Een golf van opluchting ging door het land. De droom was weer tot leven gekomen.

De wijzigingen kostten ongeveer 2,4 miljard dollar. Ironisch genoeg brengen de nieuwe, speciaal ter verbetering van de veiligheid ontworpen instrumenten, weer eigen gevaren met zich mee. Ze zijn immers nog nooit beproefd op voorgaande reizen. Hoewel de ontdekkingstocht van de Discovery de vijfentwintigste in zijn soort is, kan er dan ook gesproken worden van een proefvlucht.

De vijfkoppige bemanning bestaat dit keer uit astronauten die hun sporen reeds verdiend hebben. Zij werden allemaal van het begin tot het eind betrokken bij de wijzigingen en aanpassingen van de constructie. Technici, die voorheen hun geheimen angstvallig voor zich hielden, moesten nauw met de astronauten samenwerken.

O-RINGS

De grootste verandering werd aangebracht in de ontstekingsraketten die worden gebouwd bij Morton-Thiokol in de woestijn van de staat Utah. Een lek in een van de verbindingsringen tussen een van de segmenten in een van de twee startraketten was er ruim twee jaar geleden de oorzaak van dat de brandstoftank van de Challenger ontplofte. De 'O-rings' zouden te koud zijn door de lage temperatuur en zijn daardoor lek geraakt.

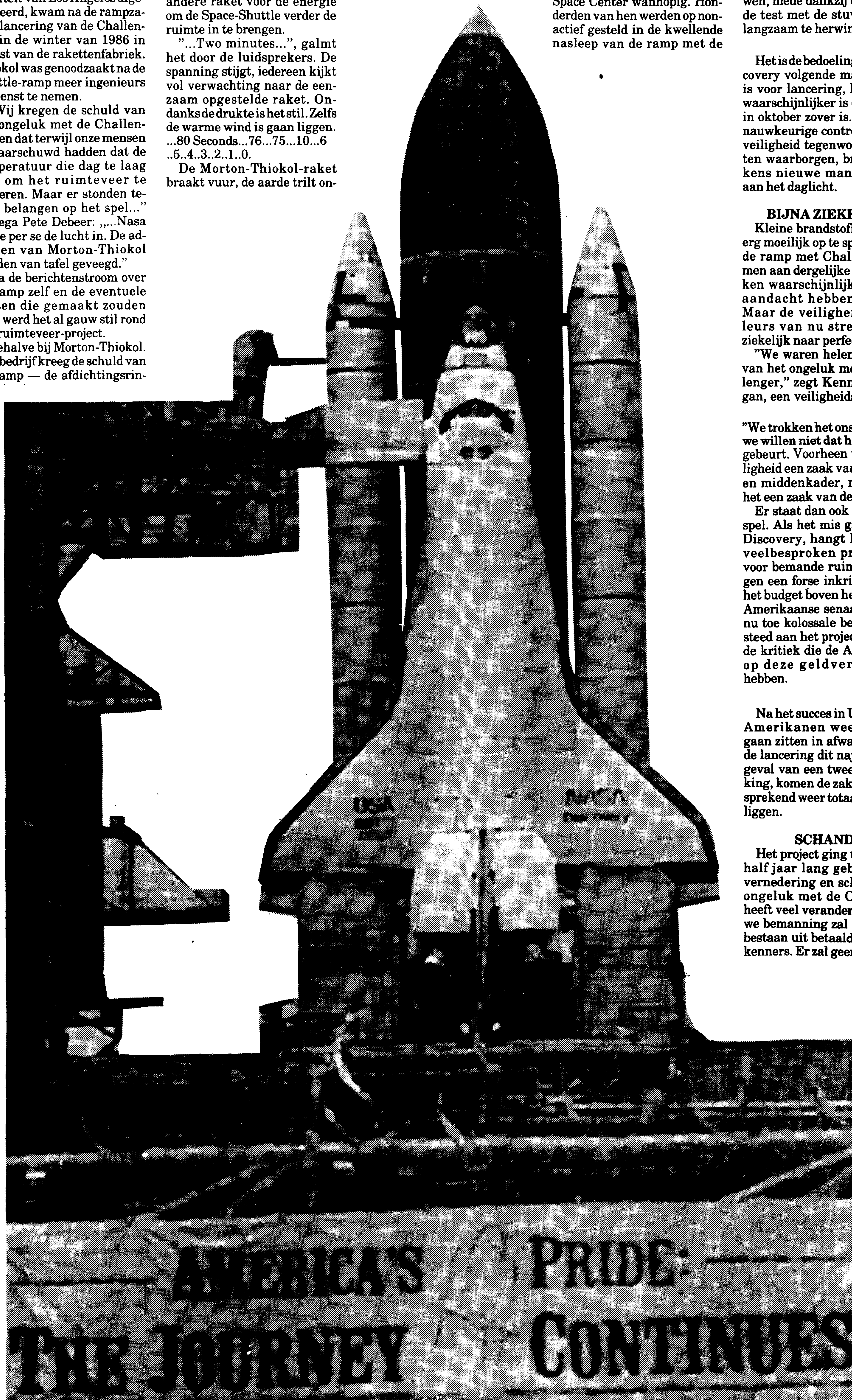
Het koppelingssysteem van het huis van de startmotor is veranderd en heeft zijn allerlaatste test met succes doorstaan. De Nasa sprak over 'this is the longest two minutes in history."

De bemanning van Discovery onder aanvoering van vluchtleider Frederick Hauck is klaar voor hun vlucht.

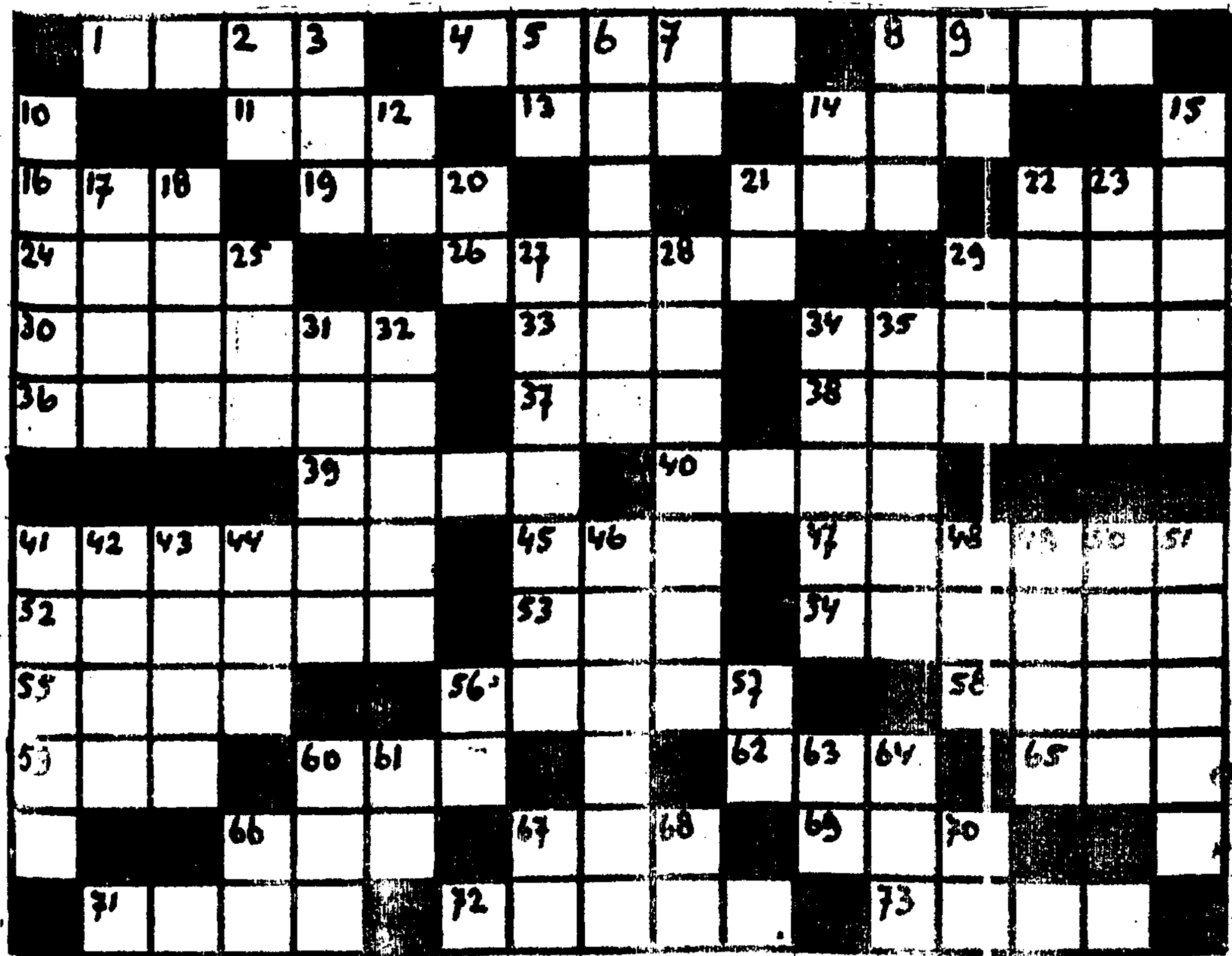
De lancering van de Discovery is in veel opzichten een emotionele aangelegenheid, voor iedereen. Het gerucht gaat dat de zittende Republikeinse regering liever niet heeft dat de Discovery vóór de verkiezingen in november begint aan zijn vlucht. Althans, niet als er enige twijfel bestaat over het verloop van de lancering. Een geslaagde vlucht strekt tot meerdere eer en glorie van de Republikeinen, maar nóg een ramp kan de kansen op het presidentschap van Bush - die toch al niet erg hoog ingeschat worden - sterk verkleinen.

Zowel de Nasa als het Witte Huis ontkennen dat er door de partij is aangedrongen op uitstel. Men wil niet meer de 'fout' maken zoals op 28 januari 1986.

In wezen is de Nasa gedemoraliseerd. Het politieke spel dat wordt gespeeld met de ruimtevaartbelangen, bezorgt de Nasa het gevoel slechts een pion te zijn. Als de vlucht van de Discovery verkeerd uitpakt, is misschien de kans verkeken om Amerika weer te overtuigen van het belang van de voortzetting van de zware, maar wonderbaarlijke, ontdekkingsreis door de ruimte.
(copyright The Times/De Gelderlander).

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Miljoen; 4. Dwingen; 8. Soort visnet; 11. Bittere vloeistof; 13. Keukengerei; 14. Gril; 16. Familielid; 19. Verbinding; 21. Internationaal; 22. Vervoermiddel; 24. Snoepgoed; 26. Steun voor een gebroken voorwerp; 29. Groeve; 30. Denkbeeldige; 33. Meisjesnaam; 34. (Bij)voorbaat; 36. Houding; 37. Referendaris; 38. Gave; 39. Verhouding; 40. Droogvloer; 41. Iemand, die gauw praat; 45. Rivier in Rusland; 47. Schildhouder; 52. Door zee omgeven land; 53. Zonder diocees; 54. Regel; 55. Identiteit; 56. Schoenmakerswerktuig; 58. Snavel; 59. Een zekere; 60. Oorkonde; 62. Gevoel van eigenwaarde; 65. Soort bier; 66. Gevel; 67. Boom; 69. Ieder; 71. Dierenverblijf; 72. Verstand; 73. Trend.

VERTIKAAL: 2. Gouverneur Generaal; 3. Gier; 5. Voorzetsel; 6. Optocht; 7. Voegwoord; 8. Energie; 9. Kleintje; 10. Gebruikelijk; 12. Bergplaats; 14. De onbekende; 15. Gevaar aankondigen (1e pers); 17. Regelmaat; 18. Durf; 20. Schip; 21. Persoonlijk voornaamwoord; 22. Groente; 23. Slee; 25. Via; 27. Spottende nabootsing; 28. Het lessen; 29. Deel van een vis; 31. Huisgoden; 32. Bewijs van achting; 34. Meelspijs; 35. Klepper; 41. Hard rijden; 42. Jongensnaam; 43. Hoofdtelwoord; 44. Soort stof; 46. Toegankelijk maken; 48. Inham in muur; 49. Meisjesnaam; 50. Ouderwetse meisjesnaam; 51. Overzicht; 56. Laatstleden; 57. Te veel; 60. Stier; 61. Knolgewas; 63. Persoonlijk voornaamwoord; 64. Boom; 66. Familielid; 67. Lidwoord; 68. Thans; 70. Knock out.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Carlo Bastiaanse
P.O.B. 319
San Nicolas
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 (tijdens kantooruren).

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk op de envelop-pe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

HORIZONTAAL: 1. Las; 4. Palet; 8. Kab; 11. Volks; 13. Pok; 14. Gamel; 16. Loting; 18. Geruit; 19. Ada; 20. Eerbaar; 21. Lts; 22. Samen; 24. Leges; 27. Rap; 28. Als; 30. Nat; 32. E.v.; 34. Es; 35. Ib; 37. We; 38. Mauser; 39. Aanpak; 40. El; 41. Fa; 43. Id; 44. Ka; 45. Mal; 47. Uur; 49. Rag; 51. Galop; 53. Galei; 55. Bad; 56. Vergiet; 57. Bed; 59. Vrezen; 61. Benard; 63. Deren; 64. Ene; 66. Naast; 67. Nat; 68. Getal; 69. Pre.

VERTIKAAL: 1. Loods; 2. Altaar; 3. Ski; 5. A.P.; 6. Losbol; 7. E.K.; 8. Kar; 9. Amulet; 10. Beits; 11. Vla; 12. Sneep; 14. Geren; 15. LTS; 17. Gen; 18. Gal; 23. Massaal; 25. Garnaal; 26. Zemel; 28. As; 29. Si; 31. Bekaf; 33. Val; 34. Erf; 36. Bad; 37. Wak; 42. Au; 43. Ir.; 45. Madera; 46. Loven; 48. Urgent; 49. Raten; 50. Gebaar; 51. Garen; 52. Pen; 53. Geb.; 54. Ierse; 55. BVD; 58. DDT; 60. Zet; 62. Nap; 64. Ee; 65. E.a.

Met toeslagzegels

Stadspostdiensten helpen Nederlands Olympisch comite

— door Victor Hafkamp —

IN ZIJN STREVEN een gat in de begroting zo goed en snel mogelijk te dichten heeft het Nederlands Olympisch Comité van de stadsportdiensten in Nederland de helpende hand toegereikt gekregen. Eind augustus brachten de Nederlandse stadspostdiensten postzegels met toeslagen in omloop. De opbrengst van de toeslagen gaat naar het Nederlands Olympisch Comité dat er in de hoge kosten van voorbereiding en uitzending van de Nederlandse Olympische ploeg naar Seoul — de grootste afvaardiging sinds de Spelen van Amsterdam 1928 — deels mee hoopt te kunnen bekostigen.

Volgens de heer J. Mens van het NOC heeft het Comité eerst de PTT verzocht Olympische toeslagzegels in omloop te brengen, maar heeft de PTT het verzoek afgewezen. "We hebben toen contact opgenomen met uitgeverij "Eminent" in Zaandam die tevens de lokale postdienst onder haar hoede heeft. Die bleek wel wat te zien in Olympische toeslagzegels. Alle andere postdiensten hebben dat idee overgenomen en zo konden er in alle regio's, waar lokale postdiensten actief zijn. Olympische zegels uitkomen. We hebben het geld hard nodig. Dus we hopen op succes. Voor de verzamelaars lijkt me dit toch een aardig initiatief", aldus de heer Mens van het NOC.

In een brief aan het Nederlandse bedrijfsleven beveelt jonkheer RCW von Bose, de directeur van het NOC, het gebruik van de zegels aan. "Met het gebruik ervan steunt u ons niet alleen met de promotie van de Olympische beweging, maar vooral ook in de financiële zin dankzij de speciale toeslag. Het NOC kampt nog met een aanzienlijk tekort (op dit moment ruim een half miljoen gulden) in de kosten van voorbereiding en deelname aan de Olympische Spelen van Seoul", aldus jonkheer Von Bose in zijn brief aan de Nederlandse bedrijven. Hij vindt zijn oproep gewettigd "gezien het belang van een goede Nederlandse afvaardiging nu en over vier jaar".

De serie van acht zegels die met medewerking van de Nederlandse stadspostdiensten en de stichting "Sportsupport" tot stand kwam, toont de afbeeldingen van de acht Olympische zegels (met toeslag) die Nederlandse PTT in 1928 liet schijnen voor de Olympische Spelen in het nieuwe stadion in Amsterdam-Zuid dat nu een bouwval begint te worden en in de visie van het Amsterdamse stadsbestuur aan vervanging toe is. Het motto van de stadspostserie is "zestig jaar sinds de Olympische Spelen van Amsterdam 1928". De zegels hebben zes verschillende frankeerwaarden (0.35+0.10, 0.45+0.15, 0.50+0.15, 0.55+0.15, 0.90+0.40 en 1.40+0.60 gulden).

Van de zegels van 50 cent zijn drie verschillende types. Om het project tot een commercieel succes te maken komt er ook nog een blokje, waarop twee zegels zijn afgebeeld en waarop voor het bedrijfsleven ook ruimte is reclame te maken. Leden van het Nederlandse Olympische team, bestuurders van NOC en het Internationale Olympische Comité hebben allen een speciaal voor deze gelegenheid gemaakt souvenirvelletje uitgereikt gekregen. Van de stadspostzegels zijn een miljoen series gedrukt. Bij verkoop van alle zegels zou er dus ruim 1.8 miljoen gulden in de NOC- kassa vloeien.

Tot 15 januari kunnen de klanten van de stadspostdiensten de zegels kopen. Uiteraard hopen de uitgevers en het NOC dat er veel gebruik van de zegels zal worden gemaakt op de wenskaarten en andere poststukken die rond de jaarwisseling worden verzonden.

De stadspostdiensten hadden de laatste jaren veel succes met hun diensten. Ze kunnen lokale poststukken tegen een lager tarief bezorgen dan de officiële PTT. Vooral rond de jaarwisseling gingen nogal wat postklanten naar de stadspostdiensten. Vorig jaar sloeg de PTT terug met een speciaal boekje, waarin twintig inderhaast aangemaakte zegels van vijftig cent zaten. Die mochten in de periode van vóór kerstmis tot 31 januari worden gebruikt voor poststukken die normaal met 55 cent beplakt moesten worden. De boekjes kerstzegels á tien gulden gingen als warme broodjes weg. Vandaar dat de PTT dit najaar opnieuw met zulke boekjes net reductiezegels komt.

De initiatiefnemers tot de uitgifte van de Olympische stadspostzegels zeggen de tarieven van deze uitgifte zo te hebben gekozen dat de gebruiker — inclusief de toeslagen — ongeveer evenveel als het normale tarief van de officiële posterijen betaalt.

Nederland heeft na de uitgifte met toeslagen voor de eigen Olympische Spelen van 1928 nog tweemaal Olympische zegels uitgegeven, waarop geen toeslagen werden geheven. De serie van 1956 voor de Spelen in Melbourne was een pikante. Nederland trok zich — als een van weinige landen — van dat Olympische toernooi terug uit protest tegen de Sovjet-inval in Hongarije. In 1972 kwamen nog eens drie Nederlandse zegels uit voor de Olympische Spelen in München.

In West-Duitsland verschijnen elk jaar zegels onder het motto "Für den Sport". Met de toeslagen van die zegels wordt het Westduitse Olympische Comité gesteund. In België kwam dit jaar een Olympische serie uit, ook met toeslagen die de Olympische afvaardiging ten goede kwamen. Enige reden om met jalouzie naar de buurlanden te kijken heeft het Nederlands Olympisch Comité dus wel.

'Grote Drie'-toernee

VOOR EEN menigte van 14.000 mensen zijn Frank Sinatra, Liza Minnelli en Sammy Davis jr in een basketball- stadion van de universiteit van Arizona begonnen aan een gezamenlijke toernee.

LIZA MINNELLI

Het is de eerste keer sinds 28 jaar dat de drie artiesten samen optreden. In het programma zingen de drie eerst ieder een half uur solo. Daarna vullen ze gezamenlijk twintig minuten met als finale- lied 'New York, New York'.

FRANK SINATRA

Oorspronkelijk had het eerste concert moeten plaatsvinden in Houston in de staat Texas, maar dit werd afgelast in verband met de orkaan Gilbert.

SAMMY DAVIS

Eerder dit jaar startten Sinatra en Davis een 'Grote Drie'-toernee samen met Dean Martin. Maar deze onderneming strandde al na korte tijd toen Martin zich wegens gezondheids- redenen terugtrok.

Pitbull bijt in achterbenen politiepaarden

PITBULLS bijten soms niet alleen soortgenoten of mensen, maar zelfs politie- paarden. Dat bleek in het winkelcentrum Ganzenhoef in Amsterdam.

Een loslopende pitbull beet daar in de achterbenen van twee politiepaarden. Dat gebeurde nadat de betrokken politieruiters tijdens een surveillance de eigenaar van de hond hadden gesommeerd het dier aan te lijnen.

De pitbull- eigenaar beet zelf ook van zich af, blijkt uit de mededelingen van de politie hierover. De man trachtte het politiebureau te verlaten, waarheen hij na zijn aanhouding met hond was overgebracht. De man staakte zijn verzet na een enkele tik.

Vrouwen racen naar Engeland

ZEVENTIG LEDEN van de Vereniging Vrouwen Zeilen (VVZ) vertrokken vorige week uit de haven van Scheveningen op acht zeiljachten naar volle zee voor een wedstrijdtocht over en weer naar Harwich. Staatssecretaris Dees (WVC) gaf het startschot voor de voornamelijk in de nachtelijke uren af te leggen reis, die naar schatting een uur of twintig zal gaan duren.

Het is de vierde race die de VVZ, opgericht om meer vrouwen de kunst van het zeilen bij te brengen, heeft georganiseerd.

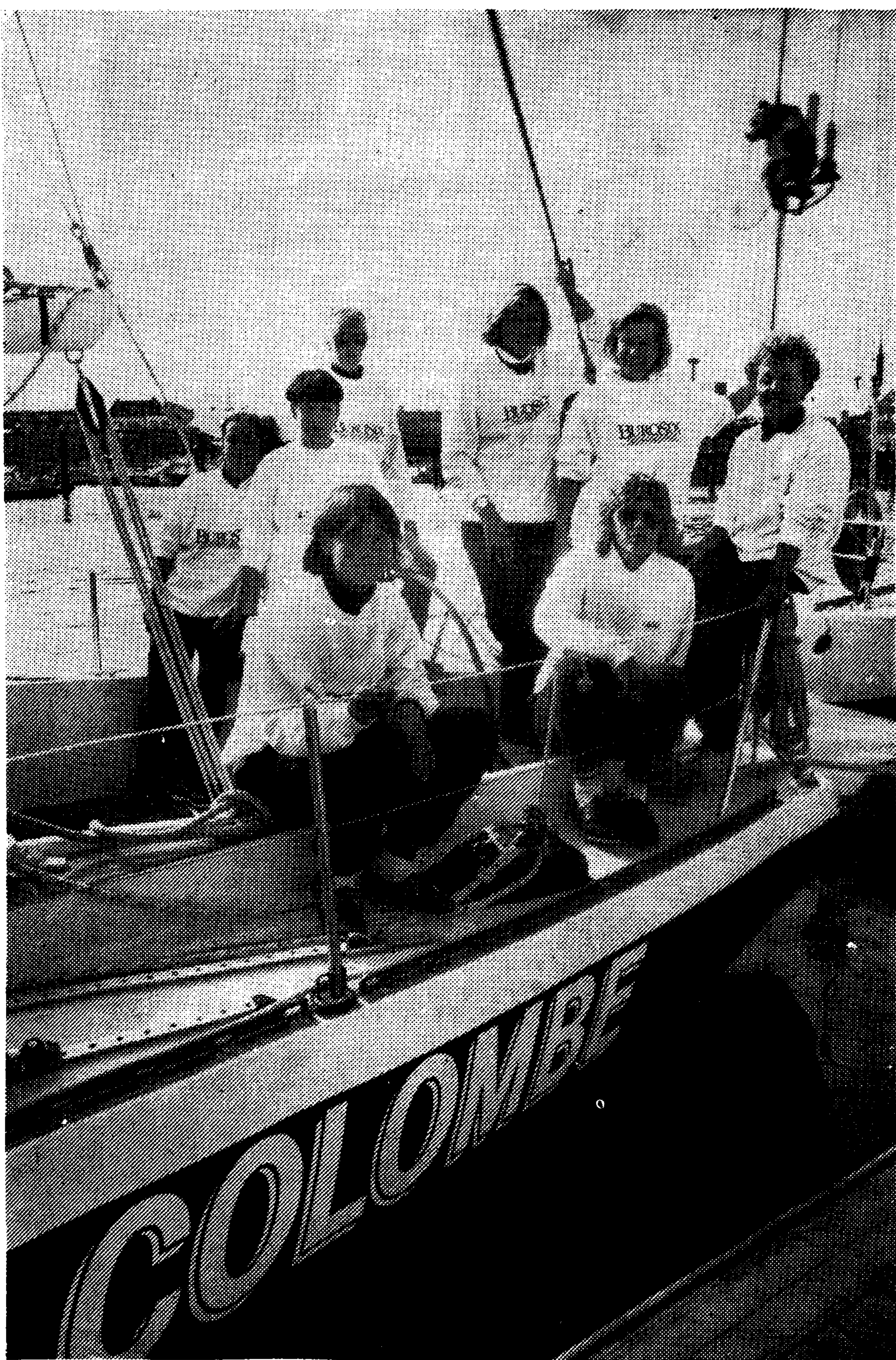
Ook de 'zeilwereld', zeker die in de wedstrijdklasse, bestaat immers nog voornamelijk uit mannen — met hier en daar een (meestal koffiezettende) dame.

Overigens zijn aan boord van de meeste boten die gisteren vertrokken wel enkele mannen; veelal de eigenaren van de luxe jachten of anders leden van de vaste bemanning. Met één uitzondering: de 12.70 meter lange Colombe van schipper Ansje Borghstijn uit Reeuwijk, die geheel en al wordt gerund door vrouwen. Zij zijn, net als de andere zeilende vrouwen, geselecteerd door de VVZ na verschillende weekeinden zeezeilen en hebben genoeg ervaring om de oversteek zonder mankracht aan te kunnen.

In de ochtenduren maakten ook zij gisteren een proefvaart in de buurt van Scheveningen.

Waarbij zij alras constateerden dat de reis geen problemen hoeft op te leveren. "Mag de zee nog wat woelig zijn door de harde wind van de afgelopen dagen, voor de komende uren is windkracht 4 tot 5 voorspeld, en wind noord tot noordoost. Perfect".

Was het anders, dan zou er in het pikkedonker wellicht constant gelaveerd moeten worden. En dat is wel heel vermoeiend. De reis op zich zal immers al genoeg energie vergen. "Op de regeling zitten en met e benen over boord bungelen, een paar uur lang, om tegenwicht te geven, dat ga je voelen hoor", zegt Ansje. "Vooral omdat daar net zo'n lekker ijzeren randje zit". Met 'vier uur op, vier uur af' denken de vrouwen het echter best te redden.

* *De opvarenden van de Colombe.*

KIESKEURIG

Commercieel-Economisch

IN DE SERIE over het HEAO vervolgen we ditmaal met de studierichting Commercieel- Economisch. De studierichting Commercieel- Economisch, CE, geeft een goede voorbereiding op functies waarin men zich bezighoudt met de inkoop- en afzet- problematiek van organisaties.

Afgestudeerden van deze richting zullen vaak een werkkring vinden op het gebied van verkoop, verkoop- bevordering, inkoop, import en export, commerciele organisatie, reclame, marktonderzoek en produktontwikkeling.

Naast algemeen vormende vakken zoals economie zijn in deze studierichting de belangrijkste vakken commerciele economie, organisatie, marketing, marktonderzoek en sociologie en psychologie. Er wordt veel aandacht besteed aan de moderne communicatie- technieken, waarbij een actieve beheersing van het Nederlands en enige moderne talen onontbeerlijk is.

OPLEIDING

De opleiding kent zowel een theoretisch als een praktisch gedeelte. Tot de onderdelen waarin men getraind wordt, horen onder andere:

— het systematisch verzamelen van gegevens met betrekking tot een produkt of een markt,
— het omzetten van informatie in marketingplannen op korte en lange termijn,
— het volgen van de ontwikkelingen van de markt, het marktaandeel en het rendement van een produkt of produktgroep,
— het organiseren en leiden van verkoopaktiviteiten,
— het adviseren op het gebied van:
  * prijsbeleid — of wat moet het product opbrengen.
  * produktbeleid — of waaruit bestaat het assortiment.
  * distributiebeleid — of waar en door wie wordt mijn prudukt verkocht
  * promotiebeleid — welke reclamevorm wordt gekozen.

In het derde jaar van de opleiding lopen de studenten een stage van minimaal 5 maanden.

De bedoeling van deze stage is een brug te slaan tussen de theoretische kennis die je als student hebt opgedaan en de praktijk waarin je later te werken komt.

Daarnaast is de stageperiode heel belangrijk om je een idee te geven hoe een bedrijf of instelling functioneert, terwijl van de andere kant het bedrijf of instelling een idee krijgt van wat het HEAO te bieden heeft.

Tenslotte is het de bedoeling van een stagejaar je persoonlijkheid, het aanpassings- vermogen, het verantwoordelijkheids- besef en de communicatieve vaardigheden van de studenten te ontwikkelen.

In het vierde en laatste jaar volgt een afstudeerproject. Dit project bestaat uit een studie die afgerond wordt met een scriptie. Het onderwerp wordt door de docent — in samenspraak met de student — vastgesteld.

Het afstudeerproject dient bij voorkeur uitgevoerd te worden in een commercieel bedrijf.

Alle HEAO's met uitzondering die van Venlo, bieden deze opleiding aan. Voor informatie en/of aanmeldings- formulieren kun je het beste enkele HEAO's aanschrijven.

P. CASIMIRI

NAPA KERK & WERELD
ZATERDAG 24 SEPTEMBER 1988

STEEDS VOORAAN BIJ VERZET

Koreaanse christelijke kerken

Voorrang democratie, vrijheid

WOUDSCHOTEN — Het verwezenlijken van democratie en vrijheid is de belangrijkste taak voor de kerken in Korea. De zorg onder de christenen in Korea over de mensenrechten in hun land komt voort uit hun bijbelse geloof en uit hun kerkgeschiedenis. Dr. Kim Young Bock zei dit in Woudschoten na afloop van een driedaags beraad met de Nederlandse hervormde kerk en de Gereformeerde kerken in Nederland. Bock, coördinator van het Koreaanse comite ter voorbereiding van de Assemblee in 1989 van de Wereldbond van Hervormde en Gereformeerde kerken (WARC), leidde een delegatie van zes vertegenwoordigers van de Presbyteriaanse kerk van Korea (PCK).

Hij beklemtoonde dat zijn kerk altijd onder de onderdrukking heeft geleefd. Van daaruit lezen we de bijbel en zijn we solidair met de arbeiders in de industriële gebieden, aldus Bock. De hereniging van Noord- en Zuid-Korea staat hoog op de kerkelijke agenda, evenals het streven naar vrede tussen de diverse bevolkingsgroepen. Bock zei dat tien miljoen landgenoten door de verdeeldheid van hun natie worden getroffen, omdat hun families zowel in Noord- als in Zuid-Korea wonen. Die verdeeldheid belemmert de kracht van het kerkelijk getuigenis. "Ook daarom zetten we ons in voor hereniging", aldus Bock. Hij zei dat de PCK solidair is met de studenten die de Olympische Spelen in Seoul aangrepen om een democratie af te dwingen, hoewel de kerk het niet altijd eens is met de middelen waarnaar zij grijpen. Naar zijn mening wordt de democratiserings- beweging in Zuid-Korea met de dag sterker.

SNELLE GROEI

De PCK is van plan tussen nu en 1998 ruim vierhonderd zendelingen uit te zenden. Dr. Park Seong Won, namens de PCK werkzaam bij de staf van de WARC in Geneve, verklaarde de snelle groei van de Koreaanse kerken uit de enthousiaste toewijding van de predikanten en evangelisten aan hun ambt. Ook genieten de Koreaanse kerken een goede reputatie, omdat de christenen vooraan stonden in het verzet tegen de Japanse overheersing. Won verklaarde dat de kerken altijd geprobeerd hebben het contact met de omvangrijke arbeidsklasse te behouden, ondermeer door het evangelie in begrijpelijke taal uit te leggen. Een nadeel van de snelle kerkgroei noemde Won het achterblijven daarbij van de opleiding van kerkelijk kader. "Tevelen komen te snel". aldus Won.

VERZETSTRADITIE

De PCK ontstond uit de protestantse zending die in 1884 haar entree maakte in Korea. Deze zending was een initiatief van twee Amerikaanse kerken. De PCK telt momenteel 1,6 miljoen leden. Korea heeft ruim 42 miljoen inwoners. Bijna 33 procent daarvan is Boedist, 20 procent is Protestant, 14 procent is Confusianist en vier procent is Rooms- katholiek.

De Koreaanse Protestanten hebben een sterke verzetstraditie. In de strijd tegen de Japanse overheersing en tegen de binnenlandse dictatuur waren voortdurend christenen op de sleutelposities te vinden. Er zijn ongeveer zestig verschillende Protestantse kerken in Korea. Met zijn 1,6 miljoen leden is de PCK van hen de grootste.

Allan Boesak

Paus te gematigd over Zuidafrika

MAPUTO — De Zuidafrikaanse predikant Allan Boesak, voorzitter van de Wereldbond van Hervormde en Gereformeerde kerken, meent dat paus Johannes Paulus II te gematigd is geweest tegenover het apartheidsbewind in Zuidafrika.

Dat bleek tijdens een persconferentie in Maputo na afloop van een ontmoeting van de paus met vertegenwoordigers van andere kerken in de kerk van de Franciscanen in Polana bij Maputo. Boesak nam als lid van een delegatie van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken deel aan deze bijeenkomst. "Ik ben bedroefd dat de paus niet zo duidelijk is geweest over de situatie in Zuidafrika als ik had gewenst, dat hij niet precies die kwesties heeft aangeroerd die vrede en gerechtigheid op dit moment in dat land onmogelijk maken", aldus Boesak. Hij betreurt het vooral dat de paus in zijn veroordelingen van de apartheid en het racisme de regering in Pretoria niet heeft genoemd.

De delegatie van de Raad van Kerken heeft het de paus kwalijk genomen dat hij een ontmoeting heeft gehad met de Zuidafrikaanse minister van Buitenlandse zaken, Roelof Botha, toen zijn vliegtuig wegens het slechte weer niet op de luchthaven van de hoofdstad van Lesotho kon landen en moest uitwijken naar Johannesburg.

Verenigingskerk van Moon

Spelen zijn mijlpaal op weg naar wereldvre[de]

SEOUL — De Olympische zomerspelen van Seoul vormen een belangrijke, zo niet de belangrijkste mijlpaal in het streven naar wereldvrede van de door Sun Myung Moon gestichte verenigingskerk.

Voor de drie in Zuidkorea aanwezige vertegenwoordigers van de Nederlandse afdeling van de sekte, voorzitter Andre Haring, Jan van Winden en Bert Janssen, onderstreept de aanwezigheid van alle grote landen in Seoul de belangrijke rol van Korea in de wereld. In het sinds 1953 in twee republieken verdeelde Aziatische land werd in 1920 Sun Myung Moon geboren, aan wie volgens het geloof van naar schatting drie miljoen mensen in 1936 Jezus Christus is verschenen.

Tweehonderd van de buite[n]landse volgelingen van Moo[n] wiens leer in 120 landen aa[n]hang heeft, zijn naar Seoul g[e]reisd. Volgens de uit Berge[n] aan Zee afkomstige woordvoe[r]der Haring om het feest van d[e] Spelen mee te maken en te o[n]dersteunen. "Wij zijn hier ge[n]aliseerd, dat de drie grote la[n]den in de wereld, de Sovjetuni[e] China en de Verenigde State[n] samen spelen. Dat is nog noo[it] gebeurd. Wij streven als ker[k] naar de wereldvrede. Onze fil[o]sofie is dat de geschillen eer[st] in kleine kring, in de gezinne[n] uit de wereld moeten. Vervo[l]gens moet er in de landen ve[r]broedering ontstaan tusse[n] links en rechts en dat moet d[e] basis vormen voor een oplos[]sing op internationaal niveau[.] Tussen Oost en West, tusse[n] Noord en Zuid".

Cornelissen-proefschrift: veel fouten gemaakt

Missie en koloniale overheid voorkwamen uitsterven Papua's

NIJMEGEN — Als de missie en koloniale overheid begin deze eeuw niet hadden ingegrepen waren de Papua's van de Marind-stam in het zuiden van Nederlands Nieuw- Guinea uitgestorven. Dat blijkt uit het proefschrift 'Pater en Papua' waarop drs J.F.L.M. Cornelissen in Nijmegen promoveerde tot doctor in de theologie.

Cornelissen onderzocht hoe tussen 1905 en 1963 de confrontatie tussen de missionarissen van het Heilig Hart en de Papua's in zes gebieden in het zuiden van Nederlands Nieuw-Guinea verliep. Hij geeft een uitgebreide beschrijving van de bevolkingsgroepen en hun problemen op economisch, sociaal en religieus gebied en de denkbeelden van de missionarissen over het doel van hun werk. Ook de 'concurrentie' tussen de (Rooms-katholieke) missie en de (Protestantse) zending komt aan de orde.

TE SNEL

Anthropologen en Etnologen hebben de missie en ook het koloniale bestuur verweten dat zij inbreuk maakten op de cultuur van de Papua's. Zij vonden dat het 'bekeringsproces' te snel moest verlopen met als gevolg dat de Papua's van de Marind- bevolkingsgroep in een morele depressie terecht kwamen.

Cornelissen is het er mee eens dat het bekeringsproces te snel ging en dat sommigen daaraan zware depressies overhielden, maar hij wijst erop dat de Marind-stam met uitsterven werd bedreigd. De Papua's leden aan een ernstige vorm van geslachtsziekte, die werd veroorzaakt door de rituele sexorgieën. De koloniale overheid trof maatregelen om deze orgieën te bestrijden.

In 1905 vestigden zich de eerste missionarissen van het Heilig Hart in Nederlands Zuid-Nieuw-Guinea. De eerste generatie van hen vergeleek de Papua's op Westers- superieure wijze met wilde dieren en nam een 'meewarig- paternalistische' houding tegenover hen aan. Vooral de obsessie van de Marind- cultuur met seks en erotiek keurden de paters af. Maar de missionarissen hadden ook eerbied voor de bewoonten van de Papua's en dat was volgens Cornelissen ook noodzakelijk omdat verachting, onverschilligheid en onbegrip ten opzichte van de Papua- cultuur hun werk absoluut onmogelijk zou hebben gemaakt. Cornelissen noemt het in dit verband opmerkelijk, hoeveel tijd en moeite de missionarissen hebben besteed aan de bestudering van de talen en de cultuur der Papua's. Ook stelden zij hoge eisen aan het godsdienst- onderwijs en wilden zij de Papua's pas dopen, als die voldoende godsdienstonderricht hadden gehad.

GEESTELIJK VACUUM

Volgens de denkbeelden van de eerste generatie missionarissen mochten alleen die onderdelen van de Papua- cultuur worden vernietigd die onverenigbaar waren met het christendom. Zoals koppensnellen, kindermoord, rituele seksorgieën, sluipmoorden en het levend begraven van zieken en gebrekkigen. Om te voorkomen dat de Papua's in een soort geestelijk vacuum terecht zouden komen, moesten christelijke gebruiken de plaats innemen van de verboden zeden.

Cornelissen erkent dat bij de missionering van de Papua's grote fouten zijn gemaakt, maar er groeide bij de missionarissen in de loop der tijden een houding van begrip ten opzichte van de Papua- cultuur. De missionarissen gingen in hun werk meer rekening houden met de eigen cultuur van de Papua's, niet alleen op religieus, maar ook op sociaal- economisch, politiek en cultureel gebied.

NOC werkte niet mee

Geen info-materiaal kerken voor deelnemers

LEUSDEN — Het Nederlandsch Olympisch Comité (NOC) heeft de Hervormde en Gereformeerde kerken geen toestemming gegeven materiaal te verspreiden onder de sportlieden die deelnemen aan de Olympische Spelen in Seoul. Dat heeft A.M. Mook, secretaris Azië van de Gereformeerde kerken, desgevraagd bevestigd.

De twee grootste Protestantse kerken in Nederland hebben het NOC gevraagd om de adressen van de sportlieden om hun materiaal over de situatie van de arbeiders in Zuidkorea te kunnen toesturen. Ook wilden ze hun het boekje 'Met de zending hij de armen' van de secretaris van de Nederlandse zendingsraad, dr. G.J. van Butselaar, toesturen, waarin een hoofdstuk is gewijd aan Zuidkorea. Tenslotte hebben de kerken gevraagd tijdens de bijeenkomst van alle deelnemers aan de Olympische Spelen een videoband over de beweging voor de mensenrechten in Zuidkorea en de rol van de kerken daarbij te mogen vertonen.

REGENTEN-MENTALITEIT

Het NOC heeft laten weten dat het heeft besloten geen medewerking te verlenen aan verzoeken en aanbiedingen van organisaties om de atleten informatie over Zuidkorea te verstrekken. Mook bekritiseert de houding van het NOC. "De kerken hebben zo'n grote achterban dat ze niet zomaar kunnen worden gelijkgesteld aan andere organisaties". Bovendien vindt hij het van een "regenten- mentaliteit" getuigen dat het NOC de sportlieden niet om hun mening heeft gevraagd maar voor hen heeft beslist.

Volgens een woordvoerster van het NOC is van een aantal organisaties het verzoek binnengekomen om materiaal onder de atleten te mogen verspreiden. Aan geen enkel verzoek is medewerking verleend. "De sporters gaan naar Seoul om te sporten", aldus de woordvoerster.

Aartsbisschop Hurley van Durban

Paus had wel naar Zuid-Afrika moeten komen

JOHANNESBURG — Blanke Rooms- katholieken in Zuidafrika hebben laten blijken het oneens te zijn met de Zuidafrikaanse bisschoppen, dat de paus Johannes Paulus II hebben verzocht af te zien van een bezoek aan hun land. In de kranten stonden diverse ingezonden brieven waarin deze katholieken hun boosheid uitten. Ook de vroegere voorzitter van de RK bisschoppen- conferentie van Zuidelijk Afrika, de blanke aartsbisschop Denis Hurley van Durban, heeft zich van de houding van zijn collega's gedistantieerd.

"Het is duidelijk dat er veel kritiek op een bezoek van de paus aan Zuidafrika zou zijn gekomen, maar het bezoek zou geen erkenning van het apartheids- systeem hebben betekend", aldus Hurley in een verklaring. De aartsbisschop van Durban, die zich al vaak onomwonden tegen de apartheid heeft gekeerd, wijst erop dat de paus ook in Argentinië, Chili en Paraguay is geweest en dat niet tot doel had de dictaturen in die landen te versterken. "Het bezoek zou een pastoraal karakter hebben gehad en de paus zou zich zeer sterk tegen de apartheid hebben gekant. De paus zou alleen niet uit zijn geweest op een confrontatie, wat mensen als aartsbisschop Tutu misschien zou hebben teleurgesteld", aldus Hurley in zijn verklaring.

IN GOEDE AARDE

De meeste zwarte Roomskatholieken in Zuidafrika, die ongeveer tachtig procent van alle kerkleden uitmaken, waren het eens met de bisschoppen dat de paus beter niet naar Zuidafrika kon komen. Zij vreesden dat het bezoek het gezag van de regering zou vergroten en dat de regering het bezoek voor politieke propaganda zou misbruiken. Zij zijn daarin bevestigd door de reactie van de regering, toen het vliegtuig met de paus gedwongen was een tussenlanding te maken in Johannesburg.

In de Afrikaander pers, waar vaak wordt gewaarschuwd voor het "Roomse gevaar", is de paus geprezen als een menselijke, redelijke en gematigde kerkleider. Vooral de uitspraak van de paus dat in plaats van economische sancties tegen het apartheidsbewind moet worden gezocht naar een oplossing die minder lomp is en meer overkomt met de waardigheid van de mens, is bij de Afrikaanders in goede aarde gevallen. Zij stellen de paus tegenover kerkleiders als aartsbisschop Tutu en Allan Boestak, die al vele keren hebben gepleit voor harde maatregelen van het Westen tegen het regime in Pretoria, zoals economische sancties.

Boesak en Chikane, secretaris van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken, zeiden dat naar hun mening de paus zich heeft laten "inpakken" door Pik Botha, de gewiekste minister van Buitenlandse zaken van Zuidafrika, die de paus persoonlijk uit het vliegtuig van Air Zimbabwe haalde toen dit een gedwongen tussenlanding in Johannesburg maakte.

EEN VOORMALIG programma- directeur van de failliet- verklaarde televisiekerk PTL (Praise the Lord) heeft tegen verslaggevers gezegd dat hij voor een Amerikaanse federale rechtbank heeft opgebiecht dat hij "lang geleden" een homosexuele relatie had met de in opspraak geraakte evangelist Jim Bakker.

Jay Babcock legde zijn verklaring af voor de rechtbank van Charlotte, in de Amerikaanse staat North Carolina, die onderzoekt of donaties aan de kerk werden gebruikt voor het betalen van 'sexuele dienstverlening'.

Justitia et Pax over Zuidkorea

Respect voor mensenrechten laat nog veel te wensen over

OEGSTGEEST — De bisschoppelijke commissie Justitia et Pax Nederland roept de Nederlandse regering op de democratisering van Zuidkorea te bevorderen door diplomatiek en financieel een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van autonome organisaties, zoals vakbonden en organisaties op het gebied van de mensenrechten. De Nederlandse RK kerk zou het werk van de Koreaanse RK kerk voor de mensenrechten moreel en financieel moeten steunen.

Justitia et Pax wijst er in een verklaring op dat de Olympische Spelen binnen Zuidkorea als een prestigeobject wordt beschouwd, als een middel om de "ontwikkelde" wereld alsmede Japan en Noordkorea te tonen dat Zuidkorea "een ontwikkeld en beschaafd land is dat mee kan in de vaart der volkeren". Maar aldus Justitia et Pax, zo'n graad van ontwikkeling impliceert dat de rechten van de mens worden beschermd en dat een democratische rechtsstaat wordt nagestreefd. Op beide terreinen laat de situatie veel te wensen over.

Zo zitten er nog zeker duizend politieke gevangenen vast en worden de rechten van bij voorbeeld de arbeiders en boeren in geringe mate gerespecteerd.

LIBERALISERING

Justitia et Pax erkent dat de situatie op het gebied van de mensenrechten op dit moment beter is dan voorheen. Maar het is maar de vraag of de liberalisering van het beleid van de Zuidkoreaanse regering gebaseerd is op een waarachtige wil tot democratisering of is ingegeven door het feit dat de hele wereld tijdens de Spelen zijn blik op het land gericht houdt. De commissie pleit voor een voortgaande democratisering, waarbij de politieke participatie van het volk van Zuidkorea wordt vergroot. In het systeem dat dan ontstaat kan in geen enkel geval plaats zijn voor politieke gevangenen, martelingen en vervolgingen van democratische organisaties zoals politieke partijen, vakbonden en organisaties op het gebied van de mensenrechten.

Sextoerisme tijdens Spelen

DRIEBERGEN — De Olympische Spelen in Seoul zullen het sekstoerisme naar Zuidkorea nog meer stimuleren. Nu al staat op menu's in de restaurants: 'Wij garanderen u een diner inclusief aangenaam gezelschap'. Heel veel vrouwen in Zuidkorea zijn echter uit armoede gedwongen om door prostitutie in het onderhoud van hun gezin te voorzien. Daarom vraagt het bestuur van de Wereldgebedsdag de toeschouwers bij de Olympische Spelen in september het sekstoerisme te boycotten. Het bestuur bestaat uit tachtig vrouwen uit 25 landen, die in Hirschluch (DDR) bijeenkwamen.

JOHANNESBURG — De politie in Zuidafrika heeft opnieuw twee medewerkers van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken opgepakt. Dit heeft de Raad bekend gemaakt.

In Paarl werd ds Charles Martin, veldwerker van de Raad van Kerken in de Westkaap, gearresteerd. Secretaris ds Stephen Constance van deze regionale raad werd in Worcester gearresteerd.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333.

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.

Pageboy: 127-743.

Bankrek. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Cop* (18 jr.).
II: 20.45 uur *Coming to America* (18 jr.);
24.00 uur *Cumpleañera Erótica* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 + 24.00 uur *Nadine* (18 jr.).

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
Cabao brug: Sta Anna, tel.: 28181.
Caribа brug: San Nicolas, tel.: 45712.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. van Veen, Tanki Flip 24, tel.: 27100.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter O.L. Ponsé, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30/14.30-17.30 uur; zaterdag van 08.30-12.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra A. Rodríguez, via Centro Medico Carabobo.

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 7020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
Voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45/18.30-19.30 uur.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven)

TONEEL: 20.30 uur 'Chispa di Candela' gebracht door toneelgroep Mascaruba - Cas di Cultura.

CODESAN: 15.30-20.30 uur 'Mercado artesanal y di arte' - Promenade San Nicolas.

SPORT
BODYBUILDING AND POWERLIFTING ASSOCIATION (BPA): 20.00 uur wedstrijden voor Mister en Jr Mister Aruba - Aruba Palmbeach Hotel.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Cop* (18 jr.).
II: 18.00 uur *Canine Comando* (alle leeft.);
20.45 uur *Coming to America* (18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Nadine* (18 jr.).

*****

DIVERSEN
TONEEL: 20.30 uur 'Chispa di Candela' gebracht door toneelgroep Mascaruba - Cas di Cultura.

SPORT
ARUBA DOMINO BOND: 14.00 uur Asegurос Aponte vs Noord Stars - Dominica SC; Deportivo Stadion vs CS Paradera - Rox Dan; Millers Bombers vs Tropicana Inn - RCA.

ATLETIEK **MSK Savaneta i.s.m. IDEFRE):** 18.30 uur start 16-km loop ten noorden van Joonchi Supermarket naar Marine Verlofcentrum te Eagle.

VISTOERNOOI **(Horeca):** 06.00 uur start 2e vistoernooi - Bucuti Yachtclub.

SOFTBALL **(Budweiser Sportsfestival):** 09.30 uur Montaña Braves vs Paradise Stars; 11.15 uur Extra Sluggers vs Kibaima Vets; 13.00 uur Tromp's Cement Production vs Racqueteers; 14.45 uur Douane/Kentucky vs Scampy; 16.40 uur Pova Vets vs Boogaloo - Montaña Ballpark.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA **(dagverblijf voor bejaarden):** openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.

*****

MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 10.00 uur kerkdienst met als thema: 'Ken ik U?' (oppas voor kinderen in het Militair Tehuis en na afloop koffiedrinken).

*****

MET OOG OP TOENEMEND TOERISME

Bedrijf start met twaalf werknemers en 150 auto's

Elfde autoverhuurbedrijf meldt zich op Aruba: TRAC

ORANJESTAD — Toyota Rent-a-Car (TRAC) Aruba gaat op 15 oktober met 150 Toyota-auto's van start als het elfde verhuurautobedrijf op het eiland. In het bedrijf, waarvan Hans Schnog en Miguel Mansur de aandeelhouders zijn en Ivan Daal de general manager is, is een investering gedaan van 3.5 miljoen florin. Begonnen wordt met twaalf werknemers.

TRAC zal gebruik maken van acht verschillende Toyota-modellen variërend van 'Starlet' tot 'Landcruiser Jeep'. Schnog deelde mee, dat TRAC geen bedrijf is van Garage Cordia nv. De enige relatie is, dat TRAC in het Garage Cordiagebouw ruimte heeft gehuurd waarin het hoofdkantoor wordt gevestigd alsmede het feit dat Garage Cordia voor onderhoud van de TRAC-wagens zal zorgen. TRAC heeft verder een stand op de luchthaven en zal in december een tweede stand openen in Playa Linda- resort.

WA VERZEKERD

Alle TRAC-wagens, die 4 oktober op Aruba worden verwacht, zullen tegen derden worden verzekerd, terwijl de huurder van een TRAC-auto indien hij/zij dat wenst een eigen all risk- verzekering kan sluiten. Alle TRAC-wagens worden met een volle benzinetank aan de huurder afgeleverd.

Het nieuwe bedrijf lanceert bij de start al een aantrekkelijke campagne: alle huurders van een TRAC-wagen ontvangen coupons om mee te doen aan een loterij waarvan de prijs een Toyota-wagen is en de trekking op 16 mei volgend jaar zal worden gehouden. De winnaar krijgt de auto thuis bezorgd, waar ook ter wereld. Naast deze auto ontvangt de winnaar ook nog een passage en verblijfkosten betaald voor een vakantie van tien dagen op Aruba.

GROEI TOERISME

De reden om juist nu met een auto- verhuurbedrijf te komen is volgens Mansur het feit dat het toerisme op Aruba zeer snel aan het ontwikkelen is. Verwacht wordt, dat in het komend hoogseizoen een gebrek zal zijn aan verhuurauto's en dat de vraag naar verhuurauto's in de komende zestien maanden, wanneer meer hotelkamers bij komen, groter zal zijn.

Volgens Mansur gaat het niet alleen om verdubbeling van het aantal hotelkamers en het vullen van deze kamers, maar ook de 'supporting services', zoals transport voor de toeristen, zullen zeer belangrijke aspecten zijn om het toerisme op de been te houden.

Miguel Mansur vertelde nog, dat de 3.5 miljoen florin investering uit eigen vermogen en bank- financiering door Interbank, Caribbean Mercantile Bank en First National Bank bestaat.

ORANJESTAD — De politie beschikt niet alleen over een nieuw gebouw aan de Wilhelminastraat, waar in jassen wordt gewerkt vanwege de enorme kou die veroorzaakt wordt door dure airconditioners, maar ook over een krot dat op elk moment kan instorten. Het staat te Wela op de politie-schietbaan, waarvan ook het talud zodanig is weggezakt, dat de kogels doorvliegen en op de daken van woningen in de omgeving belanden.

Eén gram bij beklaagde gevonden

Zes jaar geëist in cocaine-zaak

ORANJESTAD — Zes jaar gevangenisstraf eiste de officier bij de behandeling van de strafzaak tegen de vrouw C.R., die gezien wordt als een leidende figuren in het sturen van cocaïne naar Sint Maarten. De rechter zal in deze zaak over twee weken vonnis wijzen.

Verdachte werd ten laste gelegd eind vorig en begin van dit jaar in overtreding te zijn geweest ten aanzien van de verdovende middelen-wetten. Zij verkocht, verstuurde en had cocaïne in haar bezit. Uit Sint Maarten ontvingen de autoriteiten op Aruba bericht dat de vrouw G.M. werd aangehouden met een kilo cocaïne. Op basis van haar verklaringen werd huiszoekingen gedaan bij verdachte C.R. en werd een gram cocaïne gevonden. De officier achtte het ten laste gelegde bewezen en zag verdachte als een der hoofdpersonen in deze handel.

Haar raadsman mr Ruud Offringa deed een beroep op de rechter rekening te willen houden met het feit, dat de echtgenoot van verdachte op Curaçao vastzit in een drugszaak, terwijl het echtpaar drie kinderen heeft. Tot slot wees de raadsman erop dat zijn cliënte alle medewerking tijdens het onderzoek had gegeven.

Voor remigratie van Arubanen

FTA heroverweegt deelname delegatie naar Nederland

ORANJESTAD — Minister voor Welzijnszaken, mr Mito Croes, deed gisteren tijdens een gesprek met de vakbond FTA alsnog een beroep op de FTA om wel gevolg te geven aan het verzoek van de regering om deel uit te maken van de delegatie die volgende week naar Nederland reist om Arubanen te bewegen naar Aruba terug te keren.

In eerste instantie vond de FTA het niet nodig dat iemand van de FTA meeging, omdat het job center over alle gegevens beschikt, die mede door de FTA werden verstrekt. Na afloop van het gesprek met de minister liet Anselmo Pontilius horen dat het bestuur van de FTA zich vandaag opnieuw over wel of niet meegaan naar Nederland zal beraden. Hij gaf als zijn persoonlijke mening, dat het nu niet opportuun is een delegatie naar Nederland te sturen. De FTA zal maandag de regering zijn definitieve standpunt laten weten.

ZEKERHEID

Met nadruk stelde Pontilius dat de FTA zeker voorstander is om Arubanen terug naar hun eiland te brengen, maar dat moet op verantwoordelijke wijze geschieden, waarbij geen valse verwachtingen worden gewekt.

Er zijn hier op Aruba nog vele zaken te regelen, aldus de FTA-leider, onder meer de zaak van het blijvend werk. Door vertegenwoordigers van WAB en AHATA in de delegatie naar Nederland mee te nemen, bestaat er nog geen werkzekerheid.

In dit verband stond Pontilius stil bij het feit dat er nog steeds individuele contracten op korte termijn bestaan, hetgeen voor mensen die in Nederland een inkomen hebben zeker niet aantrekkelijk is. De FTA blijft tegenstander dat een grote delegatie naar Nederland gaat en wil zeker niet dat met deze zaak politiek wordt gespeeld.

BIJ DIVI Hotels werden tijdens een bijeenkomst de beste werknemers van juli en augustus gehuldigd. Edgar Ruiz van het Food department bij Tamarijn en Ronald Kock van de keuken van Divi Divi waren dit voor juli en Floyd Lynch van Food department Tamarijn en Mario Kelly van de Security bij Divi Divi waren dit voor augustus.

Namens de directie werden zij gehuldigd door general manager van Divi Hotels, Astrid Matthew.

Over invordering belastingen

FTA overweegt rechtzaak tegen regering

SAN NICOLAS — In kringen van het FTA-bestuur wordt een studie gemaakt van de mogelijkheden om namens enige leden een zaak aan te spannen tegen de regering van Aruba, in casu de Ontvanger der Belastingen, in verband met de wijze waarop de achterstand der belastingen van jaren her wordt getracht te incasseren.

Het zou volgens voorzitter Pontilius in de bedoeling liggen de regering te beschuldigen met "slecht beleid", waarmee van thans de belastingbetalers de dupe worden. De FTA is niet te spreken dat de Ontvanger tracht deze achterstand — in enige gevallen van ruim twintig jaar terug — ineens te incasseren.

Daarbij stelt hij de vraag hoe een belastingbetaler nog kan weten wat hij twintig jaar geleden verdiende en of hij betaald heeft of niet. Daarom wil de FTA nu via een proefproces van de rechter een uitspraak uitlokken of deze niet van mening is, dat hier sprake is van wanbeleid van de overheid en ook gesproken kan worden van verjaring.

De FTA schrijft deze wijze van invordering toe aan de Europese Nederlanders die in het kader van de technische bijstand adviezen kwamen geven en rekening hielden met niemand. Nu wordt juist de werknemer getroffen door deze wijze van invordering nu deze weer een behoorlijk inkomen heeft.

ORANJESTAD — In het Marlboro Tennispark begint volgende week een driedaags toernooi tussen de vier tennisploegen Meiveld Smashers, Essoclub, Eagleclub en The Champs.

De wedstrijden, die gespeeld worden volgens het pro-setsysteem, beginnen donderdag 29 september en vrijdag 30 september om zes uur en zaterdag 1 oktober om vijf uur.

Het programma is als volgt: donderdag: Essoclub - The Champs en Meiveld Smashers - Eagleclub. Op vrijdag: The Champs - Meiveld Smashers en Essoclub - Eagleclub; zaterdag: Meiveld Smashers - Essoclub en The Champs - Eagleclub.

De wedstrijden zijn in het dames- en herendubbel en het gemengd dubbel. Het toernooi wordt zaterdag besloten met een barbeque-dansant.

Actie om Aruba Juniors nieuw leven in te blazen

ORANJESTAD — Reeds enige tijd wordt er achter de sportschermen hard gewerkt om de sportvereniging Aruba Juniors nieuw leven in te blazen.

Aruba Juniors behoeft geen introductie meer in de gemeenschap, niet alleen staat er aan de Venezuelastraat het clubgebouw met een basketbalbaan, doch het sportveld wordt nog steeds regelmatig gebruikt voor sportontmoetingen. Onder leiding van Tico Kuiperi is een commissie doende Aruba Juniors opnieuw op de been te helpen en tot actie te brengen.

Volgende week donderdagavond om half acht wordt een vergadering in het Aruba Juniors- clubgebouw gehouden. Het eerste doel is een bestuur te kiezen dat de leiding van de club voor zijn rekening zal nemen. De commissie Pro Aruba Juniors, verwacht dat alle oudleden donderdagavond present zijn alsmede alle anderen die Aruba Juniors een nieuw leven willen inblazen.

LONDEN — Het in de Noordzee gelegen olieboor- eiland Ocean Odyssey waarop zich donderdag 2 explosies voordeden stond vrijdag nog steeds in brand als gevolg van ontsnappend gas uit een der beschadigde putten.

*****

MOSKOU — Ook in de Georgische hoofdstad Tbilissi is de voorbije dagen betoogd zonder toestemming der overheid. De betoging had een nationalistisch karakter. Er werden 40 betogers opgepakt. Er waren er 10.000.

*****

DEN HAAG — De Nederlandse regering blijft van plan ILO- conventie 121 op te zeggen, waartegen niet alleen de vakbeweging maar ook een groot deel van de Kamer is gekant. Deze conventie somt normen op waaraan uitkeringen wegens AO minimaal moeten voldoen.

ORANJESTAD — In Holiday Inn Aruba zijn vijftien pasgetrouwde Amerikaanse paren op 'honeymoon', waarbij social hostess Brenda James als coördinatrice optreedt. Van het hotel krijgen de paren niet alleen een gratis vierdaags verblijf en gratis diners, maar worden voor hen ook "speciale" spelletjes met leuke prijzen georganiseerd.

Waterpolo-wedstrijden tussen jeugd-selecties

Suriname en Curaçao ontmoeten elkaar in de Securitas-Meet.

WILLEMSTAD — Woensdagmorgen arriveert op Curaçao de Surinaamse jeugd-waterpolo selectie. Men zal gedurende een week hier op het eiland een trainingsstage volgen en een aantal wedstrijden tegen Zwem- en Waterpolo Vereniging De Dolfijnen spelen onder de naam Securitas Meet.

De Surinaamse Zwembond, welke dit jaar haar vijftig-jarig jubileum viert, en als cadeau van Anthony Nesty een gouden Olympische medaille-winnaar kreeg, wil naast de zwemsport ook het waterpolo in Suriname bevorderen.

Op initiatief van de Wereldzwembond (Fina) had de bekende oud-bondscoach van het Nederlands waterpolo- zevental, George Geurtsen, daar een tijd geleden in het kader van technische bijstand reeds een aantal clinics gegeven.

In januari 1989 heeft de Fina weer clinics op het programma staan voor Jamaica, Curaçao en Suriname.

Het contact met het waterpolo op Curaçao is reeds oud. Tijdens internationale zwemwedstrijden in 1981 op Curaçao werd door de voorzitter van de S.Z.B., Donald Hedges, reeds over dergelijke samenwerking gesproken. Een jeugdselectie van Curaçao bracht later in dat jaar een bezoek aan Suriname. Men speelde daar een aantal wedstrijden en Wim Keman, tot voor kort Antilliaans bondscoach voor het waterpolo, gaf daar een aantal clinincs.

De groep bestaat uit zeventien personen en wordt bij gastgezinnen hier op het eiland ondergebracht. Door medewerking van sponsor Seguritas Antias n.v. werd het mogelijk de Surinaamse selectie, waarvan de spelers allen 20 jaar of jonger zijn, hier te ontvangen voor een uitgebreide trainingsstage.

INTERNATIONAAL

Voor Zwem- en Waterpolo Vereniging De Dolfijnen is deze ontmoeting een voorbereiding op het komend internationaal seizoen. Voorlopig heeft de waterpolo- commissie de volgende evenementen op het programma staan. Naast de wedstrijden in de komende week tegen de Surinaamse jeugd-selectie, reist men in oktober naar Venezuela. In Caracas wordt dan weer deelgenomen aan de jaarlijkse wedstrijden om de Copa Galicea.

Het tegenbezoek aan Suriname staat voor de maand december op het programma. Eind januari vertrekt een selectie naar Jamaica. Alhoewel nog niet geheel zeker is men van plan óf naar de Dominicaanse Republiek te gaan óf een delegatie hier te ontvangen. Dit zou dan in april, mei moeten plaatsvinden.

Het programma, zoals dat door de waterpolo- commissie van De Dolfijnen voor de Surinamers is vastgesteld, is als volgt:

Op woensdag en donderdag wordt er getraind in het Marine zwembad te Parera. Vrijdagavond, om 20.00 uur, vindt de eerste wedstrijd plaats. Op zaterdag 30 september worden twee wedstrijden gespeeld: respectievelijk om 10.00 en 17.00 uur. De laatste twee ontmoetingen volgen dan op zondag (10.00 en 20.00 uur).

De vijf wedstrijden, waarbij men eerst aan een uitgebreide warming-up doet voorafgaande aan het duel, worden alle in het zwembad van Sentro Deportivo Korsou gespeeld en zijn voor een ieder vrij toegankelijk.

Snelste sprinter' traagste plasser!

SEOUL — Ben Johnson mag zich dan de snelste sprinter ter wereld noemen, bij het produceren van het noodzakelijke plasje bij de dopingcontrole had de Canadees zeker geen medaille veroverd.

De wereld- recordhouder op de 100 meter had na zijn fascinerende race ruim drie uur nodig om een flesje urine af te geven.

Johnson had door de spanningen enkele minuten voor de finale van de 100 meter zijn blaas geleegd. Na de winst lukte het hem geen tweede keer. Om het natuurlijke proces te versnellen vroeg de Canadees om flessen bier, die de aanwezige officials razendsnel voor de dag haalden. Na drie flessen en enkele uren wachten slaagde de Olympisch kampioen eindelijk een straaltje af te leveren.

Richenel Maduro scoort 100e treffer

Superieur Jong Holland zet Scherpenheuvel aan de kant

WILLEMSTAD — Jong Holland / Kodela blijft het duo aan kop, Subt en Undeba, hardnekkig op de huid zitten. Door gisteravond Scherpenheuvel /Setel te verslaan, brachten de tricoloren hun achterstand terug tot slechts één punt en onderstreepten zij nogmaals hun aanspraken op de eerste plaats.

De winst werd met sprekende cijfers (3-0) behaald, zodat ook een forse verbetering van het doelgemiddelde werd bereikt.

Scherpenheuvel, dat dit seizoen verschillende indrukwekkende prestaties op zijn naam heeft staan, heeft gisteravond helemaal geen vuist kunnen maken tegen een soepel draaiend Jong Holland, dat zich vanaf de start meester maakte van het middenveld. Een vroege schermutseling voor het Jong Holland-doel daar gelaten, waarbij Dennis Gregoria door een fout van de verdediging in vrije schietpositie kwam, kwam Scherpenheuvel in de eerste helft helemaal niet tot offensieve daden.

Dankzij de knappe regie van Raymond Lucas op het middenveld, die later vanwege een blessure de strijd moest verlaten, beheersten de tricoloren de strijd volkomen. Bij Scherpenheuvel was er duidelijk een gemis aan een speler van het kaliber van Lucas op het middenveld. Edsel Neuman, die in voorgaande wedstri den op glansrijke wijze deze rol wist te vervullen, stond gisteravond als laatste man opgesteld.

SUPERIORITEIT

De tricoloren drukten hun superioriteit in de eerste helft uit in één doelpunt en vier hoekschoppen (tegen één voor Scherpenheuvel). De treffer in de 20e minuut, de honderdste van dit seizoen, werd gescoord door debutant Richenel Maduro (ex-speler van Vesta), die keeper Mitchel Leonora op een inzet vanaf de rechtervleugel met een kundige kopbal passeerde.

Ofschoon niet zo duidelijk als in de eerste helft, was Jong Holland ook na de hervatting overwegend in de aanval. Pas in de slotminuten echter slaagde het er in de score te verruimen. In de 85e minuut liet Siegfried Carmelia op een voorzet van Franco Martis vanaf de rechtervleugel het tweede doelpunt noteren (2-0), waarna Martis zelf nog geen twee minuten daarna de eindstand op 3-0 bepaalde na een pass van Raymond Allee.

Een monsterscore werd in de eerste divisie geregistreerd. Centro Barber haalde namelijk met 5-0 vernederend uit naar Scott Special.

De competitie wordt zondagavond voortgezet met de wedstrijden Vesta - Canisius Boys en Centro Dominguito - Victory Boys, waarna een onderbreking van drie weken volgt in verband met de voorbereiding en de wedstrijden van de Antilliaanse selectie tegen El Salvador in het kader van de eliminatie- wedstrijden voor het WK voetbal.

N.O.C.-preases Korea treedt af

Scherpe veroordeling boksrel door Zuidkoreaanse pers

SEOUL — De rel na afloop van de bokspartij van de Zuidkoreaan Jong Ii-Byon heeft nog een slachtoffer geëist. De voorzitter van het Nationaal Olympisch Comité van Zuidkorea, KIm Chong-Ha, nam de verantwoordelijkheid van de molestatie van de scheidsrechter op zijn schouders en nam ontslag.

Kim sprak de hoop uit dat zich gedurende de Spelen van Seoul niet meer van dergelijke wanvertoningen zouden voordoen.

De bokser in het bantamgewicht kon zich eerder deze week niet neerleggen bij zijn nederlaag op punten. Hij bleef niet alleen langer dan een uur na zijn partij in de ring zitten, zijn begeleiders en supporters vielen tevens de Nieuwzeelandse scheidsrechter aan.

De Internationale Boksfederatie had eerder al maatregelen getroffen. Zowel de bokser als vijf Zuidkoreaanse officials werden met onmiddellijke ingang geschorst. Tevens is tegen hen een klacht ingediend bij de politie.

VEROORDEELD

De Zuidkoreaanse kranten hebben de massale vechtpartij in de boksring scherp veroordeeld. De ochtendkrant 'Chosun Ilbo' schrijft: "Als sportieve vriendschap ontbreekt, bestaat geen verschil meer met criminaliteit". Het blad vindt verder dat het gezicht van Zuidkorea tot op de grond is afgebroken.

In de avondkrant 'Joong-Ang Daily News' staat: "We kunnen begrijpen dat de boksofficials niet tevreden waren met de uitslag, maar het is jammer dat ze hun belangen door een uitbarsting van emoties probeerden door te drukken. Voor ons land zijn de Olympische Spelen geen gewone sportwedstrijden. We moeten ook iets doen aan de ontwikkeling van ons mens-zijn".

Harde wind, regen en hoge golven in Pusan

Boersma grijpt met succes naar winst in vijfde race

PUSAN — Jan Boersma heeft zaterdag de vijfde race van de Olympische zeil-regatta op zijn naam geschreven. Samen met de Spanjaard Iniesta (tweede) en de Nederlander Bart Verschoor (derde) trok hij groot profijt uit de buien, harde wind en hoge golven, die de Alpha-baan, juist buiten de haven van Pusan, teisterden. Boersma staat in het algemeen klassement na vijf wedstrijden op een tweede plaats achter leider Bruce Kendall uit Nieuw-Zeeland en voor de Amerikaan Mike Gebhardt, die derde is. Bart Verschoor, zijn trainingsmaatje deze zomer, bezet de vierde plaats.

Hoe duidelijk de overmacht van Jan Boersma onder deze weersomstandigheden is, mag blijken uit de voorsprong die hij had bij de finish op de als tweede geëindigde Carlos Iniesta: 1 minuut en 20 seconden. Maar liefst 21 deelnemers beëindigden de vijfde race niet, terwijl er drie te vroeg door de startlijn gingen.

Verschoor en Boersma zeilden zaterdag gelijk op, toen na het eerste kruisrak een forse bui over de Su Yong-baai trok. Voor de wind, onder welke omstandigheden de trapeze niet te hanteren is, vloog de een na de andere surfer over de kop. "De wind wakkerde aan tot kracht zeven. Ik ben het langst blijven staan. Daardoor kwam ik zelfs op de eerste plaats. Ik moest echter al meer voor de wind zeilen. Halve wind was niet mogelijk om de onderboei te halen", was het verhaal van Verschoor, die bij zijn duikeling de lange Jan Boersma en de Spanjaard Iniesta, de winnaar van vrijdag, voor moest laten.

HARD-WEERSURFER

De leidende positie van Jan Boersma gedurende dergelijke weersomstandigheden is normaal. Hij is van het veld de beste hard-weersurfer. Dat bewees hij al door op de openingsdag, bij windkracht vijf, ook winnend toe te slaan. Daarmee legde de Curaçaose kanshebber op eremetaal de basis voor een ijzersterke serie. Bart Verschoor is een stuk kleiner en geldt vooral als allrounder. Hij kan onder alle omstandigheden mee.

Terwijl het trio aan kop een zoals Verschoor dat noemde 'waanzinnig' gat sloeg, was de rest van het surfveld een chaos. De bij de eerste bovenboei leidende Franse favoriet Nagy kreeg problemen met een borg bij de mastvoet en keerde voortijdig naar de haven terug. Ranglijst-aanvoerder Kendall voer op de twintigste positie en kon in het laatste rak alsnog de top-tien halen.

In dat laatste traject naar de finish kwam er weer een bui opzetten. Verschoor had toen zijn maatregelen al genomen. "Toen we het veld voor lagen, heb ik Boersma en Iniesta laten lopen en mijn tuig afgesteld. Normaal heb je daar geen tijd voor. Daardoor kon ik in het laatste rak overeind blijven. Iniesta ging over de kop, maar hij lag al te ver voor om hem nog te kunnen voorbij gaan", was het verhaal van Verschoor, die de vijfde dag zijn beste dag noemde.

De 23-jarige fulltime surfer is in vorm en laat zich door weinig zaken uit het evenwicht brengen. Vrijdagavond hing hij vier uur in de buurt van de jurykamer rond om een tegenprotest tegen de toekenning van een gemiddelde plaats voor de Amerikaan Gebhardt aan te kaarten. Verschoor won die zaak niet, maar dacht een dag later geen moment meer aan die nederlaag die Gebhardt voorlopig in de race voor eremetaal houdt.

Er wordt overigens zeer veel geprotesteerd in Pusan bij het windsurfen. Alleen al na de vijfde race waren er al vijf. Men probeert dan, zoals het Gebhardt gisteren lukte, een 're-dress' te krijgen in verband met schade aan plank of tuigage. Juist met de harde wind van vandaag maken vele surfers misbruik van de mogelijkheid een 're-dress' te krijgen. Men krijgt dan een gemiddelde van de punten van de andere races.

UITSLAG EN STAND

De uitslag van de vijfde race is:

1. Boersma (NAt); 2. Iniesta (Spa); 3. Verschoor (Ned); 4. Bonga (Zwi); 5. Gebhardt (Vst); 6. Garcia Velazco (Arg); 7. Wallner (Oos); 8. Kendall (NZl); 9. Calico (Por); 10. Asano (Jap).

De stand na vijf van de zeven races is:

1. Kendall: 21,4; 2. Boersma: 25,7; 3. Gebhardt: 26,8; 4. Verschoor: 31,7; 5. Wirz (Ita): 35,0; 6. Iniesta: 40,0; 7. Garcia Velazco: 46,1; 8. Nagy (Fra): 49,7; 9. Bonga: 58,0; 10. Meyer (WDl): 61,0.

SEOUL — 'De Albatros', Michael Gross, de Westduitse dubbele gouden medaille-winnaar op de Spelen in Los Angeles (in 1984), heeft in Seoul op de 200 meter vlinder slag een geslaagde greep naar het goud gedaan. Hij tikte als eerst aan voor de Deen Benny nielsen (zilver) en de Nieuwzeelander Anthony Mosse (brons).

Ben Johnson verstoort droom Lewis: 9,79!

SEOUL — Ben Johnson heeft de droom van Carl Lewis net als in Los Angeles in Seoul vier gouden atletiekmedailles te veroveren wreed verstoord. Enkele meters reeds voor de finish van de 100 meter hief de Canadees in triomf zijn rechterarm met uitgestoken wijsvinger omhoog.

Dat was op zich al een sensatie. De tweede kwam toen de toeschouwers hun blik richtten op het electrisch scorebord: 9.79 seconden. Johnson had zijn wereldrecord, dat hij vorig jaar bij de strijd om de wereldkampioenschappen in Rome op 9,83 bracht met 0,04 seconde verbeterd.

Na alle blessure- perikelen van de Canadees en de nederlaag die hij op 17 augustus in Zürich tegen Carl Lewis leed, hadden nog maar weinigen iets gegeven voor de kansen van de Canadees, die in de series, kwart- en halve finales bepaald niet de indruk had gemaakt de sterkste te zijn

Ben Johnson heeft zijn tegenstanders knap in slaap gesust. In de finale was de op Jamaica geboren Canadees ongenaakbaar. In de halve finales had Johnson zich nog duidelijk boos gemaakt op de Koreaanse starter, die voor de tweede maal terugschoot. In de halve finales had Lewis ook nog op punten gezegevierd. De Amerikaan won zijn halve finale in 9,97, Johnson zegevierde in de andere in 10,03.

Carl Lewis voelde kennelijk kort na de start van de finale dat Johnson niet te verslaan was. De Amerikaan keek op zij en zag toen de Canadees, die als een raket van de blokken was gekomen voor zich. Lewis kon in de eindstrijd ook niet tot zijn normale soepele tred komen. Carl Lewis moet toen geweten hebben dat zilver het hoogst bereikbare was. Dat hij met 9.9[illegible] seconden zijn Amerikaanse record 0,01 seconde scherper stelde, die tijd liep hij in Rome, zal hem slechts gedeeltelijk tot troost zijn geweest.

Rienks en Florijn het snelst bij dubbel twee

Eerste gouden medaille voor Nederland bij het roeien

SEOUL — Roeibondsvoorzitter Arie Landaal had het tevoren gezegd. "Deze ploeg wint een medaille en het zal wel meer dan brons worden". Chef d'equippe Henk Hospers had het voorspeld. "De dubbel twee zal verrassen".

Maar niemand durfde er echt in te geloven. De tegenstand was enorm. Toch maakten Nico Rienks en Ronald Florijn de prognoses waar. Ze wonnen niet alleen het goud in de dubbeltwee, ze verpletterden zelfs hun tegenstanders. Vijfhonderd meter voor de finish stond al vast dat de grootste sensatie van het olympisch roeitoernooi zich ging voltrekken. Twee lengten voorsprong op de naaste belagers maakten dat Nederland het eerste goud niet kon ontgaan. Voor het eerst sedert 1968, toen Jan Wienese op de roeibaan van Xochimilco bij Mexico stad het Skinummer won, had Nederland na twintig jaar weer eens een Olympische roeikampioen.

Het was het resultaat van een voortreffelijk opgebouwde race, mogelijk gemaakt door een jaar van intensieve dagelijkse training. Een jaar geleden besloot Nico Rienks het skiffen voor gezien te houden. Ronald Florijn stapte uit de dubbel vier. De nieuwe Leythe/Okeanos-combinatie was geboren. Een seizoen dat gekenmerkt werd door grote regelmaat, volgde de bekroning kwam zaterdagmorgen, even voor half twaalf op de roeibaan van de Han rivier.

"We hebben het goud te danken aan het sterke baantempo dat Ronald en Nico kunnen volhouden", betoogde coach Jan Klerks, die in het gewoel van de vreugde zijn zonnebril verspeelde. "Onze start is niet het sterkste wapen. Die middelste kilometer heeft het gedaan. Daarin hebben we een voorsprong van lengten opgebouwd. Dat was nodig, want van de eindsprint moeten we het niet hebben. Een voordeel was, dat de Russen ook niet kunnen sprinten.

De meeste tegenstand ondervonden de Nederlanders in de slotfase nog van de Zwitsers Beat Schwerzmann en Uli Bodenmann. "Het was geen toeval dat die ploeg ons in de halve finales nog kon bedreigen. We moesten zo'n voorsprong nemen dat we het eindschot van de favoriet geachte ploegen konden opvangen. Ik was eigenlijk bang voor beide Duitslanden, maar die kwamen er niet aan te pas. De jongens hebben er helemaal zelf voor gezorgd dat ze het zo knbap haalden. Ze hebben een jaar twee keer per dag getraind. Roeitechnisch kan het in Nederland. Het trieste is dat het maatschappelijk in ons land niet kan. Van een basisbeursje moet Nico rondkomen."

Agenda Olympische Spelen zondag 25 en maandag 26

ZONDAG 25 sept.:

Atletiek (lopen): 00.20: halve finale 100 m (v); 00.50: halve finale 800 m (m); 01.20: finale 3000 m (v); 20.10: serie 10.000 m (v); 21.00: 1e ronde 200 m (m); 22.30: halve finale 400 m hrd (v); 23.00: halve finale 110 m hrd (m); 23.25: finale 800 m (v); 23.40: finale 800 m (m).

Atletiek (gooien): 00.15: kwalificatie speerwerpen (v); 22.40: finale kogelslingeren (m).

Atletiek (springen): 19.00: kwalificatie polsstok (m).

Atletiek (7 en 10-kamp): 22.10: finale hoogspringen (m); 23.00: kwalificatie verspringen (m).

Basketbal: voorronden (v); 05.30: Korea - Bulgarije; 07.30: S.U. - Australië; 19.45: klassificatie (m); 21.45: kwartfinale (m).

Boksen: 21.00: voorronden.

Paardesport: 00.00: finale landenwedstrijd dressuur; 19.00: kwalificatie springconcours individueel.

Voetbal: 03.00: kwartfinales poule A en B; 05.00: kwartfinales poule C en D.

Handbal: voorronden (v): 00.00: Korea - V.S.; 01.30: China - Ivoorkust; 04.00: Tsjechoslowaki e - Joegoslavië; 05.30: S.U. - Noorwegen; voorronden (m): 20.00: IJsland - Joegoslavië; 21.30: Spanje - Hongarije.

Hockey: voorronden (v): 01.15: Australië - Korea; voorronden (m): 19.00: Australië - Spanje; 20.45: DDR - S.U.; 23.30: Groot-Brittannië - India.

Judo (m): 03.00: finale tot 60 kg.

Zwemmen: 06.00: finales van: 200 m wissel (m); 200 m vlinder (v); 30 m vrij (v); 1500 m vrij (m); 200 m rug (v); 4x100 m wissel estafette (m).

Volleybal: voorronden (v): 04.30: China - Brazilië; 06.30: Peru - V.S.; voorronden (m): 19.45: Italië - Korea; 22.00: Argentinië - Frankrijk.

Gewichtheffen: 00.00: tot 90 kg groep C; 03.00: tot 90 kg groep B; 07.00: finale tot 90 kg groep A.

Zeilen: 23.30: alle klassen zevende race.

Judo (v):

Kano: de series van: 19.00: 500 m K1 (m); 19.40: 500 m C1 (m); 20.00: 500 m K1 (v); 20.40: 500 m K2 (m); 21.20: 500 m C2 (m); 21.50: 500 m K2 (v).

Wielrennen: 19,40: finale individuele wegwedstrijd (v).

Schoonspringen: voorronden: 20.00: platform (m).

Waterpolo: voorronden: 19.00: Italië - West-Duitsland; 20.15: Korea - V.S.; 21.30: Australië - Frankrijk.

Tafeltennis: voorronden van: 19.00: enkel (m/v): dubbel (m/v).

Tennis: kwartfinale: 21.00: enkel (m); 21.00: kwartfinale dubbel (v).

Honkbal: 20.00: halve finales.

Judo (v): finale tot 52 kg.

MAANDAG 26 sept.:

Atletiek (lopen): 00.00: 2e ronde 200 m (m); 00.30: serie 3000 m steeple (m); 01.30: finale 110 m hrd (m); 01.45: halve finale 400 m (m); 02.05: finale 400 m (v); 02.20: finale 10.000 m (m).

Atletiek (gooien): 01.00: finale speerwerpen (v).

Atletiek (springen): 00.05: finale verspringen (m).

Basketbal: 00.30: klassificatie (m); 02.30: kwartfinale (m); 05.30: kwartfinale (m); 07.30: kwartfinale (m); 19.45: halve finale (v); 21.45: halve finale (v).

Boksen: 20.00: kwartfinales.

Kano: herkansingen: 00.00: 500 m K1 (m); 00.30: 500 m C1 (m); 00.50: 500 m K1 (v); 01.10: 500 K1 (v); 01.40; 500 m C2 (m); 02.00: 500 m K2 (v); series van: 19.00: 1000 m K1 (m); 19.40: 1000 m C1 (m); 20.10: 500 m K4 (v); 20.30: 1000 m K2 (m); 21.10: 1000 m C2 (m); 21.40: 1000 m K4 (m).

Schermen: 18.30: voorronden floret ploeg (m).

Handbal: voorronden (m): 00.00: V.S. - Zweden; 01.30: Tsjechoslowakije - DDR; 04.00: Algerije - S.U.; 05.30: Japan - Korea.

Hockey: voorronden (m): 01.15: Nederland - Pakistan; 01.15: Canada - Korea; 19.00: 4a - 3b (v); 21.00: 3a - 4b (v); 23.00: halve finale 1a - 2b (v).

Judo (m): 03.00: finale tot 65 kg.

Synchroon zwemmen: 06.00: voorronde solo.

Waterpolo: voorronden: 00.00: V.S. - Griekenland; 01.15: Hongarije - China; 02.30: Spanje - Joegoslavië; 19.00: Frankrijk - Italië; 20.15: Australië - Korea; 21.30: S.U. - West-Duitsland.

Volleybal: voorronden (m): 00.30: V.S. - Tunesië; 02.30: Japan - Nederland; 04.30: Brazilië - S.U.; 06.30: Bulgarije - Zweden; 19.45: halve finale (v).

Gewichtheffen: 00.00: tot 100 kg groep C; 03.00: tot 100 kg groep B; 07.00: finale tot 100 kg groep A.

Wielrennen: 19.00: finale individuele wegwedstrijd (m).

Schoonspringen: 20.30: finale platform (m).

Tafeltennis: voorronden: 19.00: enkel (m / v); 19.00: dubbel (m/v).

Tennis: 21.00: kwartfinales dubbel (m); 21.00: kwartfinales enkel (v).

Worstelen: 20.00: voorronden: 48, 62 en 90 kg.

Judo (v): 20.00: finale tot 56 kg.

Boogschieten: 20.30: voorronden: 70 m (v); 20.30: 90 m (m).

American League:
Boston Red Sox - New York Yankees 10-9, Toronto Blue Jays - Cleveland Indians 4-2, Baltimore Orioles - Detroit Tigers 5-4, Chicago White Sox - Kansas City Royals 2-0, Texas Rangers - Seattle Mariners 3-2 (10 innings), Oakland Athletics - Milwaukee Brewers 9-8 (14 innings), Minnesota Twins - California Angels 7-1.

National League:
Saint Louis Cardinals - New York Mets 2-1, Chicago Cubs - Pittsburgh Pirates 5-3 (10 innings), Montreal Expos - Philadelphia Phillies 3-2, Cincinnati Reds - Atlanta Braves 5-4, San Diego Padres - Houston Astros 4-3 (12 innings), Los Angeles Dodgers - San Francisco Giants 3-0.

SPORT AGENDA MALTA AMSTEL

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Maduro Plaza)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Santa Maria Pirates/Wallé Construction vs Santa Rosa Indians / Mennen Speedstick - Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

ZONDAG

SCHIETEN
(Schietclub SWRC)
09.00 uur competitie om de wisselbeker op luchtdrukgeweer - schietbaan SWRC.

VOETBAL
(Federashon di Futbòl Kòrsou)
16.00 uur (eerste divisie) Vesta vs Centro Barber;
18.00 uur (eredivisie) Scherpenheuvel vs Undeba - Sentro Deportivo Kòrsou.

VOLLEYBALL
(Federashon di Vòlibòl di Kòrsou)
16.00 uur (dames-A) Botan vs Contupo/Jolly Angels;
16.00 uur (heren-A) SV De Xaverianen vs AD Wishi Tigers;
17.00 uur (dames-A) Watakeli vs SV De Xaverianen;
17.00 uur (heren-A) Frisian Flag / Volley Gents vs Sithoc;
18.00 uur (dames-eredivisie) Greensocks vs Shuatanari;
18.00 uur (heren-eredivisie) Watakeli vs AD Zjuntan - Sporthal Sentro Deportivo Kòrsou.

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Groot Kwartier Stars vs Wild Cats/ Banco di Caribe - Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
24 september 1988 vanaf 08.00 uur t/m 26 september 1988 om 07.00 uur.
Dokter Winklaar. Spreekkamer: Santa Rosa. tel.: 671101: spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur: spoedgevallen: tel.: 616784 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patienten van de volgende artsen: Wilsoe. Da Costa Gomez. Nassy. mevr. Nassy-Tseng. Lutchman. Tseng. Winklaar. Braakman. Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
23 september 1988 vanaf 17.00 uur t/m 26 september 1988 om 07.00 uur
Dokter Whiteman. Sentro Mediko Kas Chikitu. tel.: 623550: spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur: spoedgevallen: tel.: 81339 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart. Roose. mevr. Braakman-Bonder. Whiteman. mevr. Goilo. mevr. Soliana-Tjin. Heerenveen. Nivillac. King. mevr. Rosales-Concession. mevr. Pablo en Elhage)

DERDE DISTRICT BANDABAO
23 september 1988 vanaf 17.00 uur t/m 26 september 1988 om 07.00 uur.
Dokter Schellens. Sentro Mediko Barber. tel.: 641658/641605: spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur: spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patienten van de volgende artsen: Tweed. Vonhogen. Schellens. Lucacius en Spong).

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patienten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patienten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen: het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is

* * * * *

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA. tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur: op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917

* * * * *

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17. tel.: 82947/81078: geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur: zaterdag de gehele dag gesloten: na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen. zuster Maduro tel.: 626267. pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

* * * * *

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Wever, tel.: 672754 b.g.g. 43838.

* * * * *

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

* * * * *

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag. dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

* * * * *

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (nachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg, tel.: 85022/85023.
Punda
Cerrito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76689.
zondag
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.: 615545/615519.

* * * * *

VERLOF BEGRAFENIS
24 september: R.A. de Windt, Uteweg 53.
25 september: M.V. Meyer, Kaya Wawa Scholtz 1.

* * * * *

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

TONEEL: 20.30 uur 'Muhénan Wapu' o.l.v. Eligio Melfor.

KRISTAN PRODUCTIONS: 20.30 uur modeshow 'Obsessión' (met topmodellen van Venezuela en Curaçao) - Curaçao Caribbean Hotel.

* * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
TONEEL: 20.30 uur 'Muhénan Wapu' o.l.v. Eligio Melfor.

AKADEMIA DI ARTE (Roodeweg): 10.30 uur officiële opening expositie van tekeningen en houtsnijwerken van Ashley Mauricia.

ROŻEKRUISERS: 17.00 uur viering bouw grote pyramide - Curaçao Chapter-gebouw, Montezumaweg 143.

PRINS BERNHARDSCHOOL: 10.00 uur sportdag voor de ouders - schoolterrein.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa'.

JEUGDBIBLIOTHEEK: **vanaf 26 september tot nadere orde** is de jeugd- en schoolbibliotheek voor het publiek gesloten wegens verhuizing.

* * * * *

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 20.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

* * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

* * * * *

MENSEN

Voordat de AFWASSPONS u bereikt, heeft het een lijdensweg af te leggen. Hier is te zien hoe niets vermoedende sponsen van hun puisten en gaten worden ontdaan alvorens als mooie rechthoeken op de markt te worden aangeboden.

* * * * *

De FILM 'The Last Temptation of Christ' van Martin Scorsese mag gewoon in de bioscopen worden vertoond. De president van de rechtbank in Amsterdam besloot dit in een kortgeding dat de Stichting "Stop de film", een aantal christelijke verenigingen en een groot aantal individuen hadden aangespannen tegen de distributeur van de film in Nederland. Volgens Asscher is de film niet godslasterlijk, niet beledigend, niet onrechtmatig, en niet onnodig grievend. De rechter is overtuigd van de zuivere bedoelingen van de maker van de film en zijn integere visie op het onderwerp. "De film geeft een eigen visie op het leven van Jezus Christus, die bestaanbaar moet kunnen zijn naast die van eisers, aldus Asscher. De film ging vorige week al in premiere in negen bioscopen.

* * * * *

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 + 24.00 uur *Red Heat* (*f*.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *Red Heat* (*f*.5,- p.p.).

* * * * *

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Special: «Children of the world»; 17.30 Serie over Indonesia; 18.00 Telefiesta met Tante Irma; 18.30 Moda ku Mylène; 19.00 Notisiero Tele-8; 19.30 Olympische Spelen live vanuit Seoul (Zuidkorea); 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg Olympische Spelen; 24.00 Special: «show van de Braziliaanse groep Oba Oba»; 24.30 vervolg Olympische Spelen; 02.30 Sluiting.

ZONDAG: 08.00(-12.00) Olympische Spelen vanuit Seoul; 16.15 Sena di Señor: «voorganger: Mgr Ellis met zang van de Emmanuel-koor»; 17.00 Sala di konsierto: «Sherezade-koor»; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Alf; 19.30 Notisiero Tele-8; 20.00 Special: «Debat van de Amerikaanse presidents- kandidaten Michael Dukakis en George Bush»; 21.30 Olympische Spelen vanuit Seoul (Zuidkorea); 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * *

Een vrouw uit Delfzijl is door een pittbulterrier op commando van diens baas, aangevallen en op beestachtige wijze TOEGETAKELD. Een van de oren van de vrouw werd afgerukt en haar rechterwang werd opengereten. Het slachtoffer liep met haar vriend van een bar naar huis, toen ze twee mannen tegenkwam die ze eerder in de bar ook al had gesproken. Er ontstond een woordenwisseling, waarop een van de mannen zijn loslopende pitbull het commando gaf aan te vallen. De dader is ingesloten. De hond is in beslag genomen. De vrouw is overgebracht naar het Delfzicht ziekenhuis waar ze is geopereerd.

* * * * *

Wega di Number CURAÇAO
5384
1489
8952

You did it, son and we are very proud of you

Verleden week werden 3 pe[...] neelsleden van het Laborat[...] um van het St Elisabeth Ho[...] taal GEHULDIGD in verb[...] met hun 25 jarig dienstju[...] leum. De jubilarissen wer[...] toegesproken door de h[...] Monte en daarna werd hen[...] jubileumspeld opgedaan [...] kregen zij een enveloppe [...] inhoud overhandigd. Bij de f[...] vlnr: de heer L.A.S. Lie Fo[...] dr I.R.A. Asjes, algemeen [...] rekteur, mevr. I Roosebe[...] Wederfoort, dr E. Monte, [...] heer A.O. Monsch en drs S[...] rajsing.

AMIGOE Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 873859 (Franse kant).
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, **tel.: 370503, 370504 en 370304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en het Stenenbeen-probleem

door Marten Toonder

COP. MARTEN TOONDER

3215

3215 — De heer Slagslager had lange tijd bij het licht van lucifers door de grotten gedwaald en zodoende kwam hij met veel getob bij het ondergrondse meer terecht. Tot zijn verrassing stond hij daar plotseling voor de overblijfselen van zijn praatlopertje.

Met een blijde uitroep bukte hij zich om het omhulsel op te rapen. De glazen oogjes staarden hem wezenloos aan en een inwendig veertje schommelde onbenullig naar buiten. Maar de specialist sloeg daar geen acht op. Verheugd keerde hij zich om en snelde terug om de uitgang te gaan zoeken.

Nu, het geluk diende hem. Juist toen hij aan zijn laatste lucifer toe was en niet meer wist welke gang hij moest nemen, zag hij de kluizenaar naderen.

"Rechts aanhouden", sprak de grijsaard, "altijd maar rechts aanhouden, het kan niet missen".

"Mooi", zei de ander. "Ik zie, dat je heelhuids uit het meer bent gekomen. Maar je bent te laat, oude schurk! Ik heb mijn praatlopertje terug en jij hebt het niet gekregen!"

Hij stiet een lachje uit en rende de rechtse gang in, naar de uitgang. De kluizenaar keek hem hoofdschuddend na en schuifelde toen op zijn beurt naar de oever van het meer. Daar lagen de verwisselbare onderdelen uit het inwendige van het apparaatje nog steeds tussen de andere resten in.

"Toch wel", prevelde de bejaarde denker. "Ik heb dat praatmachientje wèl gekregen. Die arme dwaas heeft slechts de buitenkant, maar ik heb het inwendige; en daar gaat het om in dit leven. Maar waar is de stenenbeen-lijder?

HENRY — By Dick Hodgins

HENRY'S RHYMES FOR OUR TIMES
This thought makes my head spin:
More stuff goes out of my room...
...than I bring in!

BONER'S ARK — By Addison & Frank Johnson

WHAT KIND OF SOUP ARE YOU SERVING TODAY?
"WIN A PRIZE" SOUP!
WHY IS IT CALLED THAT?
IF, AFTER YOU'VE TASTED IT, YOU CAN TELL WHAT KIND IT IS, YOU WIN A PRIZE!

BEETLE BAILEY — By Mort Walker

TODAY'S SOLDIERS ARE REALLY LUCKY
WHY?
WE HAVE TO GO TO A MOVIE TO SEE WHAT WAR IS LIKE
PLATOON

REDEYE — By Bill Yates & Mel Casson

TANGLEFOOT! IT'S ABOUT TIME YOU GOT BACK!
WHERE HAVE YOU BEEN?
TO A TATTOO PARLOR
I GOT SICK OF YOU INSULTING MY INTELLIGENCE
THIS END UP

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ 14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
Openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

ZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging van gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

DIERENARTS DR J.A. JANSEN (Dierenkliniek Noord Saliña, tel.: 4255): spreekuren: dinsdag en vrijdag van 14.00-16.00 uur en voorts volgens afspraak.

LVV: openingstijden slachthuis maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 07.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(... september)
SPORT
ATLETIEK
(Amcabon)
...0 uur start ren/loopwedstrijd bij Stadion Playa naar het eindpunt bij Lac.

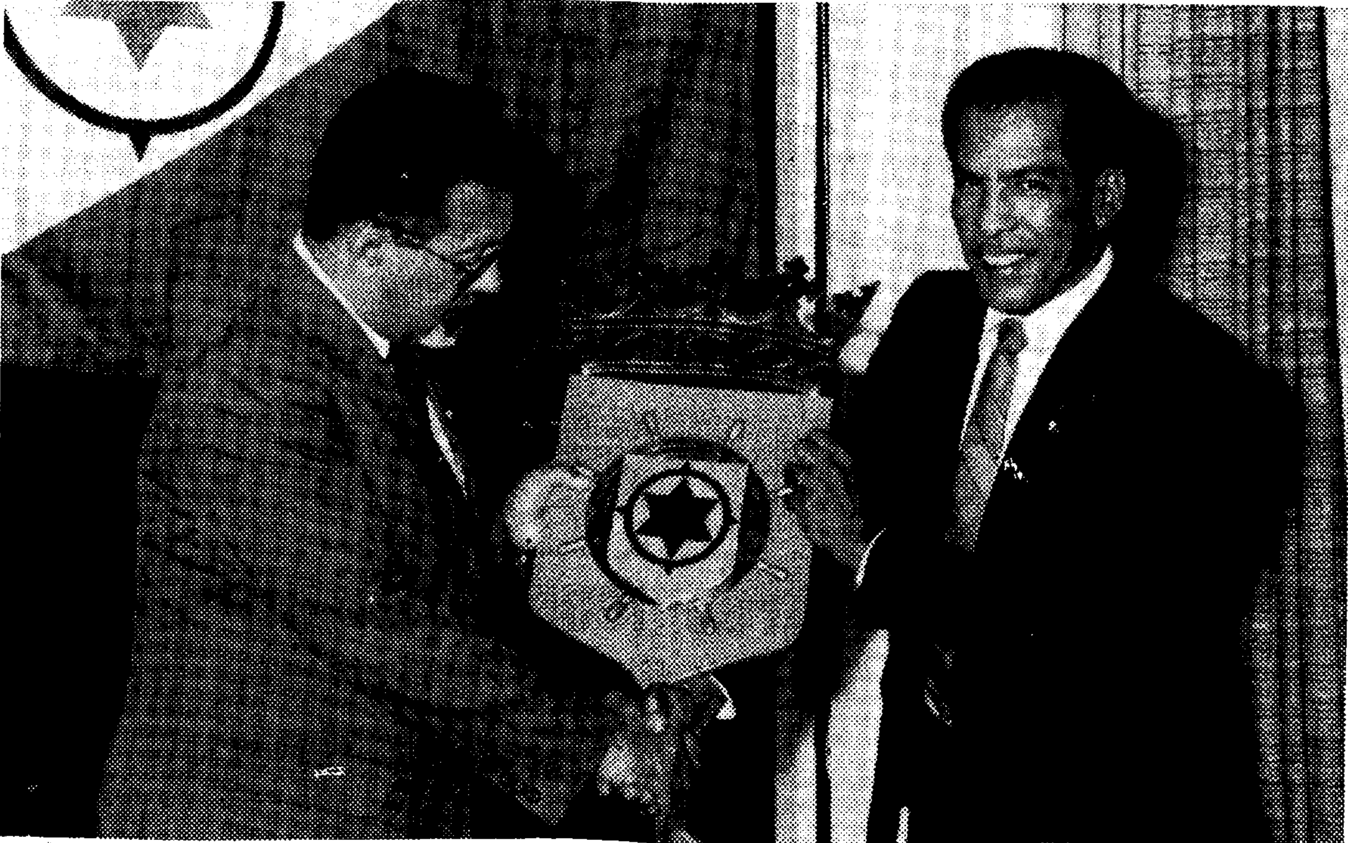
(... september)
COLEGIO LUIS BELTRAN
...00-16.15 uur studiedag voor ouders - ...o di Bario Rincon.

KERKDIENSTEN
Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00
Pomotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

Wijziging

KRALENDIJK — De drukte in het telefoonverkeer, dat geleid wordt over de telefooncentrale van Kralendijk, maakte het noodzakelijk dat het aantal telefoonnummers uitgebreid zal worden.

Het bleek noodzakelijk dat er een aantal telefoonnummers veranderd moest worden in verband met het goede verloop in de centrale. Dat zal per 1 oktober gebeuren en één van de belangrijkste nummers die veranderd wordt, is die van het Bestuurskantoor dat tot 1 oktober bereikbaar is onder nummer 8330 en daarna op het nummer 5330. Dat geldt voorlopig ook voor de luchthaven waar het nummer 8600 gewijzigd is en 5600 wordt.

KRALENDIJK — Tijdens zijn verblijf in Nederland heeft de gedeputeerde van het eilandgebied Bonaire, de heer J.J. Melaan, de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen, de heer E.A.V. Jesurun, het wapenschild en de vlag van het eilandgebied Bonaire aangeboden.

Rincon als laatste aangesloten

Flamingo TV maakt aanvang met kabeltelevisie

KRALENDIJK — Met ingang van 1 oktober zal Flamingo TV, het kabel- televisiestation van Bonaire, beginnen met de aanleg van de kabel naar Rincon. Dan zal ook de laatste wijk zijn aangesloten op het Bonaireaanse kabel tv-net, dat zoals bekend momenteel op twaalf kanalen uitzendt.

Rincon is daarmee de laatste wijk die aangesloten zal worden. Beide wijken die voor de directie van het kabel- televisiestation wat problemen opleverden waren Belnem en Rincon. Belnem, omdat de kabel niet alleen gedeeltelijk onder de grond gelegd moest worden, maar vooral ook omdat het kanaal dat gegraven was voor het Flamingo Paradise- project doorkruist moest worden. Daarvoor was wel reeds een zinker aanwezig, maar leverde toch aanzienlijke problemen, omdat de betreffende zinker in eerste instantie niet te vinden was.

TELEFOONPALEN

Rincon, dat zeventien kilometer van Kralendijk afligt, was een geheel andere zaak. Niet alleen de afstand, maar vooral het gebrek aan palen waaraan de electrische draden van het WEB zijn opgehangen, ontbraken en bovendien zocht Flamingo TV een mogelijkheid om de afstand wat te bekorten. Dat was mogelijk, wanneer de leiding via Hato gelegd zou worden over de heuvels van Tras di Montagne.

In gesprek met Erwin Halley echter blijkt dat een vrijwel onmogelijke zaak. Het is daar zo dicht begroeid, aldus Halley, dat met een bulldozer een weg gebaand zou moeten worden. De winst zou een verkorting van de afstand zijn van ongeveer drie kilometer.

Een andere mogelijkheid is om de kabel langs de weg naar Rincon te leggen. Daar staan nog steeds — zij het in deplorabeletoestand — de palen die ooit dienden voor de telefoonleidingen met Rincon. Halley zal nu nagaan in hoeverre die nog te gebruiken zijn. Mogelijk zal langs het traject het een en ander vernieuwd moeten worden, maar de directeur van Flamingo TV gelooft wel, dat daar in ieder geval een mogelijkheid ligt.

Dat betekent in ieder geval wel, dat de werkzaamheden rond eind november klaar zullen zijn. Dan zullen in Rincon zelf de eerste aansluitingen geïnstalleerd kunnen worden. Zelfs al zou er nog wat tegenzitten, aldus Halley, dan nog kunnen de bewoners van Rincon erop rekenen dat zij voor de feestdagen zijn aangesloten.

RECLAME

De andere directeur en aandeelhouder van het bedrijf is Junny Jesserun. Beide heren zijn van origine piloot en hebben jarenlang als zodanig gewerkt bij de ALM. Nu hebben zij zich voornamelijk gericht op de kabeltelevisie. Inmiddels zal Jesserun zich op Bonaire gaan vestigen om voortdurend aanwezig te zijn.

Halley vertrouwde de Amigoe toe, dat men nu ook bezig is met de introductie van lokale reclame op de kabeltelevisie. Dat zal niets van de Amerikaanse programma's weghalen, aldus Erwin Halley, want de lokale reclame wordt op hetzelfde moment uitgezonden als de Amerikaanse reclame. Dat gebeurt via de computer en de kijker zal niet eens merken dat er omgeschakeld wordt.

TNT

Wie reeds beschikt over een aansluiting van de Flamingo kabel-TV heeft natuurlijk al gezien dat per 8 oktober een nieuwe zender in de lucht komt. Het is Turner Network Television (TNT) van eigenaar Ted Turner. Hij is geen onbekende in de televisie-wereld en de kabeltelevisie van Amerika, want hij is ook de eigenaar van de stations CNN en TBS.

Veertien dagen geleden heeft Erwin Halley een bezoek gebracht aan Turner en daar ook gesproken over de mogelijkheid om TNT via Flamingo TV uit te zenden. Turner bleek daar geen bezwaar tegen te hebben, zij het tegen de gebruikelijke tarieven. Volgens Halley zal Flamingo TV rond midden november met de uitzendingen van het TNT-station beginnen.

Blokfluiten

KRALENDIJK — In de eerste week van oktober zal in de wijkcentra de gelegenheid bestaan om blokfluit te leren spelen. De cursussen daarvoor beginnen op 3 oktober en staan onder leiding van Rita Henar, die in Jamaica haar 'bachelors degree' in muziek behaalde.

De minimale leeftijd om deel te nemen aan deze curus is acht jaar. De inschrijving, aldus de coördinator van de wijkcentra Elvio Cecilia, is beperkt. De cursusduur is vier maanden. Ook zal een cursus kuarta worden gegeven. De voorwaarden zijn dezelfde als voor de blokfluitcursus.

Met medewerking van de Venezolaanse consul zullen in de wijkcentra diverse cursussen gegeven worden. Inschrijvingen daarvoor worden ingewacht bij het bureau SEF aan de Abraham Boulevard. De cursussen, die gegeven worden, zijn voor radiomonteur, elementair en voortgezet Spaans, computerkunde, fotografie en de Venezolaanse keuken.

Organisatie hoopt op zelfde resultaat

Kinderpostzegelactie weer van start

KRALENDIJK — Behalve een groot aantal voorbereidingen van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ), die dit jaar het vijftendertig jarig bestaan viert, staan ook in de komende maand de Kinderpostzegels weer in het licht van de belangstelling.

Bonaire geeft altijd een goede medewerking en de opbrengst van het eiland is relatief opvallend goed. De vertegenwoordiger op Bonaire is mevrouw T.M. Tore- Strickx, die de afgelopen week op Curaçao is geweest waar de eerste bijeenkomst werd gehouden voor de komende actie.

Bonaire, aldus Theresita Tore tegenover de Amigoe, heeft de afgelopen week een bedrag van f.15.138,45 binnengehaald. Er zal hard gewerkt moeten worden om dit resultaat dit jaar weer te bereiken. Zoals bekend, wordt het door Bonaire opgehaalde geld en een duidelijk surplus van de inkomsten van Curaçao weer teruggestuurd naar Bonaire, waar een aantal projecten gerealiseerd kunnen worden.

Theresita Tore: "Wi van de FAJ willen ons werk nog meer uitbouwen. We zullen onze leden moeten stimuleren en financieel steunen. De overheid heeft hierin een taak zoals zo vaak gezegd wordt. Maar een grotere taak blijft weggelegd voor de velen die zich belangeloos inzetten voor de jeugd om hun vrije tijd een zinvolle opvang te geven".

Dat is de reden, aldus de Bonaireaanse vertegenwoordigster van de FAJ, om dit jaar de actie weer te steunen.

Op 28 september zullen de leerlingen van de scholen met hun lijst langs de huizen gaan. Deze actie duurt tot 5 oktober en dan moeten de bestellingen en het geld binnen zijn. Op 26 oktober zullen de postzegels worden uitgedeeld. Voor de deelnemende jeugd is er, gezien het zevende lustrum van de FAJ, een loterij aan verbonden.

Uitslagen Volleybal

KRALENDIJK — De wedstrijden die gespeeld zijn op zondag en dinsdag 18 en 20 september hebben winst opgeleverd voor het dames A-team Galaxia en Aguilas. Beide wisten de winst te halen op het dames- en heren- A-team van High Q.

De totale uitslagen van beide dagen zijn heren-B Tigers tegen The Champion, setstanden 15-8 en 15-3 en dat betekende twee punten voor de Tigers. Referees: A. Martijn en E. Libier, scorer: T. Thomas.

In de dames A-klasse won Galaxia, die met de setstanden 15-6, 15-6, 14-16 en 15-12 en de eindstand 3-1 geen opvallende moeite had met High Q.

Dinsdag speelden Galaxia B tegen Unitex. De setstanden waren 15-6 en 15-8, dus de volle winst van 2-0. Friend Stars had ook weinig medelijden met Savanna Revolution en de setstanden 15-8 en 15-14 brachten de volle winst bij Friend Stars.

Tenslotte Aguilas tegen High Q werd zoals eerder genoemd een overwinning voor Aguilas, maar daarvoor waren wel vijf sets nodig. Met de setstanden 15-12, 10-15, 12-15, 15-5 en 15-8 kwam er met 3-2 winst voor Aguilas een eind aan deze spannende wedstrijd.

Nog steeds hongerende kinderen op Bonaire

Höppnerstichting biedt hulp aan behoeftigen

KRALENDIJK — De vorig jaar opgerichte Stichting Zuster Maria Höppner heeft uitgebreide en ambitieuze doelstellingen. Dat is wel nodig ook, aldus voorzitter mr Michiel Bijkerk. Er zijn nog steeds legio mogelijkheden, waardoor kinderen in justitionele of semi- justitionele moeilijkheden raken. De kinderen, aldus Bijkerk, hebben daar lang niet altijd volledig schuld aan.

Om te voorkomen dat juist deze kinderen nog verder aan lager wal raken, heeft de Stichting een drieledig plan opgezet. Een of meerdere kindertehuizen, gezinsvoogdij en het werven van pleeggezinnen. Begrijpelijk is dat het bestuur van de Stichting dat geheel uit vrijwilligers bestaat niet alle doelstellingen tegeli kertijd kan verwerken. Daarom is begonnen met het kinderhuis dat te Rincon reeds is gehuurd door de Stichting.

HONGER

Het drugsgebruik en de criminaliteit onder de jeugd nemen steeds toe, aldus de Stichting. Steeds meer kinderen raken bovendien verwaarloosd door drugs en alcohol gebruikende ouders. Dat is de reden waarom sommige kinderen aan lager wal raken, maar ook omdat de ouders gescheiden leven. Het komt ook voor, aldus voorzitter mr Michiel Bijkerk, dat de ouders gewoon de middelen niet hebben om hun kinderen op de juiste manier op te voeden.

De bedoeling van de Höppner- stichting is om juist die kinderen op te vangen en te trachten hen uit de probleemsituatie te halen. De Stichting werkt nauw samen met de Voogdijraad die kinderen selecteert die voor opvang in een kinder- tehuis in aanmerking komen. Er zijn op Bonaire meer hongerende kinderen dan men denkt, aldus mr Michiel Bijkerk. Dat gaat ons allen aan, vindt de advocaat en iedereen zal moeten bedenken, dat de gemeenschap is, wat wij zelf ervan maken.

BIJDRAGE

Dit is een van de redenen, waarom de Sichting heeft besloten om burgers aan te schrijven en om daadwerkelijk steun te vragen. Overigens zijn ook de institutionele geldschieters officieel door het stichtings- bestuur benaderd, maar de Stichting sluit niemand van de Bonaireaanse gemeenschap uit.

*****

WARSCHAU — Tientallen bedrijfs- comité's van het verboden Solidariteit in Polen zijn in de openbaarheid getreden. Het Politburo heeft de bevolking gewaarschuwd de dialoog tussen de machthebbers en de oppositie niet door acties te verstoren.

*****

KRALENDIJK — Afgelopen week stelde brigade- commandant van de Bonaireaanse politie, inspecteur der 1ste klasse Stanley Kwidama, de nieuwe op Bonaire gestationeerde politie-agenten voor aan het hoofd van de Bonaireaanse politie, gezaghebber mr George Soliana. De negen politie-agenten vervangen negen collega's die momenteel op Curaçao een cursus volgen.

De nieuwe leden van Hermandad op Bonaire zijn de agenten Kirindongo, Jules, Kirindongo, Llewellyn, Echobardo, Ogenia, Domitilia en niet op de foto de agenten Rijnschot en Blanken.

MANILA — De SU is bereid de marine-basis Cam Ranh in Vietnam te ontruimen als de VS ...basis in de Filipijnen overbrengen naar het eiland Guam of elders in de Stille Oceaan. Aldus de SU-ambassadeur Sokolov in Manila.

WASHINGTON — Het ... Bush ... 18.00 uur ...